

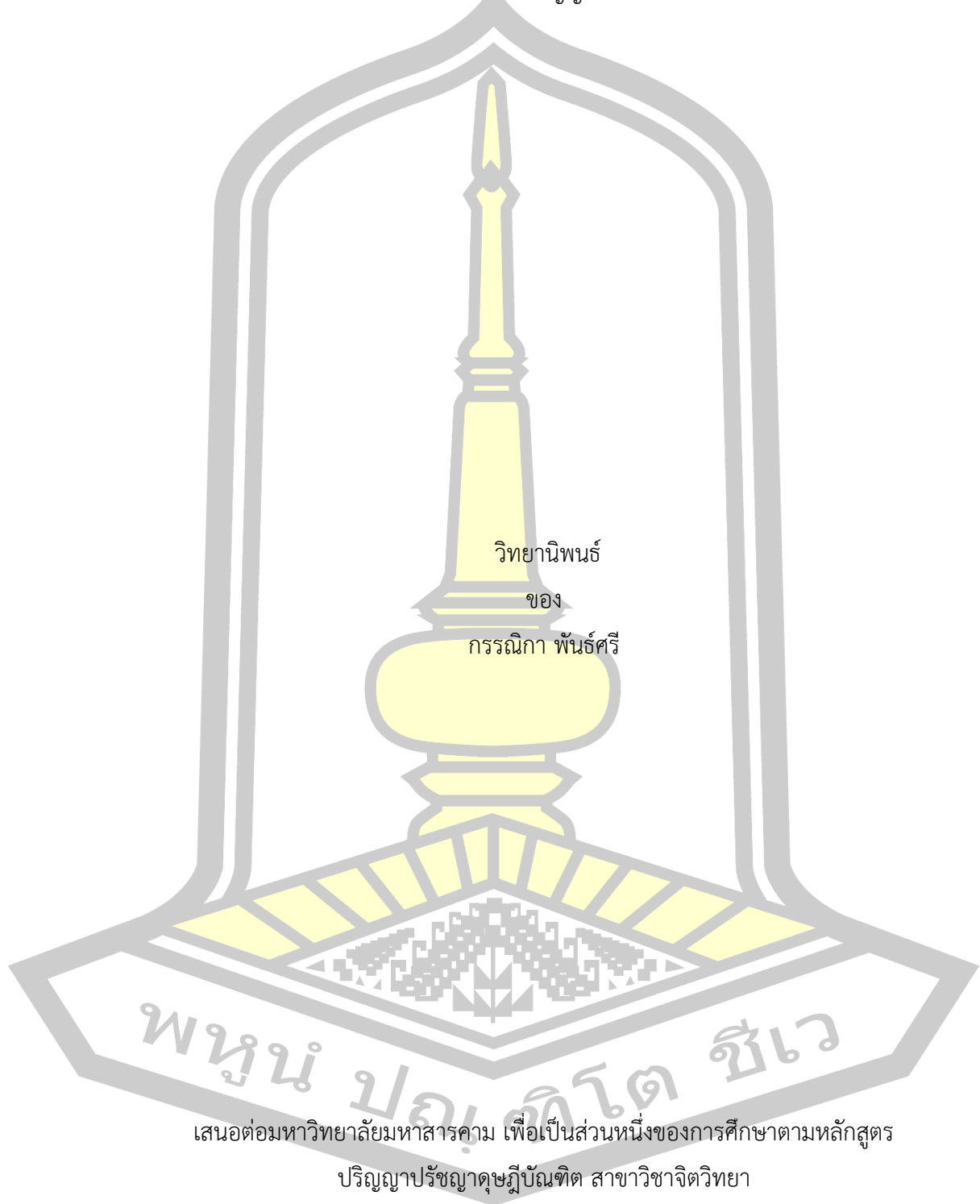
การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การคุณค่า ของนิสิตนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี

วิทยานิพนธ์
ของ
กรรณิกา พันธุ์ศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา
กรกฎาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การคุณค่า ของนิสิตนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี

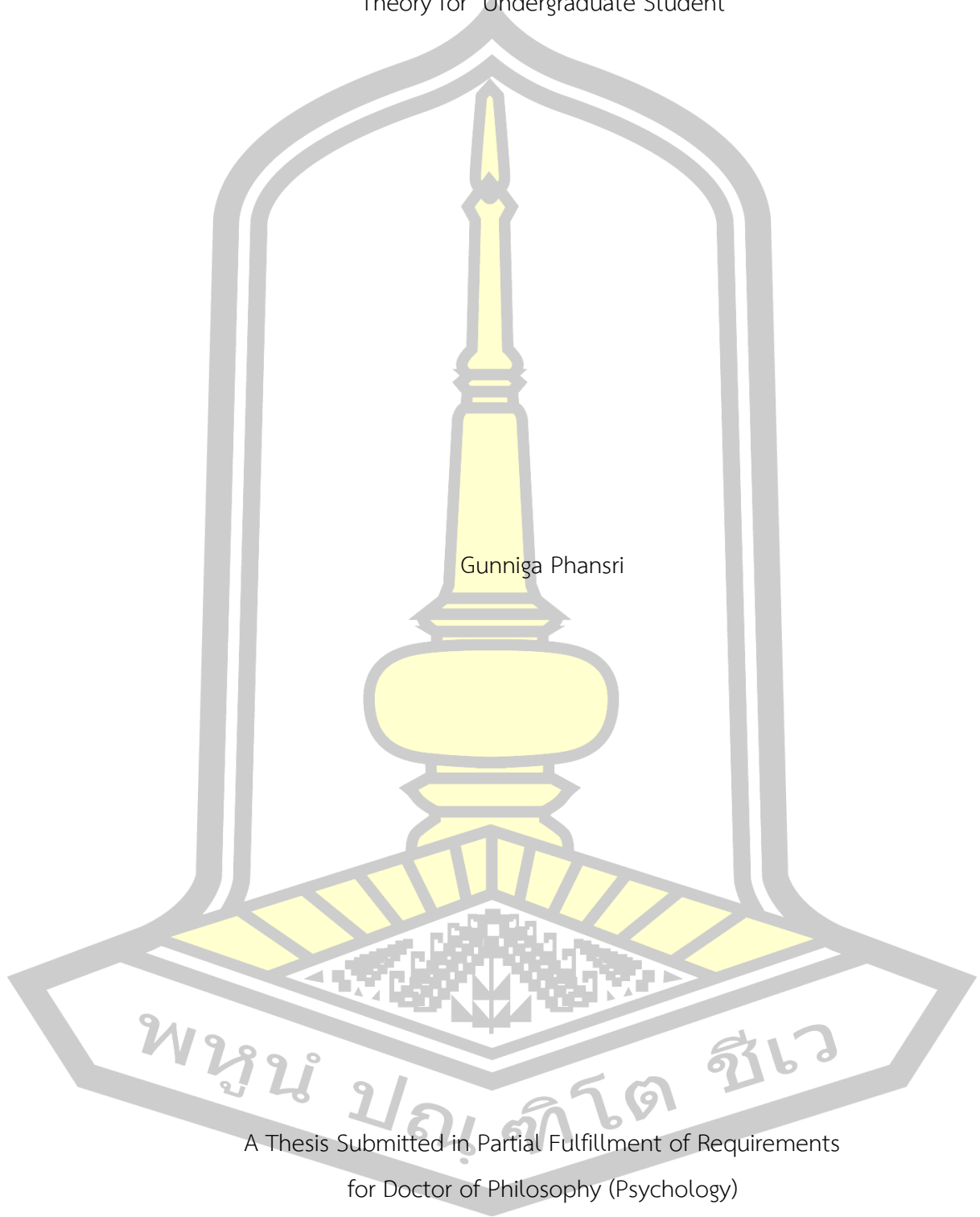
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา

กรกฎาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Study and Development of Academic Emotion Based on The Control - Value
Theory for Undergraduate Student

Gunniga Phansri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Psychology)

July 2023

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. วิรินทร์ กิตติพิชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. รังสรรค์ โฉมยา)

.....กรรมการ

(อ. ดร. อารยา ปิยะกุล)

.....กรรมการ

(อ. ดร. วิภาณี สุขเอิบ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. งามรพรรณ ยุระยาตร์)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การคุณค่า ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี		
ผู้วิจัย	กรรณิกา พันธุ์ศรี		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ โฉมยา		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	จิตวิทยา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี 2) เพื่อสร้างรูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี 3) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี การศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน และนิสิตนักศึกษา จำนวน 1,270 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ระยะที่ 2 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 2) โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี และ 3) แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ

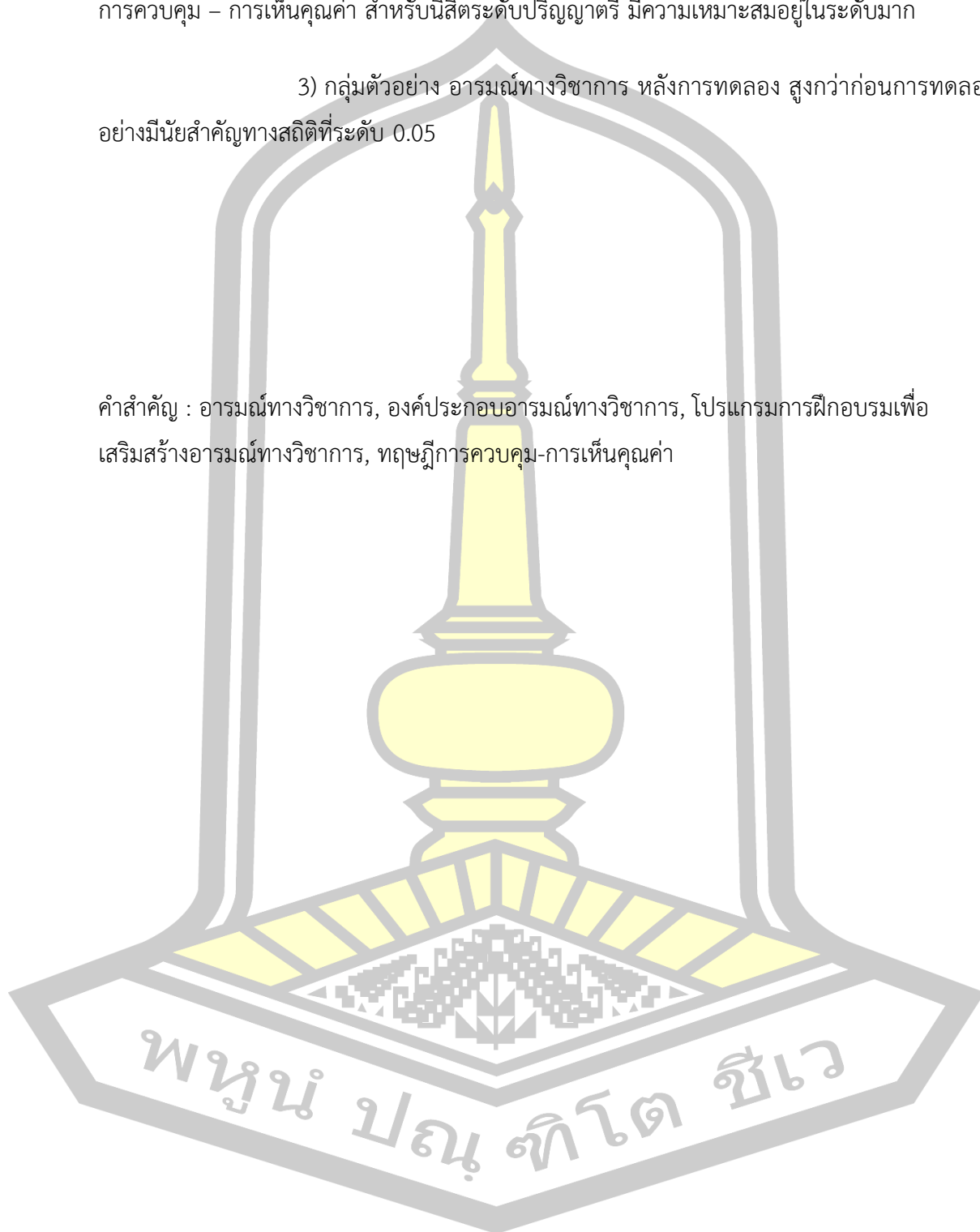
ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น และอารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง โดยโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2= 153$, $df = 203$, $p = 0.00$, $RMSEA= 0.62$, $GFI=0.92$, $AGFI=0.90$, $CFI=0.97$ $RMSEA=0.25$, $SRMR=0.06$)

2) โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3) กลุ่มตัวอย่าง อารมณ์ทางวิชาการ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : อารมณ์ทางวิชาการ, องค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ, โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ, ทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า

TITLE	The Study and Development of Academic Emotion Based on The Control - Value Theory for Undergraduate Student		
AUTHOR	Gunniga Phansri		
ADVISORS	Associate Professor Rungson Chomeya , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Psychology
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The purpose of this research was 1) to study factor analysis of academic emotion. 2) to study and development of academic emotion based on the control - value theory for undergraduate Students. 3) to study to results of academic emotion based on the control - value theory for undergraduate Students. The sample this research divided into two phase 1) the first phase includes 5 target group and consisted of 1,270 students selected by multistage random sampling. the second phase include 30 students was selected by cluster random sampling. The research instruments including: 1) The academic emotion, the item-total reliability coefficient of was 0.83 2) Study and development of academic emotion based on the control - value theory for undergraduate Students. And 3) 3) Questionnaire for evaluate the training program. Statistics employed for analyses of the data included Mean, Standard deviation, Exploratory factor analysis, Confirmatory factor analysis, One-way repeated measure MANOVA.

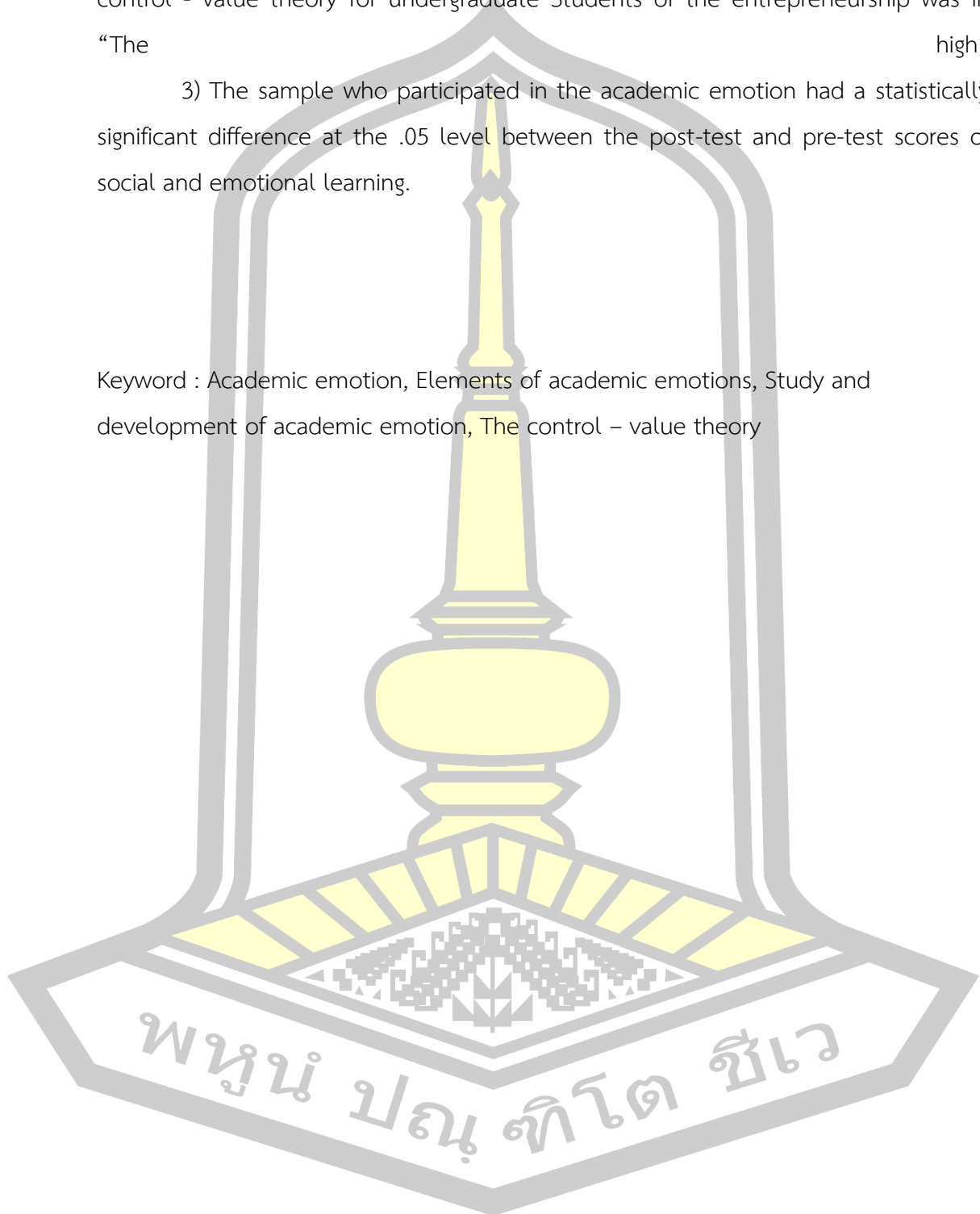
The results of the research were as follows:

1) The confirmatory factor analysis of the Entrepreneurship consisted four factors according to priority of factor loading as following: Positive Activating emotion, Positive Deactivating emotion, Negative Activating emotion, and Negative Deactivating emotion. The consistent test of the model found that the construct validity of scale and the model fitted well and the empirical data. ($\chi^2 = 153$, $df = 203$, $p = 0.00$, $RMSEA = 0.62$, $GFI = 0.92$, $AGFI = 0.90$, $CFI = 0.97$, $RMSEA = 0.25$, $SRMR = 0.06$)

2) study and development of academic emotion based on the control - value theory for undergraduate Students of the entrepreneurship was in “The high”

3) The sample who participated in the academic emotion had a statistically significant difference at the .05 level between the post-test and pre-test scores of social and emotional learning.

Keyword : Academic emotion, Elements of academic emotions, Study and development of academic emotion, The control – value theory

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างสูงจากท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่เอาใจใส่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความครบถ้วนสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิรินทร์ กิตติพิชัย ประธานกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิพรพรณ์ ยุระยาตร์ อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล และ อาจารย์ ดร.วิภาณี สุขเอิบ กรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในงานวิจัย นอกจากนี้ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้พัฒนาความรู้ด้านวิชาการ ขอขอบคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา และขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ ร่วมรุ่น สาขาจิตวิทยาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใด ขอขอบคุณบิดา มารดา รวมทั้งญาติ พี่น้อง ให้กำลังใจและให้ความสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

สุดท้ายนี้คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู ต่อไป

กรรณิกา พันธุ์ศรี

พูน ปณ สิโต ชีเว

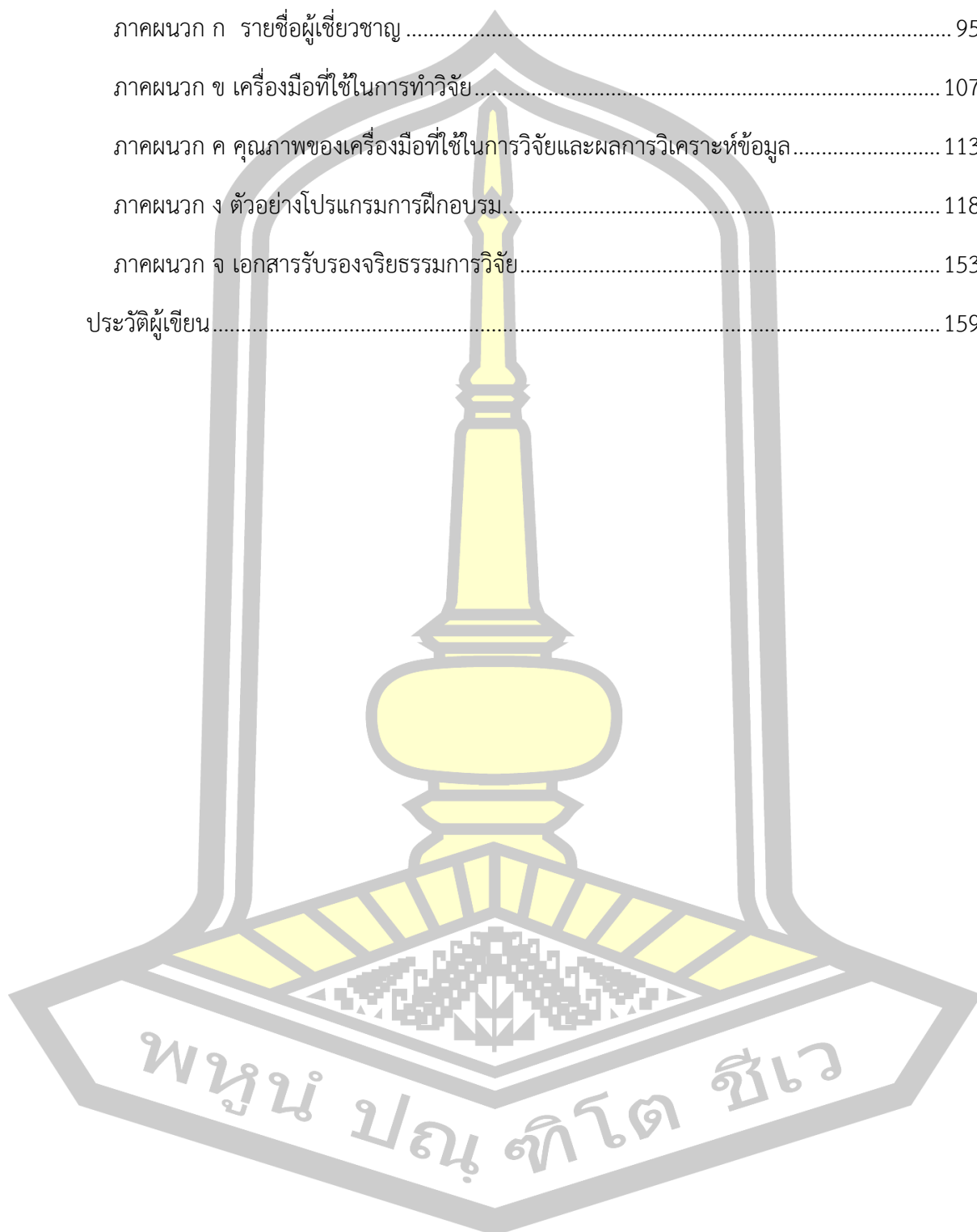
สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ภูมิหลัง.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	4
1.3 ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานงานวิจัย.....	4
1.5 ความสำคัญของการวิจัย.....	5
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
1.8 กรอบแนวคิด.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	1
2.1 อารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion).....	2
2.1.1 นิยามความหมายของอารมณ์ทางวิชาการ.....	2
2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ อารมณ์ทางวิชาการ.....	4
2.2 ทฤษฎี การควบคุม-การเห็นคุณค่า (The control-value theory).....	29
2.3 กิจกรรมกลุ่ม.....	30

2.3.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม.....	30
2.3.2 ลักษณะที่เกิดของกระบวนการกลุ่ม	31
2.3.3 ประเภทของกลุ่ม	32
2.3.4 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม	33
2.3.5 ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม	34
2.3.6 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	35
2.3.7 การฝึกอบรม.....	37
2.3.8 การติดตามผล (Follow-Up).....	48
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
3.1 การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)	55
3.2 การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิต	62
3.3 การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ(Academic Emotion).....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4.2 ตัวอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
5.1 สรุป	82
5.2 อภิปรายผล	83
5.3 ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม.....	89

ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	95
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย.....	107
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
ภาคผนวก ง ตัวอย่างโปรแกรมการฝึกอบรม.....	118
ภาคผนวก จ เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	159

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2 โครงสร้างของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า (The Control – Value Theory)	64
ตารางที่ 3 โครงสร้างแต่ละองค์ประกอบและชื่อกิจกรรม	77
ตารางที่ 4 ผลประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory).....	78
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอารมณ์ทางวิชาการในระยะก่อนและหลังการทดลองการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory)	80
ตารางที่ 6 แสดงค่าวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่าง การเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) การทดลองและหลังการทดลอง.....	81
ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนอารมณ์ทางวิชาการของตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Sample t - test).....	81

พหุ ประถมศึกษา

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ	10
ภาพประกอบที่ 2 โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academicemotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)	10
ภาพประกอบที่ 3 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทาง วิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรี	11
ภาพประกอบที่ 4 แนวคิดทฤษฎีอารมณ์ทางวิชาการ.....	5
ภาพประกอบที่ 5 แนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า Control-value theory	30
ภาพประกอบที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ โดยใช้โปรแกรม ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory).....	54
ภาพประกอบที่ 7 โมเดลองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ	75

พหุบัน ปณ จิตโต ชีเว

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

อารมณ์เป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่แรกเกิดซึ่งอารมณ์ของคนเรานั้นมีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น สุข เศร้า กลัว วิดกกังวล เป็นต้น บุคคลล้วนแล้วแต่พยายามแสวงหาสิ่งปรารถนาชีวิตที่ทำให้เรามีความรู้สึกเป็นสุขสนุก ร่าเริง แจ่มใส แต่กลับหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเศร้า ผิดหวัง เครียด วิดกกังวลแม้บางอารมณ์จะเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาแต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ Charles Darwin ซึ่งเป็นนักทฤษฎีวิวัฒนาการกล่าวว่าอารมณ์เป็นสิ่งที่ค่อยๆพัฒนาขึ้นมาและเกิดอยู่เรื่อยๆในมนุษย์เพราะอารมณ์คือสิ่งที่จำเป็นหรือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและเผ่าพันธุ์ William James และ Carl Lange อธิบายอารมณ์ที่แตกต่างกันเป็นผลจากการรับรู้การตอบสนองและปฏิกิริยาทางสรีระที่แตกต่างกัน เมื่อร่างกายได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า จะแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้านั้นทันที พฤติกรรมดังกล่าวจะบ่งบอกว่าบุคคลนั้นกำลังเผชิญกับสภาพอารมณ์ชนิดใด ส่วน McDougall อธิบายไว้ว่า อารมณ์เป็นสภาพที่อยู่ในจิตสำนึกและสัญชาตญาณติดตัวมาแต่เกิด เป็นปฏิกิริยาที่ควบคู่กัน เช่น สัญชาตญาณหนีภัยคู่กับอารมณ์กลัว สัญชาตญาณต่อสู้คู่กับอารมณ์โกรธ (Baumeister, R.F., 2008)

เราจะเห็นได้ว่าอารมณ์มีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยเฉพาะกับการปรับตัวในการดำเนินชีวิต อารมณ์ช่วยให้เราเรียนรู้ที่จะรู้จักตนเองและผู้อื่น ช่วยเป็นแรงผลักดันหรือจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและการเรียนรู้ของบุคคล ดังนั้นการแสดงออกของอารมณ์ยังสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมและการกระทำของบุคคลด้วยเช่นกันจากการวิจัยของ (Cubukcu, 2013) (Pekrun, R., Frenzel, A. C., Goetz, T., & Perry, 2007) อธิบายว่า อารมณ์ทางวิชาการสามารถเป็นทั้งตัวกระตุ้นและการยับยั้งการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองของพฤติกรรมและการกระทำของบุคคลทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งอารมณ์ทางวิชาการ สามารถอธิบายไปยังแรงจูงใจ กลยุทธ์การเรียนรู้ วิธีการรู้คิด การกำกับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งในด้านการเรียนรู้โดยเฉพาะในบริบทของการเรียนการสอนในชั้นเรียนและความสำเร็จจะเรียกว่าอารมณ์ด้านวิชาการ ซึ่ง (Pekrun, Goetz, Frenzel, Barchfeld, & Perry, 2011) ได้นำแนวคิดมาพัฒนาสร้างเป็นเครื่องมือแบบวัด AEQ (Academic Emotion Questionnaire) ได้มีการประเมินอารมณ์ ในบริบทของการเรียนรู้ของผู้เรียน ในเรื่องอารมณ์ทางวิชาการของนักเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนแบบการกำกับตนเอง ในการสอน (Ceyhun. 2014 อ้างอิงจาก Cubukcu. 2013) ได้กล่าวว่า การเรียนอย่างเดียวนั้นจะทำให้นักศึกษาเกิดอารมณ์ทางบวก (สนุกสนาน) และอารมณ์ทางด้านลบ(โกรธ) ได้ด้วยอารมณ์ทางวิชาการถูกอธิบายโดยอ้างถึงทฤษฎี the control-value theory ที่เสนอโดย

(Pekrun, R., Frenzel, A. C., Goetz, T., & Perry, 2007) จะเห็นได้ว่า อารมณ์ด้านวิชาการนั้นจะส่งผลในเรื่องของแรงจูงใจในการเรียนและความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียน

อารมณ์เป็นลักษณะนามธรรมที่มีความหลากหลาย แตกต่างกันไป ในส่วนของด้านวิชาการ อารมณ์อาจจะมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางด้านการการศึกษาของนักเรียนและประสิทธิภาพการทำงาน บทความวิจัยกล่าวถึงอารมณ์ทางวิชาการกับการเชื่อมโยงด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอารมณ์ทางสังคม และอารมณ์ทางวิชาการ สามารถส่งผลต่อองค์ความรู้ของผู้เรียน สร้างแรงบันดาลใจ พฤติกรรมในการเรียน ความรู้ความเข้าใจในการเรียน พฤติกรรมทางสังคม และผลการเรียนของผู้เรียน ทิศทางของอารมณ์ทางวิชาการอาจจะมีผลสำคัญและจำเป็นในการกำหนดเป้าหมายด้านการเรียนและการจัดการเรียนรู้ (Goetz, Frenzel, Hall, & Pekrun, 2008)

การเรียนรู้ของเด็กในสังคมไทยปัจจุบันนั้น ต้องเรียนรู้ให้ได้ที่เรียกว่า Transformative Learning ที่แปลว่าต้องเรียนให้ได้องค์ประกอบส่วนที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีทักษะผู้นำ ภาวะผู้นำ และเป็นผู้ที่จะเข้าไปร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นหัวใจของทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรม (วิจารณ์ พานิช ,2556) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานและการประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2557) ว่าด้วยเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ แนวทางในการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาตินั้นต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะ พลเมืองและพลโลก ตามตัวบ่งชี้ คือ (1) บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคม ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล คือ (2) บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบต่อ ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม คือ (3) บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษา สุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

การสร้างบัณฑิตให้เป็นคนเก่งและคนดีเป็นความปรารถนาและความใฝ่ฝันของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ด้วยเหตุนี้นโยบายการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงพยายามดำเนินการทุก

วิถีทางที่จะให้นิสิตนักศึกษาของตนเป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม ด้วยการเปิดรายวิชาที่สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในเรื่องนี้ (เรื่องวิทย์ นนทภา, 2559) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญอยู่มาก จึงได้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นแต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาไม่สามารถครอบคลุมคุณสมบัติของ “ครูดี” ได้ทั้งหมดเนื่องจากสภาพความเป็นจริงครูไม่ใช่เพียงแค่มีหน้าที่สอนมี ผลงานทางวิชาการสู่สังคมเท่านั้น แต่ยังต้องทำหน้าที่เป็นแม่แบบที่ดีและสามารถสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความมั่นคงทางจิตใจให้เกิดขึ้นในตัวศิษย์ได้อีกด้วย ซึ่ง(กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานและการประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) ว่าด้วยเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ แนวทางในการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาตินั้นต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะ พลเมืองและพลโลก ตามตัวบ่งชี้ คือ (1) บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้าง และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคม ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล คือ (2) บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม คือ (3) บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษา สุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับ (Tan & Chun, 2014 อ้างอิงจาก Lewis 2000; Lewis et al. 2010) กล่าวว่า อารมณ์ด้านวิชาการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงจูงใจ, การเรียนรู้, และความจำรวมทั้งการพัฒนาและด้านจิตวิทยาสุขภาพ (Pekrun et al., 2011) อารมณ์ทางวิชาการ เป็นพลังที่คอยกระตุ้น สำหรับการอธิบายการทำงานทางจิตวิทยาของอารมณ์ด้านวิชาการนี้ เป็นมีตินี้มีความสำคัญ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการทำงานของอารมณ์สำหรับทางวิชาการของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมันเป็นตัวกำหนดว่าอารมณ์เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ในแง่ความสำคัญของอารมณ์ด้านวิชาการอาจถือได้ว่า เป็นหัวข้อหลักๆที่เกี่ยวข้องการทางด้านการศึกษา

ในการวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการในนิสิตระดับปริญญาตรี ว่าจะมีกี่องค์ประกอบ อะไรบ้าง จากนั้นทำการศึกษาว่ารูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมอารมณ์ทางวิชาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการได้มากน้อยเพียงใด จะเป็นใน

รูปแบบใด โดยผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตระดับปริญญาตรีหลัก เนื่องจากอารมณ์ทางวิชาการจะเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้นิสิตมีความมุ่งมั่นในการเรียนเชิงพฤติกรรม ต่อเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาประสบความสำเร็จทางการศึกษา มีความจำเป็นต่อการวางรากฐานที่สำคัญในการเป็นบุคลากรทางการศึกษาในอนาคตในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตระดับปริญญาตรี นำไปสู่การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้ของนิสิต ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการวางรากฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่นำไปสู่ความประสบความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียน และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคต

1.2 คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตระดับปริญญาตรี ประกอบด้วยองค์ประกอบ อะไรบ้าง
2. โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) มีลักษณะอย่างไร
3. ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory) ได้ผลอย่างไร

1.3 ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
2. เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
3. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี

1.4 สมมติฐานงานวิจัย

อารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรีที่พัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

1.5 ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงลักษณะการเกิดอารมณ์ทางวิชาการ Academic emotion มีองค์ประกอบอย่างไรบ้างของผู้ที่กำลังศึกษา

2. แนวการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ ตามบริบทในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อ ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักจิตวิทยา ตลอดจนบุคคลที่สนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะ ของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาให้มีความสอดคล้องตามบริบทต่างๆ

3. สามารถสร้างกิจกรรมหรือการประยุกต์การใช้โปรแกรมการฝึกอบรมในการเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรี ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory) เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขอบเขตในการวิจัยและการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ การศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (the control-value theory) ของนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขอบเขตการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดของประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งตามระยะของการวิจัย 3 ระยะดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

1.1 การศึกษาหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี

1.2 การศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) เป็นผู้เฝ้าระวังที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้าน

พฤติกรรมศาสตร์ หรือจิตวิทยา หรือการวัดผล ประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 5 ท่าน โดยเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ด้านการสอน หรือการทำงานในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis : CFA)

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง การศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า ของนิสิตระดับปริญญาตรีซึ่งเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับรัฐรวม 55 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

ตัวอย่าง ที่ใช้ทำการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ของปีการศึกษา 2562 ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยทั้งหมดทั่วประเทศ 1,270 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi –Stage Sampling) มีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการเลือกมหาวิทยาลัยตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งออกเป็น 3 ชั้นภูมิ คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ ในกำกับรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน เลือกใช้เกณฑ์ร้อยละ (Percentage) โดยผู้วิจัยเลือกใช้ร้อยละ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 อ้างอิงจาก Yamane, 1973)

ขั้นที่ 2 สุ่มสาขาวิชาจากคณะที่เป็นตัวอย่างในขั้นที่ 1 ใช้เกณฑ์ร้อยละ (Percentage) โดยผู้วิจัยเลือกใช้ร้อยละ 50 (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555 อ้างอิงจาก Yamane, 1973) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มตัวอย่าง (Sample Random Sampling) โดยกระจายทุกชั้นปี (ชั้นปีที่ 1-4) ทุกสาขา โดยสุ่มมา 1 ห้อง

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตระดับปริญญาตรี

2.1 การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านจากผู้รู้เนื้อหา ผู้ที่มีประสบการณ์จากเนื้อหาตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษา และผู้รู้ในระเบียบวิธีวิจัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการ จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.2 การทดลองการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

กลุ่มเป้าหมาย

1. กลุ่มเป้าหมายในการทดลองรูปแบบ คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 35 คน
2. กลุ่มเป้าหมายในการทดลองแบบวัดนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้ มาจากการสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 35 คน

2.3 การใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์วิชาการ (Academic Emotion)

กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเป็นนิสิต นักศึกษา ที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยมีคะแนนจากแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ที่น้อยที่สุดขึ้นมาจำนวน 30 คน ซึ่งใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) โดยกลุ่มทดลองได้รับการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

ตัวแปรโครงสร้าง ได้แก่

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) แบ่งเป็น 4 มิติด้วยกัน มีดังต่อไปนี้

- 1.1 อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion)
- 1.2 อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion)
- 1.3 อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion)
- 1.4 อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion)

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนา อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

1. ตัวแปรจัดกระทำ โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

2. ตัวแปรตาม อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) หมายถึง พลังความรู้สึกที่เป็นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ที่คอยกระตุ้นหรือกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการของบุคคล ที่เชื่อมโยงกับการได้เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ องค์ความรู้ สรรวิทยา ความเข้าใจสถานะทางอารมณ์ แรงจูงใจที่ไปกระตุ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ การกระทำหรือการแสดงออก และประสบการณ์ในการเรียนรู้ สถานะทางอารมณ์ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการของบุคคลทั้งเป็นแรงผลักดัน แรงจูงใจ นำไปสู่เป้าหมายทางวิชาการหรือการเรียนรู้ต่างๆ ประกอบด้วยกระบวนการหลายอย่างที่ประสานงานกัน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) แบ่งเป็น 4 มิติดังต่อไปนี้

1.1 อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion) หมายถึง เป็นปฏิกิริยาทางจิตที่เกิดการรับรู้ความรู้สึกที่เป็นเชิงบวก ที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการของบุคคล เป็นอารมณ์ความรู้สึกเชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น ให้การเรียนรู้ทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น เป็นแรงผลักดันนำไปสู่เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง เช่น ความรู้สึกสนุกสนาน, ความหวัง, ความภาคภูมิใจ

1.2 อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion) หมายถึง เป็นปฏิกิริยาทางจิตในขณะที่เกิดจากการรับรู้ ความรู้สึกที่เป็นเชิงบวก เป็นสิ่งที่คอยยับยั้งหรือลดน้อยลง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดการเรียนรู้ รับรู้ความสามารถของตนเองลดน้อยลง เช่น บรรเทา, ผ่อนคลาย

1.3 อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion) หมายถึง เป็นปฏิกิริยาทางจิตที่เกิดการรับรู้ความรู้สึกที่เป็นเชิงบวก ที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางวิชาการ ที่เกิดจากการรับรู้ความสามารถของตนเองตามศักยภาพความสามารถของตนเองที่ปรากฏ เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นเชิงลบที่สามารถเป็น

ตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ เพิ่มมากขึ้น เช่น ความวิตกกังวล ความเครียด ความรู้สึกกลัว ความรู้สึกอับอาย

1.4 อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion)

หมายถึง เป็นปฏิกิริยาทางจิตในขณะที่เกิดจากการรับรู้ความรู้สึกที่เป็นเชิงลบ เป็นสิ่งที่คอยยับยั้งหรือหยุดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่สามารถแสดงออกได้นำไปสู่ประสบการณ์ของความล้มเหลวในการเรียนรู้หรือองค์ความรู้ทางวิชาการ เช่น ความสิ้นหวัง, ความเบื่อหน่าย, ความรู้สึกเหนื่อยล้า

2. โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (the control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการของนักศึกษาวิชาชีพครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

1.8 กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้เกิดจากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวกับอารมณ์ทางวิชาการและแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

ตอนที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์วิชาการ (Academic emotion) ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาคุณลักษณะต่าง ๆ นำมาสรุปเป็นองค์ประกอบอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ 1) อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion) 2) อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion) 3) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion) 4) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion) ดังภาพประกอบที่ 1

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) แบ่งเป็น 4 มิติด้วยกัน มีดังต่อไปนี้
 - 1.1 อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion)
 - 1.2 อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion)
 - 1.3 อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion)
 - 1.4 อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion)

ภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ

ตอนที่ 2 กรอบแนวคิดการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ

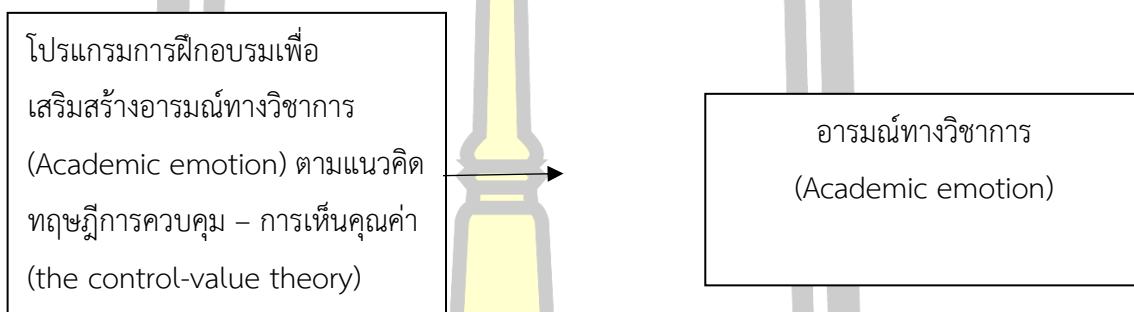
1. อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)
2. แนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

ภาพประกอบที่ 2 โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory)

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรี

ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory) เป็นตัวแปรจัดกระทำ และอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) เป็นตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้วางแผนการทดลอง แบบ Randomized Pretest-Posttest Control Group Design

ภาพประกอบที่ 3 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory) ของนิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครูผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.1 อารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

- 2.1.1 นิยามความหมายของอารมณ์ทางวิชาการ
- 2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ อารมณ์ทางวิชาการ
- 2.1.3 การจำแนกประเภทและรูปแบบของอารมณ์ทางวิชาการ
- 2.1.4 องค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ
- 2.1.5 การวัดอารมณ์ทางวิชาการ

2.2 ทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (the control-value theory) ที่ใช้ในการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.3 กิจกรรมกลุ่ม

- 2.3.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม
- 2.3.2 ลักษณะที่เกิดของกระบวนการกลุ่ม
- 2.3.3 ประเภทของกลุ่ม
- 2.3.4 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม
- 2.3.5 ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม
- 2.3.6 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.3.7 การฝึกอบรม
- 2.3.8 การติดตามผล (Follow-Up)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.1 อารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.1.1 นิยามความหมายของอารมณ์ทางวิชาการ

Lewis 2000; Lewis et al (2010) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงจูงใจ, การเรียนรู้, และความจำรวมทั้งการพัฒนาและด้านจิตวิทยาสุขภาพ

Pekrun et al (2002) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับห้องเรียนการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นความเพลิดเพลินในการเรียนรู้, ความหวัง, ความภาคภูมิใจ ความโกรธ ความวิตกกังวล ความอับอาย ความสิ้นหวังหรือเบื่อหน่าย

Tan & Chun (2014) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นแรงจูงใจ, กลยุทธ์การศึกษา, และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Ye Han (2019) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการเป็นอารมณ์ที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการเรียนรู้เชิงวิชาการการสอนในชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Jena (2019) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการมีความสำคัญพื้นฐานสำหรับนักเรียนด้านการศึกษาและอาชีพ ส่งผลต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ความภาคภูมิใจ ความโกรธ ความวิตกกังวล หรือความเบื่อหน่าย

Pekrun (2006) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการคือความรู้สึกของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้และผลลัพธ์ กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสภาวะทางอารมณ์ที่ค่อนข้างคงที่และระยะยาวของผู้เรียน และประสบการณ์เชิงอัตวิสัยที่ซับซ้อนของผู้เรียน

Pekrun and Lisa (2012) ให้ความหมาย อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) หมายถึง พลังความรู้สึกที่เป็นทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ที่คอยกระตุ้นหรือกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการของบุคคล ที่เชื่อมโยงกับการใฝ่เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ องค์ความรู้ (Cognitive) สรีรวิทยา ความตื่นตัวทางสรีระความเข้าใจสภาวะทางอารมณ์ (Physiological) แรงจูงใจ มีกระตุ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ (Motivation) การกระทำหรือการแสดงออก และประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Expressive) สภาวะทางอารมณ์ (affective) ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการ

จะเห็นได้ว่าอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) นั้นเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจและประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงกับ ความสำเร็จ หรือผลลัพธ์ (Achievement) ทางสังคม (Social) ความรู้ (Epistemic) ซึ่งมีความสำคัญพื้นฐานสำหรับนักเรียนด้านการศึกษาส่งผลต่อการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจ ความมุ่งมั่นในการเรียนเป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีผู้ให้คำนิยามความหมายของ อารมณ์ (Emotion) ในภาพกว้างที่ไม่ได้ระบุเจาะจงเกี่ยวกับอารมณ์เฉพาะทางเช่น พจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Merriam-Webster, 2019) คำว่า อารมณ์ (Emotion) เป็นคำที่เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่อปี 1579 ในความหมายของความรู้สึก แต่ปัจจุบันเว็บสเตอร์ให้นิยามว่า อารมณ์ หมายถึง ปฏิกริยาทางจิตในขณะที่เกิดการรับรู้ (เช่นความโกรธหรือความกลัว) ที่มีประสบการณ์ทางจิตใจเป็นความรู้สึกที่แข็งแกร่งมักจะนำไปสู่เป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง อารมณ์จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและพฤติกรรมของบุคคล

รังสรรค์ โฉมยา (2558) อารมณ์ (Emotion) หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับสถานการณ์ของบุคคลหรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นทางสรีระ การรู้คิด การรับรู้ ซึ่ง คำว่าอารมณ์นั้น มาจากคำในภาษาละติน คือ Emoere ซึ่งหมายถึง ความรีบด่วน ความปั่นป่วนที่เกิดจากความเร้าร้อน หรือมาจากความตื่นเต้น อารมณ์จึงมีความหมายในเชิงนามธรรม ยากต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ อารมณ์จึงไม่ได้เกิดจากการกระตุ้น แต่เกิดจากปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย

อารยา ปิยะกุลและคณะ(2556) การนิยามคำว่า “อารมณ์ (Emotion)” เป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อนในการระบุว่าคุณใดกำลังอยู่ในสภาวะอารมณ์ใด และจะยิ่งซับซ้อนขึ้น หากบุคคลนั้นไม่มีการแสดงออกทางสีหน้า คำพูด หรือท่าทาง และแม้จะมีการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง คำพูด ก็ยังคงมีความยากลำบากในการระบุได้อย่างแม่นยำว่าคุณคนนั้นกำลังมีอารมณ์แบบใดอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ (รังสรรค์ โฉมยา, 2558) อารมณ์ (Emotion) เป็นสิ่งที่มีความซับซ้อนที่เกิดขึ้นในมนุษย์ ซึ่งมีความหมายและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับคำว่า Affection , Mood

จะเห็นได้ว่า Affection คือ ความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากการรับรู้จากประสบการณ์รวมไปถึงการรับรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่บุคคลประสบพบเจอด้วยตนเอง ซึ่ง Affection เป็นภาพรวมๆของ Emotion และ Mood ส่วน Emotion หมายถึง การแสดงความรู้สึกลึกซึ้งที่แสดงโดยตรงของบุคคลต่อบุคคล หรือสิ่งอื่นใด เป็นการแสดงออกต่อบางสิ่งบางอย่าง ส่วนคำว่า Mood หมายถึงความรู้สึกแต่มีระดับต่ำกว่า Emotion เป็นอารมณ์ช่วงยาวที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว โดยไม่ต้องมีตัวกระตุ้นใดๆสามารถเกิดขึ้นได้เลย ซึ่ง Mood มีลักษณะถาวรหรือคงอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่ง Emotion สามารถเปลี่ยนเป็น Mood ได้เมื่อบุคคลแสดงอารมณ์โดยถอนสิ่งที่เป้าหมายออกไป Emotion จึงเป็นการแสดงความรู้สึก หรือปฏิกริยาต่อเป้าหมายต่างๆ โดยตรง ซึ่งอารมณ์ไม่ใช่ลักษณะนิสัยของคนเช่นเดียวกันกับ (Pekrun and Lisa Linnenbrink-Garcia, 2012) ความเหมือนและความต่าง ของ Emotion และ Mood ซึ่ง มีการอธิบายถึง อารมณ์ ความรู้สึก ทั้ง สองอย่างนั้นมีผลต่อกันอย่างไร อารมณ์จะถูกกำหนดเป็นปรากฏการณ์หลายแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยา ส่วนประกอบที่แสดงออก เป็นการประสานงานร่วมกันของ อารมณ์ความรู้สึก ความรู้ความเข้าใจ ทางสรีรวิทยา การสร้างแรงบันดาลใจ ตัวอย่างเช่น ความวิตกกังวลของนักเรียนก่อนสอบสามารถ อาจจะถูกประกอบด้วยประสาทวิทยาความรู้สึกไม่สบายใจ (ความรู้สึก) ความกังวลเกี่ยวกับความล้มเหลวในการ

สอบ(แรงจูงใจ) และการแสดงออกทางสีหน้ากังวล(การแสดง) เมื่อเทียบอารมณ์กับความรู้สึกจะมีความเข้มข้นต่ำและไม่เฉพาะเจาะจง แต่นักเขียนบางคนให้นิยามความหมายของ อารมณ์ และความรู้สึกนั้นมีความแตกต่างกัน หรืออีกทางหนึ่งเนื่องจากอารมณ์กับความรู้สึกที่แสดงรายละเอียดที่คล้ายกัน มีส่วนประกอบและความแตกต่างเชิงคุณภาพที่คล้ายกัน (ในขณะอารมณ์ร่าเริง ก็อาจจะยังรู้สึกโกรธหรือรู้สึกกังวล)

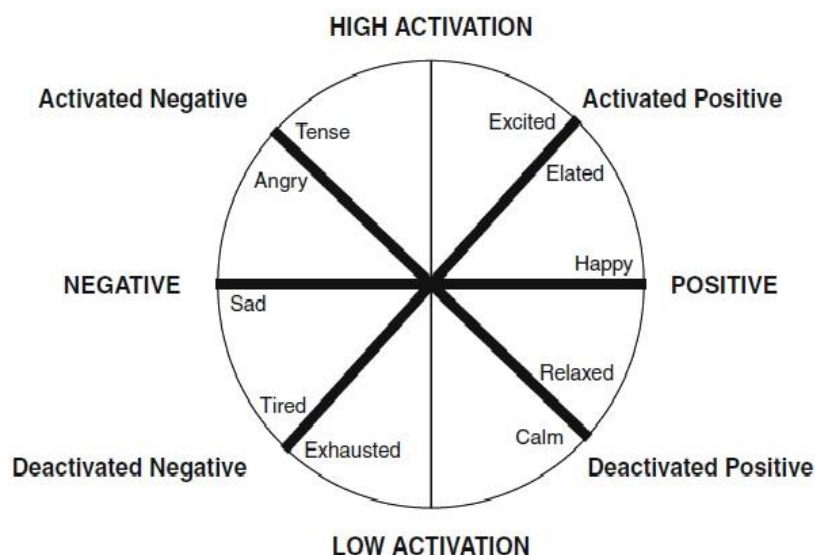
อารมณ์ (Emotion) กับความรู้สึกนั้นมีความแตกต่างกันและมีการทับซ้อนกันอยู่ อารมณ์จะเป็นในส่วนที่เป็นสารเคมีที่ถูกปล่อยออกมาโดยเฉพาะ เพื่อตอบสนองต่อการตีความของคนเรา สมองของเราใช้เวลาประมาณ 1/4 วินาทีในการผลิตสารเคมี ซึ่งความหมายของ“ ความรู้สึก” มันเป็นสิ่งที่เรารู้สึก ความรู้สึกนั้นมี“ การรับรู้ทางปัญญามากขึ้น” เนื่องจากสารเคมีทางอารมณ์ถูกประมวลผลในสมองและร่างกายของเรา

ส่วนอารมณ์นั้นมีลักษณะทั่วไป ไม่ได้ผูกติดอยู่กับเหตุการณ์เฉพาะ แต่เป็นชุดของการนำเข้าของความรู้สึก ซึ่งความรู้สึกนั้นนั้นได้รับอิทธิพลอย่างมากจากหลายปัจจัย เช่น สภาพแวดล้อม (สภาพอากาศแสงผู้คนรอบตัวเรา) สรีรวิทยา (สิ่งที่เราทานอาหารวิธีออกกำลังกายสุขภาพที่ดีของเรา) และสภาพจิตใจของคนเรา (ที่เรามุ่งเน้นความสนใจและอารมณ์ปัจจุบันของเรา)

อารมณ์และพฤติกรรมนั้นมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันแต่ก็ไม่สามารถคาดเดาได้เสมอไป จะสามารถสังเกตได้ยาก บางครั้งความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและอารมณ์ก็ชัดเจน(สมพร พิงอุดม, 2550)

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ อารมณ์ทางวิชาการ

Pekrun (2006) เสนอว่า อารมณ์ทางวิชาการ เป็นพลังที่คอยกระตุ้น สำหรับการอธิบายการทำงานทางจิตวิทยาของอารมณ์ทางวิชาการนี้ เป็นมิติที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการทำงานของอารมณ์สำหรับทางวิชาการของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญเพราะมันเป็นตัวกำหนดว่าอารมณ์เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ในแง่ความสำคัญของอารมณ์ทางวิชาการอาจถือได้ว่า เป็นหัวข้อหลักๆที่เกี่ยวข้องการทางด้านการศึกษา

ภาพประกอบที่ 4 แนวคิดทฤษฎีอารมณ์ทางวิชาการ

ที่มา: Reinhard Pekrun and Lisa Linnenbrink-Garcia (2012)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาของ พีกรัน (Pekrun, 2006) นั้นมีความสอดคล้องกับนักทฤษฎีอีกหลายๆคนที่ได้อธิบายถึงปรากฏการณ์และกระบวนการเกิดอารมณ์ต่าง ๆ นั้น เช่น

รังสรรค์ โฉมยา (2558) สรุปว่า มีนักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้อธิบายถึงปรากฏการณ์ของการเกิดอารมณ์นั้นเป็นอย่างไร ลักษณะของอารมณ์ มีกระบวนการอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีอารมณ์ของแคนนอน-บาร์ต (Cannon – Bard Theory of Emotion)

ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดที่แตกต่างจาก James และ Lange โดย ทั้งสองให้ความสำคัญกับระบบสมอง โดยเฉพาะส่วนของทาลามัส (Thalamus) ซึ่งทำหน้าที่เสมือนศูนย์รวมการเข้า-ออกของกระแสประสาท ข้อมูลจากสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์จะถูกส่งผ่านเข้าสู่ทาลามัส จากนั้นข้อมูลก็ถ่ายทอดไปสู่ส่วนของสมอง 2 ส่วน คือ 1) ส่วนเปลือกสมองใหญ่ (Cerebral Cortex) ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆ 2) ส่วนไฮโปทาลามัส (Hypothalamus) ระบบประสาทอัตโนมัติ ซึ่งเพิ่มระดับภาวะตื่นตัวทางสรีระ

จากแนวคิดนี้สามารถอธิบายกระบวนการเกิดอารมณ์ได้ เช่น เมื่อบุคคลได้ยินเสียงสุนัขเห่าหอนในตอนกลางคืน ข้อมูลจะถูกส่งผ่านไปยังทาลามัส จากนั้นทาลามัสจะส่งต่อข้อมูลไปยัง Cerebral Cortex และ Hypothalamus ในเวลาเดียวกันก่อให้เกิดอารมณ์กลัว และภาวะตื่นตัวทางสรีระเพิ่มขึ้น

2. ทฤษฎีอารมณ์ของ เจมส์-แลนจ์ (Jame-Lange Thery of Emotion)

ได้นำเสนอทฤษฎีทางอารมณ์ในแง่ความสัมพันธ์ของอารมณ์กับจิตและสรีระ โดยอธิบายว่า อารมณ์เกิดขึ้น “หลัง” จากบุคคลเกิดปฏิกิริยาทางสรีระ นั่นคือ เมื่อบุคคลถูกเร้าด้วยสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ บุคคลจะประเมินสถานการณ์ จากนั้นเขาก็เกิดปฏิกิริยาทางสรีระ และจากปฏิกิริยาทางสรีระนี้เอง ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอ่อนไหวหรือเกิดอารมณ์ ประเด็นสำคัญของทฤษฎีนี้ อารมณ์ที่แตกต่างกัน เป็นผลจากการรับรู้การตอบสนองทางสรีระที่แตกต่างกัน ซึ่งประเด็นนี้ ถูกวิจารณ์จากนักวิจัยส่วนใหญ่ที่พบว่า ปฏิกิริยาทางสรีระส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดสภาวะอารมณ์ที่แตกต่างกัน เช่น การร้องไห้ ไม่ได้ส่งผลให้เกิดเพียงความรู้สึกเศร้าหรือเสียใจเท่านั้น บางครั้งบุคคลร้องไห้เมื่อโกรธ หรือมีความสุข จึงไม่สอดคล้องกับประเด็นของ Jame-Lange ที่ระบุว่า อารมณ์เป็นผลจากปฏิกิริยาทางสรีระ

3. ทฤษฎีอารมณ์ของ ซาซเตอร์-ซิงเกอร์ (Schachter-Singer Thery of Emotion)

โดยมีแนวคิดที่ว่า อารมณ์ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยสำคัญ นั่นคือ 1) ภาวะตื่นตัวทางสรีระ ซึ่งปรากฏลักษณะของปฏิกิริยาทางร่างกายเหมือนกันในทุกสภาวะอารมณ์ เช่น เมื่อบุคคลกำลังโกรธ หรือ กลัว ปฏิกิริยาทางร่างกายเกิดขึ้นคล้ายคลึงกัน และความเข้มของปฏิกิริยาทางสรีระนี้ เป็นตัวกำหนดความเข้มของอารมณ์ และ 2) การประเมินทางปัญญา (Labeling) ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละอารมณ์ เพราะปัจจัยทางปัญญานี้เป็นตัวระบุประเภทของอารมณ์ การทำหน้าที่ของทั้งสองปัจจัยนี้ เปรียบเสมือนปัญญาเป็นตัวระบุประเภทของอารมณ์ เช่น โปรแกรมโทรทัศน์ ภาวะตื่นตัว เปรียบเสมือนสวิตช์เปิด/ปิด และระดับความดังของเสียง

ความน่าสนใจของแนวคิดนี้ คือ ภาวะตื่นตัวอาจจะก่อให้เกิดการประเมินอารมณ์ที่ผิดพลาดได้ เช่น บุคคลอาจจะดื่มเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน ภาวะตื่นตัวที่เกิดจากตัวบุคคลเช่น อารมณ์หงุดหงิด โกรธ โมโห ซึ่งกระบวนการนี้เรียกว่า การถ่ายโอนความตื่นตื้น (Excitation-Transfer) ภาวะตื่นตัวที่นำสู่การประเมินที่ผิดพลาดได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัยของ Dutton และ Aron

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์นั้นมีหลากหลายทฤษฎี ซึ่งแต่ละทฤษฎีอธิบายกระบวนการทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน ดังเช่น ทฤษฎีของ Schachter-Singer ให้ความสำคัญของ 2 ปัจจัยคือภาวะตื่นตัวทางสรีระ และการประเมินทางปัญญา เน้นความสำคัญการประเมินทางปัญญา ทฤษฎีของ Jame-Lange อธิบายเริ่มต้นด้วยการประเมินสถานการณ์ จากนั้นเขาก็เกิดปฏิกิริยาทางสรีระ และจากปฏิกิริยาทางสรีระนี้เองที่ก่อให้เกิดความรู้สึกอ่อนไหวหรือเกิดอารมณ์ ซึ่งอารมณ์ที่แตกต่างกันเป็นผลจากการรับรู้การตอบสนองทางสรีระที่แตกต่างกัน ทฤษฎีของ Cannon – Bard

ให้ความสำคัญกับระบบสมองโดยเฉพาะส่วนของทาลามัส(Thalamus) ซึ่งทำหน้าที่เสมือนศูนย์รวมการเข้า-ออกของกระแสประสาท โดยเน้นที่ระบบสมอง

Zaharia (2017) ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ทางวิชาการกับนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ถึงความยากของหลักสูตรในการเรียน ความยากลำบากในการรับรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้เป็นตัวทำนายที่สำคัญสำหรับอารมณ์ทางวิชาการของนักเรียนการค้นพบเหล่านี้ไม่เพียง แต่พูดถึงในแง่ของวิธีการที่แตกต่างกันในการศึกษาอารมณ์ทางวิชาการ แต่ยังอยู่ในแง่ของความหมายทางการศึกษาของพวกเขาเหล่านั้นด้วย ความจริงที่ว่าความยากลำบากในการรับรู้การเรียนรู้ของนักเรียน มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่ถูกสำรวจทั้งหมด เช่น เพลิดเพลิน เบื่อหน่าย วิตกกังวล เป็นต้น ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของการปรับหลักสูตรการเรียนรู้และงานวิชาการต่อความสามารถและความรู้ของนักเรียน การทำความเข้าใจกับรูปแบบของอารมณ์ด้านวิชาการที่มีความเฉพาะเจาะจงอาจช่วยครูสามารถให้การสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

Burić, Sorić, & Penezić (2016) เสนอว่า อารมณ์ทางวิชาการเป็นปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการกระบวนการรับรู้, ความรู้ความเข้าใจและการกระทำที่แตกต่างกัน อารมณ์ทางวิชาการ ได้เน้นองค์ประกอบของกระบวนการนี้ ในสมัยศตวรรษที่ 19 ทฤษฎีนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การแสดงออกทางอารมณ์ กล่าวถึงความสำคัญของอารมณ์ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม โดยมีการเชื่อมโยงระหว่างปฏิกิริยาที่เป็นการกระตุ้นและการสื่อสารกับผู้อื่น ในทางกลับกันมีการวิเคราะห์ทางจิตวิเคราะห์ซึ่งประสบความสำเร็จในช่วงทศวรรษแรกถึงศตวรรษที่ 20 มุ่งเน้นอารมณ์ไปที่ความขัดแย้งที่เกิดจากจิตใต้สำนึก ผลที่ตามมาเกี่ยวข้องกับการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้นกับสุขภาพจิต มีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์มาประมวลเป็นรูปแบบทฤษฎีร่วมสมัย (Contemporary model of emotion) ซึ่งอธิบายไว้ว่า การประเมินสถานการณ์ทำให้เกิดการเร้า การแสดงพฤติกรรมสีหน้าท่าทางและความรู้สึกทางอารมณ์ ในขณะเดียวกันการประเมินความรู้สึกทางอารมณ์จะมีผลต่อการเร้าพฤติกรรม การแสดงออกและความรู้สึกทางกายอื่นๆ เช่น การเห็นสัตว์ร้ายทำให้เราประเมินขั้นแรกว่า มันจะทำร้ายเราหรือไม่ ขณะเดียวกันร่างกายก็เกิดปฏิกิริยาการเปลี่ยนแปลง โดยการทำงานของประสาทอัตโนมัติมีอาการหัวใจเต้นเร็ว ยืนตัวแข็ง สีหน้าบิดเบี้ยวด้วยความกลัว ขณะนั้นเองที่การประเมินนำไปสู่การปรับพฤติกรรม คือ วังหนิงจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในจิตสำนึก ตระหนักรู้ว่าเป็นอารมณ์กลัว แต่จะกลัวมากกว่าน้อยขึ้นอยู่กับระดับการเค้าของประสาทอัตโนมัติ

Schere and Johnstone (2001) เสนอว่า ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 อารมณ์ทางวิชาเป็นการรับรู้โดยวิธีการที่เน้นถึงความแตกต่างเชิงคุณภาพระหว่างอารมณ์ที่แสดงออกโดยการประเมินความรู้

ความเข้าใจของตนเองและสิ่งแวดล้อม (Fernández-berrocal & Checa, 2016) ซึ่งวิธีการเหล่านี้
จากการประเมินถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักและองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ ตัวอย่างที่เด่นชัด
คือรูปแบบการทำธุรกรรมที่เสนอโดยลาซาร์ส (ลาซาร์สและฟลอกแมน, 1984) และทฤษฎีบทขององ
Weiner 1985 ในที่ปลายศตวรรษที่ 20 นักทฤษฎีพยายามกำหนดและอธิบายอารมณ์ด้วยรูปแบบ
ของการกระตุ้นทางสรีรวิทยา

Strack, Pauli, and Weyers (2011) เสนอว่า วิธีการที่แตกต่างกันเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่แง่มุม
ต่าง ๆ ของอารมณ์และนักทฤษฎีบางคนกำหนดอารมณ์โดยอ้างอิงถึงแง่มุมเฉพาะเท่านั้น ตัวอย่างเช่น
นักวิทยาศาสตร์บางคนนิยามอารมณ์ทางวิชาการ เป็นปฏิกริยาทางสรีรวิทยาและพฤติกรรม แต่พวก
เขาไม่ถือว่าความรู้สึกและการประเมินความรู้ความเข้าใจเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์

ยังมีประเด็นที่จะต้องได้รับการศึกษา ว่าด้วยวิธีกำหนดขอบเขตแนวคิดของอารมณ์ทาง
วิชาการ ในขณะที่ดูเหมือนชัดเจนเช่นความสุขอารมณ์ , ความโกรธ, ความวิตกกังวลและอื่น ๆ เป็น
ส่วนหนึ่งของอารมณ์ที่ยังไม่ชัดเจนด้วยเช่นกัน สำหรับแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและ
ผลกระทบของนักเรียน เช่นอารมณ์ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นหรือการรู้คิด

Dietz (2014) ได้ศึกษาจากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ทางวิชาการและแนว
ทางการวางแผนเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีต่อผลการเรียนก่อนและหลัง ได้มีการ
สำรวจจุดตัดระหว่างอารมณ์และแรงจูงใจ ในการศึกษาที่ได้รับการสำรวจผู้เข้าร่วมในช่วงปิดเทอม
เป็นการใช้ข้อมูลโครงสร้างปัจจัยสำหรับการสร้างแรงจูงใจ ตามที่เอลเลียต Elliot และเพื่อนร่วมงาน
สำรวจและอธิบายโดยใช้แบบจำลอง MTMM จากแบบจำลองการวัดจาก CFA พบว่าอารมณ์และ
แรงจูงใจมีความสัมพันธ์สูง แต่ในหลาย ๆ วิธีขึ้นอยู่กับว่านักเรียนมีความคิดเห็นทางวิชาการหรือไม่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อารมณ์ทางวิชาการมีเนื้อหาที่ครอบคลุมไปถึง สื่อการเรียนรู้ ตัวอย่างคือ
อารมณ์ความเห็นอกเห็นใจที่เกิดกับตัวละครตัวเอกเมื่ออ่านนวนิยาย หรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อ
เรียนวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียน เช่น ความคับข้องใจของเด็ก ๆ ชาวอเมริกา เมื่อดาวพลูโตได้รับการจัด
ประเภทใหม่เป็นดาวเคราะห์แคระ ตรงกันข้ามกับความสำเร็จและอารมณ์ของบุคคลที่ไม่มีอารมณ์
ความรู้สึกกับเรื่องราวเหล่านี้ เพราะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้และการแก้ปัญหา อย่างไรก็ตาม
อารมณ์วิชาการมีอิทธิพลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยส่งผลต่อความสนใจและแรงจูงใจ
ในโดเมนด้านของการศึกษา

มีนักวิจัยนักทฤษฎีได้กล่าวแนวคิดทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการที่มีความ
สอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกัน โดยมีการแบ่งเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. อารมณ์แห่งความสำเร็จหรือผลลัพธ์ (Achievement Emotion)

Pekrun (2006) อธิบายว่า ในส่วนผลลัพธ์ทางการเรียนอารมณ์ทางวิชาการมีส่วนเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมหรือผลลัพธ์ที่ตัดสินตามมาตรฐานคุณภาพกับความสามารถของนักเรียน ในโดเมนอารมณ์วิชาการ 1) ว่าด้วยเรื่องของความสำเร็จอาจเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางวิชาการ เช่น กิจกรรมทางการศึกษา หรือการสอบ ทำให้เกิดทั้งอารมณ์ ความเพลิดเพลินสนุกสนาน หรือความเบื่อหน่ายระหว่างการเรียนรู้ และ 2) อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ เช่น ความหวังและความภาคภูมิใจ จะเกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือ ความวิตกกังวล ความสิ้นหวังและความอับอายเกี่ยวข้องกับความล้มเหลว

สุรางค์ โค้วตระกูล (2556) อธิบายว่า การรับรู้ความสามารถของตน (Self Efficacy) เป็นความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของตน ในลักษณะที่เฉพาะเจาะจงและความคาดหวังนี้เป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับ ความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

จากแนวคิดพื้นฐาน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของ Bandura ได้เน้นแนวคิด 3 ด้านด้วยกันคือ การเรียนรู้โดยการสังเกต (observation learning) การกำกับตนเอง (self-regulation) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self - efficacy) ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถแตกต่างกัน รับรู้ความสามารถในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่ง Bandura อธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองเสนอ 4 ปัจจัยคือ

1. ประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ (Mastery Experiences) ซึ่ง Bandura เชื่อว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้

2. การใช้ตัวแบบ (Modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อน และได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ ก็จะทำให้ผู้ที่สังเกตฝึกความรู้สึกว่า เขาก็จะสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ถ้าเขาพยายามจริงและไม่ย่อท้อ ลักษณะของการใช้ตัวแบบที่ส่งผลต่อความรู้สึกว่าเขามีความสามารถที่จะทำได้นั้น เช่น การแก้ปัญหาของบุคคลที่มีความกลัวต่อสิ่งต่างๆ โดยที่ให้ตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับตนเอง ก็สามารถทำให้ลดความกลัวต่างๆ เหล่านั้นได้

3. การใช้คำพูดชักจูง (verbal Persuasion) การใช้คำพูดชักจูงถ้าจะให้ได้นั้น ควรที่จะใช้ร่วมกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จ ซึ่งอาจจะต้องค่อยๆ สร้างความสามารถให้กับบุคคล อย่างค่อยเป็นค่อยไปและให้เกิดความสำเร็จตามลำดับขั้นตอนพร้อมทั้งการใช้คำพูดชักจูงร่วมกัน

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotion Arousal) การกระตุ้นอารมณ์มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง บุคคลที่ถูกกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น เครียด วิตกกังวล ความกลัว แล้วอารมณ์เหล่านี้จะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำลง ถ้าอารมณ์ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นมาก ก็จะทำให้บุคคลไม่สามารถที่จะแสดงออกได้ดีนำไปสู่ประสบการณ์ของความล้มเหลว แต่ถ้าบุคคลสามารถระงับการกระตุ้นทางอารมณ์ได้ จะทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองดีขึ้น จะทำให้การแสดงออกถึงความสามารถดีขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว อารมณ์ต่อการเรียนไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านบวกหรือลบนั่นอาจจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และอาจจะเกิดจากหลายปัจจัยที่ส่งผลต่ออารมณ์ต่อการเรียนรู้ของบุคคล เช่น แรงจูงใจ การเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การแสดงของพฤติกรรมที่แตกต่างกันจากอารมณ์ต่อการเรียนที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนด้วยเช่นกัน

1.1 วิธีการกระตุ้นนักเรียนให้สนใจเรียนและประสบความสำเร็จในการเรียน

วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี (2554) อธิบายว่า การจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมาย พฤติกรรมดังกล่าวทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้มากกว่าพฤติกรรมที่ไร้จุดมุ่งหมาย บุคคลที่มีจุดหมายในการดำเนินชีวิตจะมีความรู้สึกริเริ่มประสบความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่ไม่มีแนวทางการดำเนินชีวิต และมีสุขภาพจิตดีกว่า ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการจูงใจจึงก่อให้เกิดผลดีในระยะยาว

ถ้าจะพิจารณาการจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมโดยแบ่งถึงจุดหมายปลายทางหรือความมุ่งหวังของการกระทำเป็นสิ่งสำคัญ ก็อาจแบ่งการจูงใจเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 สิ่งจูงใจภายนอก สิ่งจูงใจต่อไปนี้จะช่วยให้นักเรียนสนใจเรียน ถ้าครูนำไปใช้แล้วสิ่งใดใช้ได้ผลก็ควรจะใช้อีก ถ้าใช้ไม่ได้ผลก็ควรเลิกใช้ ความพยายามที่จะนำวิธีต่างๆ ไปใช้และการบันทึกผลที่ได้ จะทำให้ครูสอนได้ผลตามต้องการมากที่สุด ฉะนั้นครูจึงต้องตื่นตัวและประเมินผลการสอนของตนตลอดเวลา

1. การควบคุมตัวครูเอง สิ่งแรกที่ครูจะต้องควบคุมให้ได้คือตัวเอง ควบคุมเนื้อหาที่พูดให้มีน้ำหนัก มีความหมายมีความแปลกใหม่และยากพอประมาณ วิธีที่ครูมองและสิ่งที่ครูทำขณะกำลังสอนมีผลต่อความในใจของนักเรียน จากการวิจัยพบว่าความกระตือรือร้นของครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ผู้บรรยายที่บรรยายในลักษณะที่มีการเคลื่อนไหวอย่างกระตือรือร้นจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้มากกว่า

2. การใช้อุปกรณ์การสอน ใช้รูปภาพ สไลด์ กราฟ รูปภาพ กระดาน ภาพยนตร์ และสื่อทางการเห็นอื่นมาประกอบการอธิบายจะช่วยให้สื่อสารข้อมูลได้รวดเร็ว เข้าใจง่ายและสร้างความสนใจได้ดีในการเขียนกระดานหรือแผนภูมิและวัสดุการสอนอื่นต้องให้แปลกใหม่และต่างกันไป หรือเปลี่ยนสี เปลี่ยนขนาด รูปร่างของตัวอักษร

3. การชมเชยและการตำหนิ คำชมเชยจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียน มีเด็กหลายคนที่เห็นคุณค่าของคำชมมากกว่าการได้รับรางวัล คำชมเชยที่ครูใช้ได้เช่น ดี น่าสนใจ งานดี เป็นต้น การได้รับการยอมรับจากสังคมทำให้นักเรียนทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ความอยากทำสิ่งต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ และจากการวิจัยพบว่าเมื่อเด็กทำสิ่งใดแล้วรู้ว่าจะได้รับการยอมรับสังคม เด็กจะเริ่มทำสิ่งนั้น ถ้าผู้ใหญ่ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอทำให้เด็กคาดคะเนได้ว่าพฤติกรรมที่ทำสำเร็จอันใดบ้างที่จะได้รับการยอมรับและอันใดบ้างที่ไม่ได้รับการยอมรับ และเกิดความอยากจะทำให้

การชมเป็นสิ่งที่ไม่ทำได้ง่ายที่สุดและเป็นธรรมชาติที่สุด สิ่งสำคัญคือต้องชมเด็กเมื่อสำเร็จ แต่ถ้าเด็กคาดคะเนไม่ได้ว่าทำสิ่งใดสำเร็จจึงจะได้รับการยอมรับ เด็กจะไม่อยากทำให้สำเร็จ เพราะเชื่อว่าผู้ใหญ่อาจยอมรับตามใจชอบโดยไม่คำนึงถึงความพยายามของตนเด็กทำพฤติกรรมที่แน่นอน จะช่วยให้ทำพฤติกรรมนั้นบ่อยขึ้น

4. การทดสอบและการให้คะแนน วิธีนี้ใช้ได้ตั้งแต่ชั้นประถมต้นจนถึงระดับบัณฑิตศึกษา และมีผลต่อการจูงใจนักเรียน การทดสอบและคะแนนใช้เป็นบันไดก้าวไปสู่การได้รับการยอมรับการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา ได้รับประกาศนียบัตร ได้เข้าศึกษาต่อ ได้งานที่ดีขึ้น ได้รับเกียรติยศสูงขึ้น ได้เงินมากขึ้น ได้งานที่น่าสนใจมากขึ้น การใช้การทดสอบและการให้คะแนนจึงทำให้เกิดแรงจูงใจ เพราะนักเรียนรู้ว่าตนจะได้รับประโยชน์อะไรบางอย่างจากการได้คะแนนสูง ฉะนั้นคะแนนจึงเป็นตัวเสริมแรงและสิ่งล่อใจ การทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยให้ผลกรเรียนของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนสนใจและเอาใจใส่มากขึ้น

1.1.2 สิ่งจูงใจภายใน

1. การจูงใจที่เกิดจากความคิดว่าตนมีความสามารถ (Competence Motivation) ความคิดว่าตนมีความสามารถจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดพลังในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากที่สุด ทำให้บุคคลมีความสามารถติดต่อกันเกี่ยวข้องกับสังคมได้มากขึ้น ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า การจูงใจนี้ทำให้เกิดความริเริ่มที่จะทำสิ่งต่างๆ และพยายามจะทำให้สำเร็จที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ เมื่อทำสำเร็จก็เกิดความพึงพอใจและมีความคิดที่ดีต่อความสามารถของตน ทำให้เกิดความมั่นใจ ซึ่งจะนำไปสู่การสำรวจค้นคว้าและกระทำสิ่งต่างๆ ต่อไป

2. การจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความปรารถนาความสำเร็จ (Achievement Motivation) การจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ บุคคลที่มีการจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีแนวโน้มว่าจะมีความพยายามมากกว่าและต้องการความสำเร็จมากกว่าในสถานการณ์หลายอย่าง นักเรียนที่ปรารถนาความสำเร็จมากๆ จะมีความพยายามทำงานให้สำเร็จมากกว่า ทำงานหนักกว่าเผชิญกับความล้มเหลวได้นานกว่า และเลือกงานที่มี

ความยากในระดับปานกลางได้มากกว่านักเรียนที่ปราถนาความสำเร็จน้อย และถ้าในห้องเรียนมีนักเรียนที่ปราถนาความสำเร็จมากเท่าใด ก็เป็นกำลังใจให้ครูในการสอนมากขึ้น ความปราถนาความสำเร็จเป็นพลังกระตุ้นให้ทำงานได้ดี และความพยายามที่จะทำให้สำเร็จขึ้นกับว่าสิ่งที่ทำนั้นมีแนวโน้มจะทำให้สำเร็จมากน้อยแค่ไหน แนวโน้มขึ้นอยู่กับความปราถนาจะประสบความสำเร็จและขึ้นอยู่กับความคาดหวังว่าพยายามแล้วจะสำเร็จและสิ่งล่อใจ เพื่อให้ทำสำเร็จ ถ้าแนวโน้มที่จะทำสำเร็จมีมากกว่าไม่สำเร็จ นักเรียนจะเลือกทำงานที่ยาก ปานกลาง มีความพยายาม ยอมทำงานหนัก และถ้าจะต้องล้มเหลวก็ยอมสู้ไม่ท้อถอยง่าย ถ้านักเรียนมีแนวโน้มว่าไม่ยากประสบความสำเร็จล้มเหลว และแนวโน้มนี้มีมากกว่า ก็จะไม่พยายามทำงานที่เขารู้ว่าจะต้องถูกประเมินผล นักเรียนที่กลัวล้มเหลวนั้นถ้าต้องทำอะไรสักอย่างให้สำเร็จจะเลือกงานที่มีโอกาสสำเร็จได้มากที่สุดหรือน้อยที่สุด

1.2 แหล่งของแรงจูงใจและการเรียนรู้

ศิริบุรณ์ สายโกสุม (2542) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งของการจูงใจและการเรียนรู้ว่า

1.2.1 การกระตุ้นและแรงจูงใจ การกระตุ้นก่อให้เกิดปฏิกิริยาทั้งทางจิตวิทยาและกายภาพ เมื่อเราได้รับการกระตุ้นมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นที่แบบแผนของคลื่นสมอง อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต อัตราการหายใจ เราตื่นตัว จดจ่อ ตื่น หรือบางทีตื่นเต้น

1.2.2 ความอยากรู้อยากเห็น เป็นแรงจูงใจที่สำคัญต่อการเรียนรู้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ชนิดหนึ่งของความอยากรู้อยากเห็นคือ **การกระตุ้นการรับรู้** เริ่มขึ้นโดยแบบแผนที่มีความใหม่ **ความซับซ้อน ความไม่สอดคล้อง** คนเราไม่เพียงจะให้ความสนใจอย่างมากต่อสิ่งที่เราคาดไม่ถึง แต่ยังพยายามจะมีการรับรู้ใหม่ในสิ่งที่เรามอง เช่น เรื่องเมืองมายา โลกนาพิศวง แม้กระทั่งการดูมายากล เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจ

ครูอาจใช้เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความฉงนงุนงงนักเรียน เช่น ครูสอนประวัติศาสตร์อาจให้นักเรียนดูเครื่องแต่งกาย คนในศตวรรษหน้าเพื่อจับความสนใจของนักเรียนทำให้ตื่นตัวอยากรู้อยากเห็นว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป โฆษณาที่มีความแปลกใหม่จะตรึงคนดูให้สนใจ คนเราจะปรับตัวได้เร็วมากกับเหตุการณ์ที่น่าประหลาดใจ จึงต้องให้ความสนใจสงสัยอยากรู้อยากรู้ยังคงอยู่เพื่อเป็นแหล่งของแรงจูงใจต่อไป วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนยังคงความสนใจอยู่ต่อไปคือใช้วิธีการที่แตกต่างไปในชั้นเรียนหรือในการฝึก เราส่วนใหญ่เคยรู้สึกเบื่อในบางครั้งกับการฟังครูสอนซึ่งไม่ได้ทำอะไรนอกจากบรรยายด้วยเสียงโทนเดียวเหมือนไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกตื่นตัวอาจทำให้น้ำเสียงแตกต่างไป ใช้อารมณ์ขัน การสาธิต หรือมีกิจกรรมกลุ่มมาแทรกเมื่อมีการบรรยาย

วิธีการอื่นซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นคือการใช้**จินตนาการ** การใช้จินตนาการในการเรียนรู้โดยช่วยให้บริบทมีความหมายต่อการเรียนรู้ทำให้ง่ายที่จะเสริมสร้างจินตนาการ เช่น ทำให้เกิดความประทับใจ เกิดความตื่นเต้นอยากเรียนเส้นรุ้งเส้นแวง เช่น ให้ความที่ตั้งของสมบัติโจรสลัดซึ่งสูญหายไปในมหาสมุทร

ใช้ยุทธวิธีที่สัมพันธ์กันโดยให้การบ้านที่คลุมเครือไม่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น ทาวิธีใช้ใหม่ๆ กล่าใช้ทำอะไรได้บ้าง สร้างสิ่งสัมพันธ์กับกรุงรัตนโกสินทร์ ให้เก็บรวบรวมรูปภาพและนำมาแสดงถึงหลังทางคณิตศาสตร์โดยไม่ใช้คำพูด งานเหล่านี้ช่วยกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน และเกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ครูกำหนดให้

1.2.3 งานที่เรียนสอดคล้องกับความสนใจ เด็กมีแรงจูงใจที่จะเรียนถ้าสิ่งนั้นสอดคล้องกับความสนใจ มองเห็นความสำคัญและความหมายของสิ่งที่เรียน เราคงเคยได้ยินเสียงบ่นจากเด็กบ่อยๆ ว่า “ฉันรู้ว่าฉันควรจะเรียนแต่ฉันไม่สนใจ” จะทำอย่างไรให้การเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ออกจะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนทำอย่างไรจะให้เรียนมองเห็นอนาคตในเมื่ออนาคตดูห่างไกล ทำอย่างไรจะให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและไปให้ถึงเป้าหมายนั้น ทำอย่างไรจะให้นักเรียนชอบวิชาที่เรียน และประสบความสำเร็จในสิ่งที่เรียน คำตอบของคำถามเหล่านี้จะพบในงานวิจัยเกี่ยวกับการวางเป้าหมายและการทำให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

1.2.4 การวางเป้าหมาย การวางเป้าหมายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ เมื่อบุคคลตั้งเป้าหมาย เขาได้วางมาตรฐานภายนอกไว้ซึ่งเขาใช้การตัดสินจากภายในประเมินระดับการกระทำของตน ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานและยังไม่บรรลุเป้าหมายผู้เรียนจะยังคงพยายามต่อไป จะมุ่งมั่นทำไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการวางเป้าหมายและงานพบว่าคุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญต่อการวางเป้าหมาย คือ การวางเป้าหมายให้เฉพาะเจาะจงแทนการวางเป้าหมายทั่วไปกว้างๆ เช่น ฉันจะสามารถเชื่อมวงจรเพื่อเปิดไฟได้ จะดีกว่าเป้าหมายกว้างๆ ว่าฉันจะเรียนเกี่ยวกับไฟฟ้าช่วยให้เกิดแรงจูงใจที่จะพยายามทำต่อไปได้สูงกว่า ยิ่งกว่านั้นตราบนานเท่าที่ผู้เรียนยังสามารถทำเพื่อไปสู่เป้าหมายการวางเป้าหมายให้ยากขึ้นจะช่วยให้ใช้ความพยายามมากขึ้นและทำให้ดีขึ้น

เป้าหมายระยะใกล้และเป้าหมายระยะไกลเป้าหมายระยะใกล้สามารถบรรลุได้รวดเร็ว เช่น จะทำโจทย์เลขคณิต 10 ข้อให้เสร็จในสัปดาห์นี้ เป้าหมายระยะไกล เช่น ในเทอมนี้ฉันจะทำโจทย์เลขเพิ่มอีก 100 ข้อ ไม่น่าสงสัยว่าเป้าหมายระยะใกล้ช่วยให้เกิดแรงจูงใจได้สูงกว่าเป้าหมายระยะยาวและช่วยให้เกิดการกระทำได้มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนเด็กเล็กๆ เด็กยังไม่สามารถคิดถึงเป้าหมายระยะไกลได้

มีเป้าหมาย 2 ชนิดที่อิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เมื่อผู้เรียนวางเป้าหมายการกระทำเขาแสวงหาการตัดสินใจในด้านบวกหรือหลีกเลี่ยงการตัดสินใจด้านลบเกี่ยวกับศักยภาพของเขาขณะทำการวาง**เป้าหมายการเรียนรู้** ผู้เรียนแสวงหาการเพิ่มพูนความสามารถเพื่อจะทำให้เข้าใจหรือจัดการกับสิ่งใหม่ๆ อาจดูจากตัวอย่างเพื่อให้เห็นความแตกต่างของเป้าหมาย 2 แบบ เช่น ฉันต้องการได้ G ในการทดสอบคราวนี้ (เป้าหมายการกระทำ) VS ฉันต้องการเข้าใจว่าทำไมกรุงศรีอยุธยาจึงเสียกรุง (เป้าหมายการเรียนรู้)

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าเป้าหมายที่แตกต่างกันทำให้เกิดแบบแผนของแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่นเด็กที่มีความเชื่อมั่นต่ำในความสามารถของตนเมื่อพบกับเป้าหมายการกระทำจะแสดงความท้อถอยช่วยตนเองไม่ได้ถ้าเห็นงานเกิดขีดความสามารถของตน เด็กกลุ่มนี้จะหลีกเลี่ยงการท้าทาย ถ้ามีโอกาสจะเลิกมากกว่าจะใช้ความพยายามทำงานต่อไป ในสถานการณ์เดียวกันเด็กที่มีความเชื่อมั่นสูงในความสามารถของตนชอบการท้าทาย จะใช้ความพยายามในการทำงาน

เราสามารถสรุปได้ว่า ความแตกต่างของเป้าหมาย 2 อย่างอยู่ที่การแปลความหมายความล้มเหลว เป้าหมายการกระทำ มักทำให้เกิดความเชื่อว่าเขาวนปัญญามีความคงที่ ผู้เรียนจะถามว่าความสามารถของตนสอดคล้องกับงานไหม ตรงข้ามกับเป้าหมายการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเชื่อว่าเขาวนปัญญาสามารถพัฒนาได้ ผู้เรียนจะถามว่าตนจะประยุกต์ความสามารถหรือพัฒนาความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างไร ความล้มเหลวเกิดจากยุทธวิธีจึงแก้ไขโดยปรับเปลี่ยนยุทธวิธีที่ใช้อยู่ ผลคือผู้เรียนจะใช้ความพยายามมากกว่าในสถานการณ์นี้ แทนสถานการณ์ที่เห็นว่าตนไม่มีความสามารถจะบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายการเรียนรู้ จึงช่วยปรับปรุงผู้เรียนผู้เรียนจึงยังคงมีความพยายามอยู่แม้ปัญหานั้นจะยากลำบาก

นักเรียนชอบเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง สมเหตุสมผล ท้าทาย (ยาก) ระดับกลาง สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในช่วงระยะเวลาสั้น ควรแน่ใจว่าเป็นเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยให้เกิดการปรับปรุงขึ้นในบางด้าน ไม่ใช่เพียงให้ทำได้ดีหรือดูฉลาด

สุธินี ฤกษ์ขำ (2557) ได้สรุปทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ไว้ว่าช่วงทศวรรษ 1960 วิคเตอร์ เฮช วรูม (Victor H. Vroom) เสนอว่าระดับการจูงใจของบุคคลที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับ

1. ระดับความชอบในผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำนั้นๆ (Valance) หรือการเห็นคุณค่าของรางวัล
2. ระดับความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกับผลที่เกิดจากการปฏิบัตินั้น (Instrumentality)
3. ระดับความคาดหวังว่าความพยายามหรือพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ (Expectancy) หรืออาจอธิบายได้ว่าทฤษฎีความคาดหวังของวรูมนี้นี้ประกอบด้วยความสัมพันธ์ 3 รูปแบบ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามที่ทุ่มเทไปกับการปฏิบัติงาน หมายถึง ความเชื่อว่าหากพยายามปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วจะเกิดผลอย่างชัดเจน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติงานกับรางวัล หมายถึง ความเชื่อว่าผลการปฏิบัติงานที่ดีในระดับหนึ่งจะนำมาซึ่งผลตอบแทน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลที่ได้รับกับความชอบส่วนบุคคล หมายถึง รางวัลที่เป็นสิ่งตอบแทนจากการมีผลปฏิบัติงานที่ดีนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลชื่นชอบ อยากได้ และเห็นคุณค่า

วรุณ ได้นำเสนอว่าผลการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นเป็นสมการระหว่างความสามารถกับแรงจูงใจ จากดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผลการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นมีความเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ให้กับผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับแรงจูงใจของผู้เรียน รางวัลที่ผู้เรียนต้องการ ทำให้ผู้เรียนมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุธินี ฤกษ์ขำ (2557) ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting Theory) เอ็ดวิน เอ ล็อกก์ (Edwin A. Locke) และ แกรี พี แลตแฮม (Gary P. Latham) ได้ร่วมกันเสนอทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย สามารถอธิบายได้ว่าพฤติกรรมของบุคคลมีพื้นฐานจากเป้าหมายและความตั้งใจของบุคคลนั้น โดยการกำหนดเป้าหมายที่ดีนั้นจะต้องมีความเฉพาะเจาะจง และมีระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและทักษะของบุคคลนั้น เพราะหากเป้าหมายมีความยากเกินไป บุคคลนั้นก็จะท้อถอย เนื่องจากมองไม่เห็นทางที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว หรือหากเป้าหมายนั้นง่ายเกินไป บุคคลนั้นก็จะท้อถอย บุคคลก็จะไม่รู้สึกรำคาญที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากลักษณะของเป้าหมายจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลแล้ว บุคคลก็也将มีความเชื่อว่าตนเองสามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ รวมถึงรู้สึกว่เป้าหมายนั้นมีความสำคัญ มีความหมายต่อตนเอง และจะต้องยอมรับเป้าหมายดังกล่าวด้วย นอกจากนั้น การได้รับข้อมูลสะท้อนกลับที่เป็นจริงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองก็จะช่วยให้บุคคลมีแนวทางที่ชัดเจนในการปรับเปลี่ยน แก้ไขพฤติกรรมของตนเองต่อไป เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสในการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

การที่จะพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างอารมณ์เชิงวิชาการ (Academic Emotion) นั้นโดยนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมว่าต้องเห็นตนเองพัฒนาอย่างไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน นอกจากนั้นควรมีการชี้แจงให้บุคคลทราบว่าการพัฒนาดังกล่าวส่งผลอย่างไรต่อตัวของบุคคลเอง ทฤษฎีนี้มีความสอดคล้องจากมุมมองแนวคิดของ

วิจารณ์ พานิช (2553) ในทางจิตวิทยาการเรียนรู้เป้าหมายของนักศึกษามีความซับซ้อน และอาจมีเป้าหมายที่ไม่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีเรียกว่าเป้าหมายโชว์ความสามารถหรือเป้าหมายโชว์สมรรถนะ(PerformanceGoal) ซึ่งแตกต่างจากเป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Goal) เป้าหมายโชว์สมรรถนะอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลุมพรางของเป้าหมายที่แท้จริง หรือเป็นเป้าหมายปลอม ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เพียงระดับผิวเผินคือเพียงแค่ออไว์โชว์ การที่นักศึกษามีหลายเป้าหมายในเวลาเดียวกัน ไม่จำเป็นจะต้องทำให้เป้าหมายการเรียนรู้ย่อหย่อน หากครูมีวิธีช่วยเอื้ออำนวยให้เป้าหมายหลายอย่างช่วยเสริม (Synergy) ซึ่งกันและกันตัวอย่างเช่น ทำให้เป้าหมายการเรียนรู้เป้าหมายด้านความชอบ

(Affective Goal) และเป้าหมายทางสังคม (Social Goal) คือได้รับความยอมรับนับถือจากเพื่อน เสริมซึ่งกันและกันทำให้เป้าหมายการเรียนรู้มีพลังเข้มแข็งขึ้น

การให้คุณค่า เมื่อนักศึกษามีหลายเป้าหมายในเวลาเดียวกัน มีเรื่องที่จะต้องทำให้ เลือกหลายตัวเลือกในเวลาเดียวกัน นักศึกษาย่อมเลือกทำ สิ่งที่คุณคิดว่า มีคุณค่าสูงสุดต่อตนเอง มีผู้ให้ความเห็นไว่ว่านักศึกษาที่ตั้งใจเรียน เกิดจากการให้คุณค่า เชิงนามธรรม (Subjective Value) ต่อการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งหรือ หลายแบบใน 3 แบบ ต่อไปนี้

1. Attainment Value เป็นคุณค่าจากความพึงพอใจที่เกิดจากการได้ เรียนรู้ หรือจากความสำเร็จ

2. Intrinsic Value เป็นความพึงพอใจจากการทำ สิ่งนั้นๆ เอง ไม่สนใจผล

3. Instrumental Value เป็นคุณค่าที่นำไปสู่เป้าหมายที่ใหญ่กว่า การเรียนรู้เช่น ความมีชื่อเสียง การมีรายได้สูง ที่เป็นผลได้ภายนอก (Extrinsic Reward) ในกรณีนี้นักศึกษาตั้งใจเรียน เพราะมีความหวังว่า เมื่อสำเร็จ ตนจะมีชีวิตที่ดี ประเด็นสำคัญต่อครูก็คือ ครูพึงชี้ให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของการเรียน วิชานั้นๆ ให้นักศึกษาเห็นหรือเข้าใจชัดเจน และหากกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาคนนั้นนั้นล้มเหลวได้ผลดี จากคุณค่าเริ่มต้นแบบที่ 3 ต่อไปจะเกิด คุณค่าแบบที่ 2 และ 1 ขึ้นได้เอง

2. อารมณ์แห่งความรู้หรือญาณวิทยา (Epistemic Emotion)

Daniels and Stupnisky (2012) อารมณ์อาจเกิดจากคุณสมบัติทางปัญญาของข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลดังกล่าว เกี่ยวข้องกันคือ ความรู้ความเข้าใจก่อให้เกิดความตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็นหรือความสับสน อารมณ์เหล่านี้สามารถเรียกได้ว่าอารมณ์เกี่ยวกับความรู้ทางด้านการคิด ในระหว่างการเรียนรู้ อารมณ์ต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์และอารมณ์เกี่ยวกับความรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดสนใจของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น อารมณ์หงุดหงิดที่นักเรียนไม่สามารถหาวิธีแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ถือได้ว่าเป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ถ้ามุ่งมั่นเน้นทางปัญญาโดยจากการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และเป็นอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์ ที่มุ่งมั่นไปที่ความสำเร็จ ความล้มเหลว ที่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาทางได้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2556) ได้อธิบายถึงทฤษฎีของ เพียเจท์ (Jean Piaget) ซึ่งเป็นนักชีววิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ แต่มีความสนใจศึกษาทางด้านจิตวิทยา โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น เป็นบุคคลแรกที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ศึกษาพัฒนาการด้านความคิดมนุษย์ อย่างเป็นระบบระเบียบ เพียเจท์เชื่อว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ทุกคนมีความพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เกิด เพราะมนุษย์ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่ง ต้องมีการปรับตัวอยู่

ตลอดเวลา ผลจากกระบวนการดังกล่าวจะทำให้มนุษย์เกิดพัฒนาการของเชาวน์ปัญญา จากความเชื่อดังกล่าว เพียเจท์จึงได้ศึกษาพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กอย่างละเอียดด้วยการสร้าง สถานการณ์ เพื่อสังเกตพฤติกรรมของบุตรสาว 3 คนของเขาเป็นระยะเวลานาน และได้ทำบันทึกไว้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ข้อสรุปว่าธรรมชาติของมนุษย์มีพื้นฐานติดตัวตั้งแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ การจัดและรวบรวม (organization) เป็นการจัดและรวบรวมกระบวนการต่าง ๆ ภายในให้เป็นระบบระเบียบอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อให้เกิดภาวะสมดุลจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การปรับตัว (adaptation) เป็นการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในภาวะสมดุล

1. การซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ (assimilation) หมายถึง การที่มนุษย์มีการซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่เข้าสู่โครงสร้างของสติปัญญา (cognitive structure)

2. การปรับโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญา (accomodation) หมายถึง การเปลี่ยนโครงสร้างของเชาวน์ปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

เพียเจท์กล่าวว่าการพัฒนาสติปัญญาและความคิดของมนุษย์จะต้องอาศัยทั้งการจัดรวบรวมและการปรับตัวดังกล่าว ซึ่งลักษณะพัฒนาการที่เกิดขึ้นจะดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่เสริมพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบคือ

1. วุฒิภาวะ (maturation) คือการเจริญเติบโตทางด้านสรีรวิทยามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสติปัญญา และความคิด โดยเฉพาะเส้นประสาทและต่อมไร้ท่อ

2. ประสบการณ์ (experience) ประสบการณ์เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาด้านสติปัญญา เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทุกครั้งที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งประสบการณ์ที่เกิดจากการมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดหาเหตุผล และทางคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

3. การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) คือการที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ จากบุคคลรอบข้าง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เป็นต้น

4. กระบวนการพัฒนาสมดุล (equilibration) คือการควบคุมพฤติกรรมของตนเองซึ่งอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลเพื่อปรับสมดุล ของพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดไปสู่ขั้นที่สูงกว่า เพียเจท์ได้แบ่งขั้นพัฒนาการของเชาวน์ปัญญาออกเป็น 4 ขั้นคือ

1. **ขั้นใช้ประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ (sensorimotor period)** อายุ 0-2 ปี เป็นขั้นพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญาก่อนระยะเวลาที่เด็กจะพูดเป็นภาษาได้ การแสดงถึงความคิดและสติปัญญาของเด็กวัยนี้จะเป็นในลักษณะของการกระทำหรือ การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับการเล่นไหว เป็นลักษณะของปฏิกิริยาสะท้อน เช่น การดูด การมอง การไขว่คว้า มีพฤติกรรมน้อยมากที่แสดงออกถึงความเข้าใจ เพราะเด็กยังไม่สามารถแยกตนเองออกจาก

สิ่งแวดล้อมได้ ตัวตนของเด็กยังไม่ได้พัฒนาจนกว่าเด็กจะได้รับประสบการณ์ ทำให้ได้พัฒนาตัวตนขึ้นมาแล้ว เด็กจึงสามารถแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้จนกระทั่งเด็กอายุประมาณ 18 เดือน จึงจะเริ่มแก้ปัญหาด้วยตนเองได้บ้าง และรับรู้เท่าที่สายตามองเห็น

2. ขั้นเริ่มมีความคิดความเข้าใจ (pre-operational period) อายุ 2-7 ปี เด็กวัยนี้เป็นอย่างน้อยก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาล ยังไม่สามารถใช้สติปัญญากระทำการต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถใช้เหตุผล อย่างลึกซึ้งได้ วัยนี้เริ่มเรียนรู้การใช้ภาษา และสามารถใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ได้ พัฒนาการวัยนี้แบ่งได้เป็น 2 ขั้นคือ

3. ขั้นกำหนดความคิดไว้ล่วงหน้า (preconceptual thought) อายุ 2-4 ปี ระยะเวลาเด็กจะมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษา รู้จักใช้คำสัมพันธ์กับสิ่งของ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้แต่ยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีเหตุผล คิดเอาแต่ใจตัวเอง อยู่ในโลกแห่งจินตนาการ

4. ขั้นคิดเอาเอง (intuitive thought) อายุ 4-7 ปี ระยะเวลาเด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุ มีผลมากขึ้นแต่หากการคิดยังเป็นลักษณะการรับรู้มากกว่าความเข้าใจ จะมีพัฒนาการรับรู้อย่างรวดเร็วสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นหมวดหมู่ ทั้งที่มีลักษณะคล้ายคลึงและแตกต่างกัน ลักษณะพิเศษของวัยนี้คือ เชื่อตัวเองโดยไม่ยอมเปลี่ยนความคิด หรือเชื่อในเรื่องการทรงภาวะเดิมของวัตถุ (conservation) ซึ่งเพียเจต์เรียกว่า principle of invariance

5. ขั้นใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (concrete operational period) อายุ 7-11 ปี ระยะเวลาเด็กจะมีพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญาอย่างรวดเร็ว สามารถคิดอย่างมีเหตุผล แบ่งแยกสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ ลำดับชั้น จัดเรียงขนาดสิ่งของ และเริ่มเข้าใจเรื่องของการคงสภาพเดิม สามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ในอดีตมาแก้ปัญหาเหตุการณ์ใหม่ ๆ ได้ มีการถ่ายโยงการเรียนรู้ (transfer of learning) แต่ปัญหาหรือเหตุการณ์นั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรม ส่วนปัญหาที่เป็นนามธรรมนั้นเด็กยังไม่สามารถแก้ได้

6. ขั้นใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (formal operational period) อายุ 11-15 ปี ขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิด ความคิดแบบเด็ก ๆ จะสิ้นสุดลงจะเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่ สามารถคิดแก้ปัญหาที่เป็นนามธรรมด้วยวิธีการหลากหลาย รู้จักคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถตั้งสมมติฐาน ทดลอง ใช้เหตุผล และทำงานที่ต้องใช้สติปัญญาอย่างสลับซับซ้อนได้ เพียเจต์กล่าวว่า เด็กวัยนี้เป็นวัยที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตนหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม นักจิตวิทยาเชื่อว่า การพัฒนาความเข้าใจจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเพียเจต์เชื่อว่าพัฒนาการของเขาวัยปัญญามนุษย์จะดำเนินไปเป็นลำดับขั้น เปลี่ยนแปลงหรือข้ามขั้นไม่ได้

(Bruner. 1971 อ้างอิงจาก สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) กล่าวว่า เด็กเริ่มต้นเรียนรู้จากการกระทำ ต่อไปจึงจะสามารถจินตนาการสร้างภาพในใจ หรือในความคิดขึ้นได้ แล้วจึงถึงขั้นการคิดและเข้าใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม

บรูเนอร์ Bruner ได้อธิบายถึงตัวแปรที่สำคัญของการสอนและการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละบุคคลมีวัฒนธรรมของตน เพราะตั้งแต่แรกเกิดทุกคนได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากผู้ใหญ่ที่อยู่รอบ ๆ เช่น บิดา มารดา เป็นต้น

2. ความรู้ คือ อำนาจ ครูควรได้ให้เครื่องมือแก่นักเรียนที่จะใช้แก้ปัญหาหรือหาคำตอบได้ การศึกษาควรจะเน้นความสำคัญของวิชาทุกอย่าง ไม่เฉพาะแต่วิชานี้ยังมีคำตอบไม่สมบูรณ์ เช่น วิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวกับสิ่งที่มีชีวิต และเกี่ยวกับมนุษย์ซึ่งมีปัญหามากมายชนิดที่ยังไม่มีคำตอบ แต่ควรจะศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องด้วยทั้งหมด

3. กระบวนการที่จะได้มาซึ่งความรู้สำคัญมาก บรูเนอร์ บ่งว่าการเรียนรู้เพื่อได้มาซึ่งความรู้ประกอบด้วยกระบวนการ 3 อย่าง คือ

3.1 การเรียนรู้ เกิดจากกระบวนการเปรียบเทียบความรู้ที่ได้มาหรือรับจากข้อมูลข่าวสารเพื่อสารสนเทศใหม่ ๆ กับสิ่งที่มีอยู่แล้ว และปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.2 การเรียนรู้ เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาให้เข้ากับที่มีอยู่

3.3 กระบวนการประเมินความสำคัญของความรู้ที่ได้รับใหม่ ว่าเหมาะสมกับงานที่ทำหรือไม่ การประเมินต้องอาศัยการวินิจฉัยที่ถูกต้อง

(Gagne.1970 อ้างอิงจาก ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553) ได้อธิบายว่าผลการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นมี 5 ประเภท ได้แก่

1. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อย 4 ระดับ คือ การจำแนกแยกแยะ การสร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ และการสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง

2. กลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive Strategies) ซึ่งประกอบด้วยกลวิธีการใส่ใจ การรับและทำความเข้าใจข้อมูล การดึงความรู้จากความทรงจำ การแก้ปัญหา และกลวิธีการคิด

3. ภาษา (Verbal Information)

4. ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skills)

5. เจตคติ (Attitudes)

(Guilford.1967 อ้างอิงจาก: ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553) ได้อธิบายว่าความสามารถทางสมองของมนุษย์ประกอบด้วยมิติ 3 มิติ คือ

1. **ด้านเนื้อหา (Contents)** หมายถึง วัตถุ/ข้อมูลที่ใช้เป็นสื่อก่อให้เกิดความคิด ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น อาจเป็นภาพ เสียง สัญลักษณ์ ภาษา และพฤติกรรม

2. **มิติด้านปฏิบัติการ (Operations)** หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการคิด ซึ่งได้แก่ การรับรู้และเข้าใจ (Cognition) การจำ การคิดแบบเอกลัทธิ และการประเมินค่า

3. **มิติด้านผลผลิต (Products)** หมายถึง ผลของการคิด ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นหน่วย (Unit) เป็นกลุ่มหรือพวกของสิ่งต่าง ๆ (Classes) เป็นความสัมพันธ์ (Relation) เป็นระบบ (System) เป็นการแปลงรูป (Transformation) และการประยุกต์ (Implication) ความสามารถทางการคิดของบุคคล เป็นผลจากการผสมผสานมิติด้านเนื้อหา และด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกัน

(Gardner.1993 อ้างอิงจาก สุวิทย์ มูลคำ. 2554) เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดใหม่เกี่ยวกับสติปัญญาของมนุษย์ คือ ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ซึ่งแต่เดิมทฤษฎีทางสติปัญญามักกล่าวถึงความสามารถเพียงหนึ่งหรือสองด้าน แต่การ์ดเนอร์เสนอไว้ถึง 8 ด้าน ได้แก่ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ ด้านการใช้เหตุผลเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเข้าใจตนเองและด้านความเข้าใจในธรรมชาติ

(Epstein.1973 อ้างอิงจาก สุรางค์ โค้วตระกูล. 2556) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการคิดเชิงการประมวลข้อมูลข่าวสาร ประกอบไปด้วย 2 ระบบควบคู่กัน โดยเป็นรูปแบบการคิดของแต่ละบุคคลที่ชอบใช้หรือมีแนวโน้มที่จะใช้ในการรับรู้ ได้แก่

1. ระบบการคิดแบบมีเหตุผล (Rational Conceptual System) เป็นระบบความคิดที่เกิดขึ้นในระดับของจิตสำนึก เป็นระบบการคิดที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็ก ให้ความสนใจกับข้อมูล รู้จักคิดวิเคราะห์ เป็นระบบการคิดที่ไม่ใช้อารมณ์และความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง และจะแสดงออกด้วยคำพูด เป็นระบบที่เหมาะสมต่อการกระทำที่เกิดขึ้นซ้ำและซับซ้อน

2. ระบบการคิดแบบใช้ประสบการณ์ (Experiential Conceptual System) เป็นระบบความคิดที่เกิดขึ้นในระดับจิตใต้สำนึก เป็นระบบที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและหยาด เป็นระบบที่จัดการต่อข้อมูลต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ใช้สัญชาตญาณจะแสดงออกทางลักษณะท่าทาง

3. อารมณ์ทางสังคม (Social emotions)

Binnerbrink-garcia, Rogat and Koskey (2011) การเรียนรู้เชิงวิชาการในบริบททางสังคม แม้ว่าการเรียนเพียงคนเดียวตามลำพังอาจจะไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับสังคม แต่เป้าหมายผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของผู้เรียน ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมด้วยเช่นกัน โดยนัยสำคัญทางวิชาการทำให้เกิดอารมณ์ทางสังคมมากมายที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น อารมณ์เหล่านี้ยังรวมไปถึงความสำเร็จทางสัมพันธภาพทางสังคม เช่นการชื่นชม ความรักหรือเอาใจใส่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่มีต่อผู้อื่น รวมถึงอารมณ์การไม่ประสบความสำเร็จทางสัมพันธภาพทางสังคม เช่น

ความเกลียดชัง อิจฉา ดูหมิ่น ในการสร้างสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นและครู (Weiner, 2007) อารมณ์ทางสังคมสามารถมีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักเรียน/นักศึกษากับงานวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการเรียนรู้ตั้งอยู่ในปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนครูหรือนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง

อุบลรัตน์ เฟื่องสธิต (2543) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของแอดเลอร์ ทฤษฎีพัฒนาการของแอดเลอร์แตกต่างจาก فروยด์ ในแง่ที่ว่า บุคคลอยู่ในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่จะต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา และบุคคลนั้นจะต้องมีการยอมรับว่า สังคมมีความคาดหวังอะไรจากตน เด็กต้องมีการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคมเมื่อเด็กได้ปฏิบัติตามสังคมแล้วจะทำให้สังคมยอมรับ และบุคคลจะมีโอกาสเข้าร่วมอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

หลักสำคัญของทฤษฎีนี้ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การเข้าร่วมสังคม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์ที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้มาตั้งแต่แรกเกิด จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพึ่งพาอาศัยจากผู้อื่นตลอดเวลา การเข้าร่วมสังคมของมนุษย์ในครั้งแรกของชีวิตจึงต้องเริ่มจากสภาพภายในครอบครัวเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ครอบครัวจะมีส่วนในการสร้างและการเข้าร่วมสังคม

2. ความรู้สึกมีปมด้อย ปมด้อยนี้เป็นเรื่องของความรู้สึกในส่วนลึกของบุคคล ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลพยายามเอาชนะปมด้อยของตนเพื่อสู่จุดหมายที่ต้องการของบุคคล โดยทั่วไปแล้วปมด้อยจะมี 2 ลักษณะ คือ

2.1 ปมด้อยทางร่างกาย ปมด้อยทางร่างกายนี้จะปมด้อยที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดหรือปมด้อยที่เกิดขึ้นภายหลังการคลอดก็ตาม จะเป็นลักษณะที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งเด็กที่เกิดปมด้อยทางร่างกาย เช่น เท้าไม่มี เด็กก็มีการชดเชยปมด้อยให้กลายเป็นปมเด่นขึ้นมา เช่น ไม่มีเท้า ก็เอาอวัยวะส่วนที่เหลือจากเท้ามาใช้เล่นดนตรีหรือตีกลอง จนสามารถเล่นได้ดี ในบางครั้งอาจจะสร้างปมเด่นอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพิ่มเป็น 2 เท้า เช่น ตาบอด แต่หูดี การฟังเสียงจะได้ยินเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท้า

2.2 ปมด้อยทางสังคม ลักษณะของสังคมจะมีอิทธิพลต่อบุคคลมากที่สุดเพราะสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมจะก่อให้เกิดอารมณ์กังวลใจ ความตึงเครียด รำเริง ได้ตลอดเวลา ปมด้อยทางสังคมที่จะมีผลต่อเด็กมากที่สุดจะเป็นผลเนื่องจากครอบครัว

3. วิถีชีวิต วิถีทางปฏิบัติในชีวิตแต่ละบุคคลจะเป็นวิถีทางที่จะช่วยลดปมด้อยของตนเองเพื่อที่จะสร้างปมเด่นของตนออกมา วิถีชีวิตของบุคคลเป็นแรงผลักดันมาจากสิ่งสำคัญ 2 สิ่ง คือ

3.1 แรงขับภายในร่างกายของตน ลักษณะของแรงขับภายในร่างกายของบุคคลนี้มักจะเป็นผลที่ได้รับจากอิทธิมาจากพันธุกรรม เช่น คนที่มีระดับสติปัญญาสูงจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี ฉะนั้น วิถีทางของชีวิตของคนที่มีสติปัญญาสูงย่อมแตกต่างไปจากคนที่มีสติปัญญาต่ำ

3.2 อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจัดว่าเป็นประสบการณ์ต่างๆ ตั้งแต่แรกคลอดเป็นต้นมา ประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวหล่อหลอมหรือส่งเสริมทางด้านพัฒนาการของบุคคลให้มีวิถีทางชีวิตและการแสดงออกพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่ได้รับมาทั้งสิ้น

4. เป้าหมายในชีวิตหรือจุดมุ่งหมายในชีวิต ลักษณะเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคลจะเป็นลักษณะของการทำงานที่ผสมผสานกันระหว่างแรงขับภายในของบุคคลและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอกว่าเป็นลักษณะใด ฉะนั้นการตั้งเป้าหมายในชีวิตหรือจุดมุ่งหมายในชีวิตของแต่ละบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละคนแต่ที่สำคัญของการตั้งเป้าหมายของบุคคล คือ จะต้องคำนึงถึงความพอใจของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

เราจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีของแอตเลอร์นี้จึงเน้นในเรื่องของการมีปมด้อยเป็นสำคัญเพราะมนุษย์ทุกคนจะต้องมีความรู้สึกที่เป็นปมด้อย เมื่อเกิดความรู้สึกเป็นปมด้อยแล้วบุคคลจะพยายามทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะปมด้อยและสร้างเป็นปมเด่นขึ้นมา ด้วยแบบนี้ บุคคลจึงต้องมีการอยู่ร่วมกับคนในสังคมอย่างมีความสุข จะต้องมีการตั้งเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายให้กับชีวิต มีการดำเนินวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป

2.1.3 การจำแนกประเภทและรูปแบบของอารมณ์ทางวิชาการ

Pekrun (2006) การจำแนกประเภทของอารมณ์วิชาการ มีวิธีการจำแนกอยู่ 2 แนวทางด้วยกัน ซึ่งเป็นแนวทางของอารมณ์ที่มีความแตกต่างกัน ไม่ต่อเนื่อง เช่น ความสุข ความภาคภูมิใจ ความโกรธ ความวิตกกังวลหรือความอับอาย อย่างเช่น อารมณ์วิชาการมีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบเอกลักษณ์เฉพาะ องค์ประกอบทางอารมณ์นั้น เพื่อช่วยให้ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และสังคมในทางกลับกันมีจำนวนน้อยที่กล่าวถึงมิติด้านอารมณ์วิชาการที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล อย่างไรก็ตามทั้งสองวิธีคือ ไม่ได้เกิดร่วมกัน แต่สามารถรวมเข้าด้วยกันได้ โดยคำนึงถึงอารมณ์ที่ไม่ต่อเนื่องเป็นปัจจัยระดับน้อยกว่าและมิติด้านอารมณ์เป็นปัจจัยลำดับที่สูงกว่า ที่อธิบายคุณสมบัติทั่วไปของบุคคล

สามารถนำมาจำแนกอารมณ์วิชาการของนักเรียนได้ 2 มิติด้วยกันคือ อารมณ์เชิงบวก และอารมณ์เชิงลบ ซึ่งเป็นได้ทั้ง การกระตุ้นและตัวยับยั้ง มีอยู่ 4 ประเภทด้วยกัน

1. การกระตุ้นเชิงบวก (ความสุข, ความหวัง, ความภาคภูมิใจ)
2. การกระตุ้นเชิงลบ (บรรเทา, ผ่อนคลาย)
3. การยับยั้งเชิงบวก (ความโกรธความวิตกกังวลความอับอาย) และ
4. การยับยั้งเชิงลบ (ความสิ้นหวัง, ความเบื่อหน่าย)

นอกจากนั้นอารมณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นสามารถจัดกลุ่มให้มีความสำคัญสำหรับอารมณ์ของนักเรียนเพราะมันจะกำหนดว่าอารมณ์เกี่ยวข้องกับวิชาการหรือไม่ และอารมณ์อาจมีความสำคัญที่สุดในขอบเขตทางวิชาการ

ด้านของอารมณ์ทางวิชาการนั้นมี 2 ด้าน นั่นคือ อารมณ์ด้านบวก หมายถึงอารมณ์ที่ก่อให้เกิดความสุข เช่นอารมณ์ดี อารมณ์สนุก อารมณ์ร่าเริง เช่นเดียวกับ (Aspinwall, 1998 Pekrun et al., 2002) อารมณ์เชิงบวกแม้จะมีศักยภาพในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ อารมณ์เชิงบวก มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และ อารมณ์ด้านลบ หมายถึง อารมณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ เช่น อารมณ์เบื่อหน่าย อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ ซึ่งสอดคล้องกับ มุกดา ศรียงค์ (2539) นักจิตวิทยา คาร์รอล อิชาร์ด (Carroll Izard) ได้จำแนกอารมณ์ (Emotion) ออกเป็น 10 ประเภทดังต่อไปนี้

1. **Interest-excitement** เป็นอารมณ์ที่ช่วยทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และใช้ความพยายามในเชิงสร้างสรรค์ให้มากขึ้น
2. **Joy** เป็นอารมณ์ที่ก่อให้เกิดสภาวะของความเชื่อมั่น มองสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความหมาย และเกิดความรู้สึกว่าตนยังคงเป็นที่รักของบุคคลอื่นๆ อยู่
3. **Surprise** เป็นอารมณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้าในระบบประสาทอย่างฉับพลันซึ่งเป็นสภาวะของการเตรียมบุคคลที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
4. **Distress-anguish** เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องประสบกับความพลัดพราก หรือเผชิญกับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริงๆ ในชีวิต หรืออาจเป็นเพียงจินตนาการก็ได้ ในกรณีที่บุคคลไม่สามารถบรรลุมাত্রฐานที่ตนหรือผู้อื่นตั้งความหวังไว้
5. **Ager-rage** เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลพบกับการขัดขวาง หรืออุปสรรคทางด้านร่างกายหรือด้านจิตใจ อันทำให้ตนไม่สามารถจะดำเนินกิจกรรมไปตามเป้าหมายได้ ซึ่งในบางครั้งอารมณ์นี้อาจนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นกัน
6. **Disgust** เป็นอารมณ์อันเกิดจากการกระทบกับสัมผัสที่ไม่พึงปรารถนา เช่น ได้กลิ่นเหม็นหรือกลิ่นหอมที่ชวนให้เกิดอาการเวียนศีรษะ อารมณ์ประเภทนี้จะผลักดันให้บุคคลหาทางเปลี่ยนแปลงสภาวะให้พ้นจากสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา
7. **Contempt-scorn** เป็นอารมณ์ที่อาจเกิดผสมกับอารมณ์โกรธหรืออารมณ์ขยะแขยง จัดเป็นอารมณ์ที่มีลักษณะเย็นชา อันเป็นต้นเหตุของการแสดงพฤติกรรมที่ขาดความเมตตา กรุณาต่อบุคคลที่ตนโกรธเคืองหรือเหยียดหยาม
8. **Fear-terror** เป็นอารมณ์ที่เกิดเมื่อบุคคลกำลังเผชิญอยู่กับสิ่งที่ตนไม่สามารถจะเข้าใจได้ หรือเกิดความไม่แน่ใจในภัยอันตรายที่กำลังจะมาถึง ความกลัวจะช่วยทำให้ปลืหาทางหลบหลีกออกจากสถานการณ์ที่ตนกำลังถูกคุกคามอยู่
9. **Shame sin shyness-humiliation** เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลถูกลดโทษเพราะไม่ประพฤติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ในกรณีเช่นนี้ บุคคลอาจเกิดความรู้สึกอาฆาตพยาบาทต่อผู้ที่ทำให้ตนต้องพบกับความอับอาย หรือบางครั้งอาจเกิดความพยายามที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองเสียใหม่

10. Guilt เป็นอารมณ์ที่มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับความวิตกกังวลและความอาย ความรู้สึกผิด อาจเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้กระทำในสิ่งที่ผิดโดยที่ตนเองก็รู้อยู่แก่ใจ และยังสอดคล้องกับ

มุกดา ศรียงค์ (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอารมณ์และเชื่อว่ามีอารมณ์พื้นฐาน 8 ชนิด คือ กลัว ประหลาดใจ เศร้าเสียใจ โกรธ คาดหวัง รื่นเริง และยอมรับ อารมณ์พื้นฐาน 8 ชนิดนี้แปรเปลี่ยนไปตามระดับความเข้มข้นของอารมณ์ และยังมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่นอารมณ์เศร้า จะมีระดับตั้งแต่ เศร้า...เสียใจ...ทุกข์ใจ เป็นต้น อารมณ์ที่มีระดับความเข้มข้นน้อยๆ จะแยกไม่ออกว่าเป็นอารมณ์อะไร นอกจากนี้ อารมณ์พื้นฐานทั้ง 8 ชนิดยังอาจผสมผสานกันเป็นอารมณ์ที่ซับซ้อน จาก (Jaak Panksepp, 1982) ได้เสนอแนวความคิดการจำแนกอารมณ์ที่แตกต่างไปจากพลูทซิคสรุปได้ว่า อารมณ์พื้นฐานมีอยู่ 4 ชนิดด้วยกัน คือ คาดหวัง เดือด ตื่นตระหนก หวาดกลัว อารมณ์พื้นฐานแต่ละชนิดเกิดขึ้นสัมพันธ์กับตำแหน่งในสมองที่ตั้งอยู่บริเวณไฮโปทาลามัส ซึ่งแต่ละจุดบนสมองจะสนองตอบต่ออารมณ์ต่างชนิดกัน โดยอาศัยการแปลข้อมูลที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมเป็นกระแสประสาทส่งไปยังประสาทมอเตอร์ ทำให้เกิดอาการปฏิกิริยาที่สอดคล้องกับอารมณ์ต่างๆ (มุกดา ศรียงค์ ,2539)

จะเห็นได้ว่าการจำแนกอารมณ์เป็นเรื่องที่หลายคนมองว่าบุคคลมีสภาวะอารมณ์หลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา และอารมณ์แต่ละชนิดก็ยังมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไป ซึ่งอาจจะจำแนกอารมณ์ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) อารมณ์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เช่น มีความสุข ต้องการให้เกิดขึ้น เป็นอารมณ์ทางบวก 2) อารมณ์ที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ มีความทุกข์ ต้องการหลีกเลี่ยง หลีกหนี ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เป็นอารมณ์ทางลบ เช่น กลัว เศร้า และในส่วนของ (รังสรรค์ โฉมยา ,2558) ยังได้อธิบายถึง อารมณ์ของบุคคลมีมากมายหลายอย่าง แต่การแสดงออกของอารมณ์ของบุคคลนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. อารมณ์ตามความรู้สึก เป็นภาวะทางอารมณ์ของปัจเจกบุคคลที่เกิดขึ้นจริง ไม่ได้เกิดจากการแสดงหรือเสแสร้งแต่ประการใด
2. อารมณ์ตามการแสดงออก เป็นภาวะทางอารมณ์ของบุคคลที่เกิดขึ้นตามสิ่งที่สังคมต้องการ เกิดจากการเรียนรู้ไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด โดยที่บุคคลตามความเป็นจริงอาจจะรู้สึกเฉยๆ ต่อสภาพการณ์นั้นๆ

ซึ่งทั้ง 2 อารมณ์นั้นมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงมีคนจำนวนมากที่มีปัญหาการทำงานร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากไม่สามารถแสดงอารมณ์ตามต้องการแสดงได้ อารมณ์ความรู้สึกที่ดูเหมือนเสแสร้งของบุคคลนี้อาจมองดูเป็นแง่ลบ แต่การแสดงออกที่ว่ามิประโยชน์ในการปรับตัวให้กลมกลืนกับบางสิ่งบางอย่างในสังคมซึ่ง เป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2.1.4 องค์ประกอบอารมณ์วิชาการ

อย่างไรก็ตามจากมุมมองนักวิจัยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะยอมรับว่าอารมณ์วิชาการนี้ยังประกอบด้วยกระบวนการหลายอย่างที่ประสานงานกันส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ (Shuman & Scherer, 2014)

1. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นหรือการยับยั้งของระบบเยื่อหุ้มสมองและ subcortical (เช่น amygdala) ที่เป็นตัวแทนของความรู้สึกทางอารมณ์

2. องค์ประกอบทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับความคิด

3. องค์ประกอบทางสรีรวิทยา ภาวะตื่นตัวทางสรีระ ซึ่งปรากฏลักษณะของปฏิกิริยาทางร่างกายเหมือนกันในทุกสภาวะอารมณ์ เช่น เมื่อบุคคลกำลังโกรธ หรือ กลัว ปฏิกิริยาทางร่างกายเกิดขึ้นคล้ายคลึงกัน และความเข้มของปฏิกิริยาทางสรีระนี้ เป็นตัวกำหนดความเข้มของอารมณ์

มุกดา ศรียงค์ (2539) **สรีรวิทยาของการเกิดอารมณ์** จะเป็นลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นธรรมชาติปฏิกิริยาโต้ตอบทางสรีระของบุคคล ได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดอารมณ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสรีระและพฤติกรรม พบว่า ในบรรดาอารมณ์ทั้งหลาย อารมณ์ที่จัดว่าสามารถให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระได้มากที่สุด คือ อารมณ์กลัวกับอารมณ์โกรธ นักจิตวิทยา Albert ได้ทำการทดลองว่า ความกลัวและความโกรธจะมีการตอบสนองทางด้านสรีระแตกต่างกัน

จากความรู้เรื่องสรีระของอารมณ์นี้เอง จึงได้มีผู้ประดิษฐ์เครื่องมือจับเท็จ เรียกว่า โพลีกราฟ (Polygraph) ขึ้น เครื่องมือจะบันทึกการวัดอัตราการเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต อัตราการหายใจ และแรงต้านทานกระแสไฟฟ้าบนฝ่ามือ (GSP) การใช้เครื่องมือจับเท็จจึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ตั้งคำถามพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา และแปลข้อมูลออกมาว่า ผู้นั้นกล่าวเท็จหรือไม่ ผู้ใช้เครื่องมือนี้จึงต้องฝึกให้ชำนาญในการตั้งคำถามและการแปลผล

4. องค์ประกอบทางแรงจูงใจ ที่สร้างแรงบันดาลใจ ประกอบด้วย แรงกระตุ้นและความปรารถนา มีผลต่อการแสดงออก การกระทำหรือพฤติกรรม

Pekrun (2010) ได้การสำรวจครั้งนี้กำหนดอารมณ์ทางวิชาการ มีองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องได้แก่

1. affective สภาวะทางอารมณ์

2. Cognitive องค์ความรู้ ความเข้าใจ

3. Psysiological สรีรวิทยา ความตื่นตัวทางสรีระ

4. Motivation แรงจูงใจ มีกระตุ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ

Ainley&Hidi (2014) อธิบายว่า กล่าวว่าอารมณ์วิชาการยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและผลกระทบของนักเรียน เช่นอารมณ์ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นหรือการรู้คิด ตัวอย่างเช่น ในขณะที่นักวิจัยบางคนมองว่าความสนใจเป็นอารมณ์ แต่บางคนก็นิยามว่ามันเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อน

มากขึ้น และอารมณ์วิชาการเกี่ยวข้องกับความสุขสนานเพลิดเพลิน ค่านิยม โครงสร้างทางความรู้ อีกด้วยเช่นกัน

Pekrun and Lisa -Garcia (2012) อธิบาย อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) หมายถึง พลังความรู้สึกที่เป็นทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ที่คอยกระตุ้นหรือกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการของบุคคล ที่เชื่อมโยงกับการใฝ่เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ องค์ความรู้ (Cognitive) สรีรวิทยา ความตื่นตัวทางสรีระความเข้าใจสภาวะทางอารมณ์ (Physiological) แรงจูงใจ มีกระตุ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ (Motivation) การกระทำหรือการแสดงออก และประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Expressive) สภาวะทางอารมณ์ (affective) ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ทางวิชาการของบุคคลทั้งเป็นแรงผลักดัน แรงจูงใจ นำไปสู่เป้าหมายทางวิชาการหรือการเรียนรู้ต่างๆ ประกอบด้วยกระบวนการหลายอย่างที่ประสานงานกัน

1. อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion)
2. อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion)
3. อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion)
4. อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion)

Pekrun (2017) อารมณ์เชิงวิชาการแบ่งออกเป็น อารมณ์เชิงบวกที่เป็นการกระตุ้น(เช่น ความเพลิดเพลิน) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (เช่น ความคับข้องใจ) และอารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (เช่น ความเบื่อหน่าย) อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้เน้นที่ความแตกต่างระหว่างอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบเป็นหลัก

Artino and Jones (2012) การศึกษาบางชิ้นชี้ให้เห็นว่าอารมณ์เชิงลบส่งเสริมการใช้กลยุทธ์แก้ปัญหาและคาดการณ์ผลการเรียนรู้ในเชิงบวก

2.1.5 การวัดอารมณ์วิชาการ (Academic Emotion)

Pekrun (2011) ได้นำแนวคิดมาพัฒนาสร้างเป็นเครื่องมือแบบวัด AEQ (Academic Emotion Questionnaire) ในเรื่อง อารมณ์ต่อการเรียนของนักเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนแบบการกำกับตนเอง สรุปรวครั้งนี้กำหนดอารมณ์เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกระบวนการทางอารมณ์ซึ่งรวมถึง ความรู้ความเข้าใจ สรีรวิทยาและแรงจูงใจ

Ye Han (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปฏิกริยาการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ปฏิกริยาทางอารมณ์ของนักเรียน กับรูปแบบการเขียนข้อเสนอแนะย้อนกลับนั้น written corrective feedback (WCF) ยอมรับว่าเป็นส่วนสำคัญต่ออารมณ์ผู้เรียน การมีส่วนร่วมกับ WCF (เช่นปฏิกริยาทางอารมณ์และเจตคติ) ของนักเรียน ปฏิสัมพันธ์กับองค์ความรู้ พฤติกรรมของการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน การแก้ไข และกลยุทธ์การเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นจุดเน้นการวิจัยของการศึกษาในปัจจุบัน ว่า WCF จะทำให้

เกิดอารมณ์ด้านลบ แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วนักเรียนจะคาดหวัง และยินดีที่จะยอมรับกับการให้ข้อเสนอแนะย้อนกลับ สอดคล้องกับ วิจารย์ พาณิช การป้อนกลับ (feedback) เป็นข้อมูลที่ให้ความก้าวหน้าสู่เป้าหมาย และจะมีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี การป้อนกลับที่สร้างสรรค์ช่วยบอกจุดแข็ง จุดอ่อน และการแนะวิธีการเพิ่มจุดแข็งของผู้เรียนให้ดีขึ้น ซึ่งบางครั้งการป้อนกลับอาจจะลดทอนความเชื่อมั่นในตนเองด้านการเรียน แต่เป็นการแก้ไขความเข้าใจผิดให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง

Zaharia (2015) เป็นงานวิจัยที่มีการวัด ที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนในเทอม 1 และ 2 ของปีการศึกษา ที่ภาษาโรมาเนียและสาขาวิชาวรรณกรรม คະแนรวมของผลลัพธ์ได้มาจากการคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ระบุโดยผู้ตอบแบบสอบถามนักเรียนในการให้คะแนนความสำคัญของการรับรู้เกี่ยวกับการสอบภาษา BAC และวรรณคดีภาษาโรมาเนียในคะแนน 9 ระดับประเภท Likert scale (จาก 1- ไม่ใช่อันที่สำคัญทั้งหมดถึง 9 - สำคัญมาก) และความยากลำบากของเนื้อหาที่พวกเขาต้องศึกษาสำหรับการสอบ (1 - ไม่ยากเลย 9 - ยากที่สุด) เพื่อตรวจสอบอารมณ์ที่นักเรียนรู้สึกขณะเรียนรู้ภาษาโรมาเนียและวรรณกรรม BAC ใช้การปรับขนาดทางอารมณ์ด้านวิชาการจำนวน 3 รุ่นที่เรียนภาษาโรมาเนีย รุ่นละ 10 คน มาตรวัดอารมณ์ด้านวิชาการ เป็นแบบสอบถาม 26 ข้อที่สำรวจอารมณ์ 7 ด้านด้วยกัน ที่นักเรียนอาจรู้สึกขณะเรียนรู้: ความเบื่อ ความโกรธ ความวิตกกังวล ความอับอาย ความเพเลิดเพเลินความหวังและความภาคภูมิใจในการศึกษานี้ นักเรียนจะให้คะแนนแต่ละรายการใน 5 ระดับ Likert scale ตั้งแต่ 1 (ไม่เห็นด้วยทั้งหมด) ถึง 5 (เห็นด้วยทั้งหมด) สำหรับแต่ละสเกลเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกเฉพาะ ซึ่งคะแนนรวมจะถูกคำนวณโดยการสรุปคะแนนที่เกี่ยวข้องแต่ละด้าน

Kleef, Cheshin, Fischer, and Schneider (2016) ได้มีการนำเทคนิคจำนวนหนึ่งที่ใช้ให้นักวิทยาศาสตร์วิเคราะห์รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์จากการกระตุ้นของสมอง โดยการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกลไกสมองที่ประกอบเป็นอารมณ์ เทคนิคเหล่านี้วางรากฐานสำหรับความก้าวหน้าในการวิจัยด้านประสาทวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับช่องอารมณ์

Muramatsu, Tanaka, Watanuki, and Matsui (2016) ศึกษาเพื่ออธิบายกรอบโครงสร้างอารมณ์วิชาการโดยใช้ ontological (ภววิทยา คือ สถานะแห่งความเป็นอยู่/ธรรมชาติของอารมณ์) อธิบายของแบบจำลองทางสถิติพบว่าปฏิกริยาของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบ e-learning ในการทำกิจกรรมให้กับผู้เรียน การศึกษาเหล่านี้พยายามทำความเข้าใจจิตใจของผู้เรียน โดยการวิเคราะห์ดัชนีและข้อมูลการเคลื่อนไหวภาพใบหน้าดวงตาและสรีรวิทยาอื่น ๆ ของผู้เข้าร่วม เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ด้านการวิจัย ได้พัฒนาระบบการให้คำปรึกษาอัจฉริยะ (IMS) ซึ่งดำเนินการให้คำปรึกษาอัตโนมัติโดยใช้ระบบการสอนอัจฉริยะ (ITS) เพื่อจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้และธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อจัดทำแบบจำลองของผู้เรียน เป็นการระบุสภาพจิตใจของผู้เรียน โดยใช้

ontology (ภววิทยา คือ สถานะแห่งความเป็นอยู่/ธรรมชาติของอารมณ์) ในการพัฒนาอารมณ์วิชาการของผู้เรียน บนพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีและข้อมูลอื่นๆ

ในการศึกษานี้เราใช้แบบจำลองทางสถิติเพื่อตรวจสอบโครงสร้างของอารมณ์วิชาการ ในการศึกษาทางจิตวิทยาก่อนหน้า แล้วประเมินผลของสร้างโครงสร้างอารมณ์วิชาการ ในแง่ที่เป็นรูปธรรมนักวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับธรรมชาติของ ความเบื่อหน่าย ที่แสดงด้วยแบบจำลองทางสถิติ เพื่อประเมินความถูกต้องเกี่ยวกับเกี่ยวกับธรรมชาติของอารมณ์วิชาการของผู้เรียนในหลักสูตรมหาวิทยาลัย

วิธีการทางจิตวิทยาที่ใช้เครื่องมือการประเมินคะแนนด้วยอันดับของอารมณ์วิชาการ จะแสดงเป็นคะแนนในระดับมาตราส่วนการจัดอันดับ 4 จุดบนมาตราส่วนการจัดอันดับมีช่องรูปแบบที่เต็มไปด้วยคำหรือรูปสัญลักษณ์และมีช่องเพิ่มเติมที่ตัวเลขแสดงถึงการทำความเข้าใจในระดับสเกล ซึ่งแต่ละค่าบ่งชี้คุณภาพของการรับรู้ที่มีขนาดไม่เท่ากัน สามารถกำหนดเป็นระดับคะแนน ตัวอย่างเช่น การประเมินอารมณ์วิชาโดยใช้เป็นแบบอันดับ ที่ใช้ประเมินในสถานศึกษา โดยเป็นข้อคำถามที่มีสถานการณ์ขึ้นมาเป็นตัวอย่างแล้วให้บุคคลประเมินเป็นแบบอันดับ เช่น ยาก / ยาก / น่าเบื่อ / น่าสนใจ, / สับสน / เข้าใจ และเหนื่อย / จดจ่อ เป็นต้น นั่นคือการประเมินอันดับสามารถได้รับการยอมรับว่ามีคุณภาพในการรับรู้ของบุคคลจากมุมมองความคิดที่เขียนลงไป

Stephanie and Dietz (2014) ได้ศึกษาจากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ทางวิชาการและแนวทางการวางแผนในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีต่อผลการเรียนก่อนและหลัง ได้มีการสำรวจจุดตัดระหว่างอารมณ์และแรงจูงใจ ในการศึกษาที่ได้รับการสำรวจผู้เข้าร่วมในช่วงปิดเทอม เป็นการใช้ข้อมูลโครงสร้างปัจจัยสำหรับการสร้างแรงจูงใจ ตามที่แนวคิดของเอลเลียต Elliot และเพื่อนร่วมงาน จากงานวิจัยเป็นการสำรวจและอธิบายโดยใช้แบบจำลอง MTMM (โมเดล multitrait-multimethod) จากแบบจำลองการวัดจาก CFA พบว่าอารมณ์และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์สูง แต่ในหลาย ๆ วิธีขึ้นอยู่กับว่านักเรียนมีความคิดเห็นทางวิชาการหรือไม่ โดยทำการประเมินจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ตัวบุคคล แบบทดสอบ อารมณ์การรับรู้การเรียน ซึ่งอารมณ์ทางวิชาการที่กำหนดนั้นคือ ความอับอาย และ ความภาคภูมิใจนั้นมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการวางแผนในการเรียนของนักศึกษา จากการประเมินที่แบ่งปัจจัยออกเป็น 5 ปัจจัยคือ 1) การกำหนดเป้าหมาย (Goal orientation) 2) สมรรถนะ(Self-efficacy) 3) คุณค่าของเป้าหมาย (Goal Value) 4) การรับรู้ถึงผลการสอบ(Perceive test outcom) 5) อารมณ์อับอายและภาคภูมิใจ (Emotion)

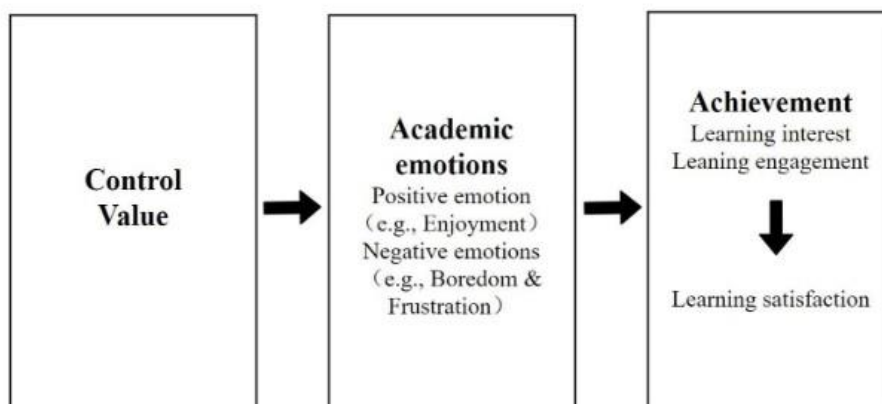
2.2 ทฤษฎี การควบคุม-การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

Pekrun, Anne C Frenzel. Thomas Goetz, and Raymond P. Perry (2007) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงการบูรณาการหลายๆกรอบแนวคิด บนพื้นฐานทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า ทฤษฎีว่าด้วยการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภาวะความเครียดและอารมณ์ และทฤษฎีการควบคุมการเรียนรู้ ทฤษฎีว่าด้วยอารมณ์แห่งความสำเร็จ และแบบจำลองที่กล่าวถึงผลกระทบของอารมณ์ที่มีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้

ทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ หมายถึงอารมณ์ที่เชื่อมโยงไปถึง การกระทำแห่งความสำเร็จและผลลัพธ์แห่งความสำเร็จ ความสำเร็จสามารถนิยามรวมไปถึงคุณภาพของการทำงานและคุณค่าของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลโดยประเมินที่นำไปสู่ความเป็นเลิศในด้านนั้นๆ ความสำเร็จสามารถนิยามในเชิงคุณภาพของผลลัพธ์หรือการกระทำของบุคคลจากการประเมินมาตรฐานสู่ความเป็นเลิศ (Heckhausen, 1991) โดยนัยแล้วอารมณ์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือเป็นอารมณ์แห่งความสำเร็จเนื่องจากเกี่ยวข้องกับการบรรลุผลสัมฤทธิ์โดยมักจะตัดสินตามมาตรฐานคุณภาพของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับอารมณ์แห่งความสำเร็จอย่างเดียวนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์ทางสังคมจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์จากสภาพแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนดูแล ห่วงใยเพื่อนในห้องเรียน ความสำเร็จและอารมณ์ทางสังคมยังทับซ้อนกันอยู่ เช่นเดียวกับอารมณ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จอื่นๆ ในการวิจัยที่ผ่านมา การศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมักมุ่งเน้นไปที่อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เช่น การวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบความวิตกกังวล (Zeidner, 2007) ซึ่งแนวคิดนี้ยังมองว่าอารมณ์เกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่เกิดจากตัวกิจกรรม ตัวอย่างของผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์แห่งความสำเร็จ คือ ความสุขและความภาคภูมิใจที่นักเรียนได้รับจากการบรรลุเป้าหมายทางด้านวิชาการ หรือ ความยุ่งยากและความอับอายเมื่อความพยายามด้านการเรียนล้มเหลว ความตื่นเต้นที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ความเบื่อในการสอนในห้องเรียน หรือ ความโกรธ หงุดหงิดเกี่ยวกับความยากของงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน อนาคตมีความสำคัญอันดับแรก

ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าองค์ประกอบหลักของทฤษฎีนี้ อารมณ์แห่งความสำเร็จเป็นประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เมื่อบุคคลรู้สึกว่าการควบคุมหรือนอกการควบคุมของการกระทำที่มุ่งผลสำเร็จและผลลัพธ์ที่มีความสำคัญทางจิตใจของบุคคล

กรอบแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

ภาพประกอบที่ 5 แนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า Control-value theory
(Pekrun, 2006)

Virginia Tzehttps, Patti Parker and Alyse Sukovieff (2022) ให้ความสำคัญกับแนวคิดทฤษฎี (CVT) ของอารมณ์แห่งความสำเร็จมีกรอบทางทฤษฎีที่สร้างขึ้น ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์เชิงระหว่าง อารมณ์เชิงวิชาการ การมีส่วนร่วมและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

2.3 กิจกรรมกลุ่ม

2.3.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธ์ (2549) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มว่า การที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลาย ๆ ฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำผู้ตาม ความคิดฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีการศึกษาจากประสบการณ์ โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์เรียนรู้ที่เกิดขึ้น ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มไว้ดังนี้

1. กระบวนการกลุ่ม หมายถึง อุดมการณ์ทางการเมืองแบบหนึ่งที่กลุ่มควรจัดให้มีและควรดำเนินการโดยอุดมการณ์ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกคุณค่า และประโยชน์ที่สมาชิกและสังคมควรได้รับ
2. กระบวนการกลุ่ม หมายถึง ชุดเทคนิค เช่น การเล่นบทบาท การอภิปรายตามรหัส 66 การสังเกต การส่งผลย้อนกลับของกระบวนการกลุ่มและการตัดสินใจของกลุ่ม

3. กระบวนการกลุ่ม หมายถึง แหล่งที่ใช้แสวงหา เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่มและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2552) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มว่า ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ

3 ประการ

1. บุคคล คือ บุคคลภายในกลุ่มต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารระหว่างกันเกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

2. สมาชิกในกลุ่มต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นลักษณะรูปธรรมคือมีกิจกรรมร่วมกันหรือนามธรรมคือมีคุณค่าทางจิตใจ ผูกพันกัน รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

3. เป้าหมาย สมาชิกต้องมีเป้าหมายร่วมกันในการทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใด

จากที่ได้กล่าวสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการที่เกิดจากบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันที่ร่วมกันในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่ม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ลักษณะที่เกิดของกระบวนการกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวว่า การที่เกิดกระบวนการกลุ่มได้นั้นจากลักษณะที่เกิดของกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่เกิดจากลักษณะของการรับรู้และความคิดของสมาชิกร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีความสนใจพิเศษร่วมกัน ลักษณะของกลุ่มแบบนี้ไม่ขึ้นกับรายบุคคลถึงแม้จะมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม การแสดงพฤติกรรมส่วนใหญ่จะมีรากฐานมาจากนิสัย ทัศนคติ และบทบาทของแต่ละคนที่พัฒนาจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อม เช่น กลุ่มการเมือง ศาสนา กลุ่มอาชีพต่าง ๆ

2. กลุ่มที่เกิดจากลักษณะของแรงจูงใจและการแสวงหาความพึงพอใจของบุคคล บุคคลที่เข้ามารวมกลุ่มอันนี้ เชื่อว่าบุคคลเข้ากลุ่มแล้วได้รับความพึงพอใจจากสิ่งที่เขาต้องการ เช่น กลุ่มนันทนาการ กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มแม่ค้าคุยกัน ซึ่งบุคคลเหล่านี้เข้ากลุ่มเพื่อจุดประสงค์ของตัวเองเท่านั้น ถ้าตัวเองสบายใจกลุ่มนี้บางทีเรียกว่า “กลุ่มทางจิตวิทยา” (Psycho Group) ซึ่งคำนึงถึงตัวบุคคลส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงงาน

3. กลุ่มที่เกิดจากลักษณะของความมุ่งหมาย (Group Goal) คือ กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายไม่เกี่ยวข้องกับคนแต่ละคนจุดมุ่งหมายส่วนใหญ่คือ การทำงานร่วมกัน บางทีก็ร่วมกันแก้ปัญหา เช่น กลุ่มทำวารสาร บางทีเรียกว่า “กลุ่มทางสังคม” (Socio Group)

4. กลุ่มที่เกิดจากการจัดองค์การกลุ่ม (Group Organization) คือ กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มที่คนมาร่วมกันจัดสร้างระบบภายในกลุ่มขึ้น สมาชิกแต่ละคนจะทำหน้าที่แตกต่างกันตามที่ได้รับ

มอบหมาย กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นในกลุ่มบางทีก็เร่งรัด บางทีก็ยืดหยุ่นได้ซึ่งบางทีก็เป็นกลุ่มที่มีระเบียบ บางทีก็ไม่มีระเบียบ ไม่มีประธาน ไม่มีรองประธาน การดำเนินกลุ่มไปเรื่อย ๆ ถือว่าเป็นกลุ่มองค์กร

5. กลุ่มที่เกิดจากการขึ้นต่อกันระหว่างสมาชิกใน หมายถึง กลุ่มบุคคลมาอยู่ร่วมกัน มีชะตากรรมร่วมกัน ถ้ามีอะไรเกิดขึ้นสมาชิกในกลุ่มทุกคนที่มีความรู้สึกร่วมกันเจ็บแค้นร่วมกัน เช่น กลุ่มการเมือง

6. กลุ่มที่เกิดจากลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Interaction of Group Member) กลุ่มนี้จะเกิดได้บนพื้นฐานสำคัญ 3 อย่างคือ 1) มีกิจกรรมให้ทำ 2) ต้องมีปฏิสัมพันธ์ 3) มีอารมณ์ร่วมกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ลักษณะที่เกิดกระบวนการกลุ่ม เกิดขึ้นจาก การรับรู้และความคิดของสมาชิกร่วมกัน มีลักษณะของแรงจูงใจและการแสวงหาความพึงพอใจเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ จุดมุ่งหมายร่วมกัน เป็นกลุ่มหรือองค์กรเดียวกัน

2.3.3 ประเภทของกลุ่ม

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ (2552) ได้แบ่งประเภทกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามลักษณะสัมพันธ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 กลุ่มปฐมภูมิ หรือกลุ่มขนาดเล็ก ที่มีสมาชิกน้อยกว่า 20 คน ลักษณะของสมาชิกมีการพบปะสังสรรค์กันอย่างใกล้ชิดสนิทสนม ในลักษณะการเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน (face-to-face) มีความสนใจคำนึงม รสนิยม ความเชื่อทัศนคติคล้ายกัน การทำงานจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กลุ่มประเภทนี้ได้แก่ กลุ่มเพื่อน กลุ่มนักศึกษา ซึ่งไม่มีการคำนึงถึงผลประโยชน์

1.2 กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มที่บุคคลมีความสนใจเป็นพิเศษมาร่วมมือกัน เช่น กลุ่มทางการเมือง การพบปะติดต่อกันจะเป็นทางการ ตามกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพราะสมาชิกมีจำนวนมาก ซึ่งมีสถานภาพแตกต่างกันออกไป สมาชิกมีความสัมพันธ์กันน้อย ที่รวมกลุ่มกันเพื่อหวังผลประโยชน์ของตน บางครั้งจึงเรียกว่า กลุ่มทางสังคม

2. แบ่งตามจุดประสงค์และบทบาทของสมาชิก แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 กลุ่มปฏิบัติงาน (Task Group) กลุ่มนี้มีจุดประสงค์เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกบางอย่าง ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยจะต้องทำงานด้วยความตั้งใจหรือโดยบังเอิญก็ได้ เช่น การเล่นเกม หรือการทำรายงานกลุ่มของนักศึกษา

2.2 กลุ่มพัฒนา (Growth Group) เป็นกลุ่มที่มีความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกภายในกลุ่ม ไม่ชอบการอยู่เฉย ๆ กลุ่มประเภทนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ สามารถตัดสินใจได้โดยการประเมินความรู้ ความเชื่อ และความรู้สึกของสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มพัฒนานี้จุดมุ่งหมายจะเปลี่ยนไปตามสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

2.3 กลุ่มมิตรภาพ (Friendship Group) ความมุ่งหวังของกลุ่มชนิดนี้จะมุ่งเน้นเพื่อ ความพอใจของสมาชิกแต่ละคน เป็นการรวมกันขึ้นเพื่อสร้างความพอใจ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

3. แบ่งตามการรับรู้ตนเอง แบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง คือ

3.1 กลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าคุณอยู่ในกลุ่ม (In-Group) สมาชิกในกลุ่มประเภทนี้จะมีความรู้สึกภูมิใจว่าตนได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรู้สึกผูกพัน

3.2 กลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าคุณอยู่นอกกลุ่ม (Out-Group) สมาชิกของกลุ่มประเภทนี้มีความรู้สึกไม่อยากเป็นสมาชิกของกลุ่ม ไม่มีความสบายใจ อึดอัดใจ และคิดอยู่เสมอว่า ตนเองเป็นคนนอกกลุ่ม เมื่อต้องทำงานร่วมกันหรือเมื่อมีงานให้ทำจะรู้สึกไม่อยากทำ

2.3.4 เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

สุรางค์ โค้วตระกูล (2556) ได้กล่าวว่า การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หรือที่เรียกว่า “การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์” เป็นเทคนิคการสอนที่นักจิตวิทยาได้ทำการทดลองแล้วว่าเป็น การสอนที่สนใจคุณค่านิยม และจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเทคนิควิธีการที่ใช้ในการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นั้นมีหลากหลายดังนี้

1. เกม (Game) หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติ เข้ามาร่วมในลักษณะบรรยากาศของการแข่งขันแทรกอยู่ด้วย โดยอาจจะเป็นการแข่งขันกับตัวเอง แข่งขันกับเวลา แข่งขันกับบุคคลอื่น หรือแข่งขันกันระหว่างกลุ่ม ภายใต้กติกาหรือเงื่อนไขที่วางไว้ กิจกรรมที่จัดจะทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การสร้างความคุ้นเคย การสื่อความหมายการทำงานเป็นทีม สร้างความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ดังนั้นผู้นำจะต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเสียก่อนที่จะนำเกมต่าง ๆ มาใช้

2. บทบาทสมมุติ (Role-Play) หมายถึง การจัดกิจกรรมกลุ่มโดยใช้บทบาทสมมุติ เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้ตัวละครที่สมมติขึ้นจากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่ใกล้เคียงกับความ เป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรม โดยให้สมาชิกกลุ่มสวมบทบาทนั้น และได้แสดงความรู้สึก นึกคิดของตนเกี่ยวกับบทบาทนั้นออกมา วิธีการนี้ช่วยให้สมาชิกได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึง ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนและของผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง และช่วยให้สมาชิกเข้าใจในบทบาทและ แง่มุมที่แตกต่างไปจากตน

3. กรณีตัวอย่าง (Case) การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นการสอนที่ใช้กรณีหรือ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง มาดัดแปลงและใช้เป็นสื่อตัวอย่าง หรือเครื่องมือในการให้สมาชิกกลุ่ม ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ความคิดในการแก้ไขปัญหา หลาย ๆ แบบ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน นอกจากนั้นยังช่วยให้ การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนที่ใช้สถานการณ์ที่จำลองขึ้นให้เหมือนจริง หรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอนโดยการให้สมาชิกเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นและใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในสถานการณ์นั้น ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยที่การตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง ในการเล่นสถานการณ์จำลองสมาชิกจะมีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งสถานการณ์จริงอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป ประสบการณ์ในการเล่นสถานการณ์จำลองจะช่วยให้สมาชิกเรียนรู้เข้าใจลึกซึ้งในองค์ประกอบที่ซับซ้อนของสภาพความเป็นจริง

5. การระดมสมอง (Brain Storming) เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมในกลุ่มที่เข้ารับการอบรมที่มีความรู้ในระดับเดียวกัน มีความสนใจในเรื่องที่คล้ายคลึงกัน ปฏิบัติงานที่คล้ายกันมาร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องเดียวกัน วิทยากรที่จะนำการระดมสมองนี้ จะต้องเข้าใจหลักการระดมสมองและอธิบายให้ผู้รับการอบรมเข้าใจก่อน การใช้วิธีการระดมสมองไม่เหมาะที่จะใช้เป็นวิธีการฝึกอบรมในช่วงเวลาเริ่มต้น เพราะผู้เข้ารับการอบรมยังไม่คุ้นเคยกันจะไม่กล้าแสดงออกทำให้ได้ผลไม่เต็มที่แนวทางในการจัดฝึกอบรมด้วยวิธีการระดมสมอง

2.3.5 ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกระบวนการกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยพัฒนาในตัวบุคคล มีดังนี้

1.1 กระบวนการกลุ่มช่วยสนองความต้องการของบุคคลได้ โดยสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทั้งร่างกายและจิตใจ

1.2 กระบวนการกลุ่ม ช่วยสร้างและพัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม โดยฝึกให้สมาชิกของกลุ่มรู้จักการเก็บอารมณ์ การแสดงอารมณ์ให้ถูกต้องและเหมาะสม

1.3 กระบวนการกลุ่มช่วยพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจและความสามารถ

1.4 กระบวนการกลุ่มช่วยพัฒนาคุณค่าทางด้านอาชีพ

1.5 กระบวนการกลุ่มช่วยพัฒนาด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ เช่น การเป็นผู้รู้จักฟัง รู้จักให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่สมาชิก

2. กระบวนการกลุ่มมีคุณค่าในการวินิจฉัย เช่น เมื่อเราให้สมาชิกในกลุ่มมาเป็นผู้นำ ถ้าสมาชิกเกิดประหม่า ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก ผู้ดำเนินก็สามารถวินิจฉัยได้ว่าเขายายและไม่สามารถปรับตัวได้

3. กระบวนการกลุ่มมีคุณค่าในการบำบัด เรียกว่า “จิตบำบัดหมู่” (Group Psychotherapy) ได้มีผู้นำวิธีการทางจิตบำบัดหมู่ไปใช้กับบุคคลปกติที่ไม่มีความผิดปกติทางจิตในวงการต่าง ๆ เช่น วงการธุรกิจ วงการทหาร ชุมชนในสังคมต่าง ๆ เป็นต้น

4. กระบวนการกลุ่มมีคุณค่าในวงการศึกษา กระบวนการกลุ่มเริ่มต้นเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษา ดังนั้นในการจัดกิจกรรมดังกล่าวกระบวนการกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน เช่น การร่วมมือในการทำงาน ความเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตามที่ดี เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมกลุ่มนั้น เป็นกระบวนการที่เกิดจากบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันที่ร่วมกันในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่ม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะที่เกิดกระบวนการกลุ่ม เกิดขึ้นจากการรับรู้และความคิดของสมาชิกร่วมกัน มีลักษณะของแรงจูงใจและการแสหาความพึงพอใจเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ จุดมุ่งหมายร่วมกัน เป็นกลุ่มหรือองค์กรเดียวกัน นอกจากนั้นแล้วกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยในการฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของตนเองได้อีกด้วย ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.6 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ศุภวดี บุญญวงศ์ (2555) ได้ให้ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลุกฝังสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ศุภวดี บุญญวงศ์ (2555) หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน
2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะเป็นกิจกรรมที่ปลุกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ศุภวดี บุญญวงศ์(2555) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี
2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต
3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข
4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน สร้างอาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง
5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ศุภวดี บุญญวงศ์ (2555) ลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน
2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเป็นระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติได้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น ซึ่งการจัดกิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย
 - 2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
 - 2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.3.7 การฝึกอบรม

ความหมายของการฝึกอบรม

วิจิตร อวระกุล (2540) การฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงถึงถาวรในพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้อย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งการฝึกอบรม มุ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็นด้านใหญ่ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน คือ

สูงขึ้น

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านความรู้ การศึกษา สั่งสอนให้มีความรู้ความเข้าใจ

2. ด้านทักษะ (Skill) ความชำนาญงาน

3. ด้านทัศนคติ (Attitude) ทำที่ความรู้สึกรู้สึกคิดที่ดีที่ถูกที่ควรและการสร้างสรรค์

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544) การฝึกอบรม นั้นมีความหมายแตกต่างออกไปจากการเรียนรู้ จึงควรได้ทำความเข้าใจ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน ในองค์กรทางธุรกิจหรือหน่วยงานทั้งหลายอาจจะจัดการฝึกอบรมอยู่เสมอๆ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เข้ารับการอบรมเหล่านั้นจะเกิดการเรียนรู้ได้เต็มที่ เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้มีความต้องการในการเรียนรู้ ไม่ได้เกิดจากการตั้งใจที่มากพอหรืออาจจะไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการอบรม

สุธินี ฤกษ์นำ (2557) เป็นกระบวนการในการส่งเสริมให้บุคคลได้ปรับปรุงและพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม หรือทัศนคติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ทั้งงานที่ได้รับมอบหมายในปัจจุบัน และเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับงานที่อาจได้รับมอบหมายในอนาคต

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่า การฝึกอบรม (Training) เป็นกระบวนการในการส่งเสริมให้บุคคลได้รับการปรับปรุงพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มที่ สามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

วิธีและเทคนิคการฝึกอบรม

วิจิตร อวระกุล (2540) เทคนิคการฝึกอบรมเป็นวิธีการสอนการอบรมในรูปแบบต่างๆ ที่จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งเทคนิคในการฝึกอบรมที่ใช้กันทั่วไป และเป็นเทคนิคที่มีสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรม มีดังต่อไปนี้

1. โดยการบรรยายหรือการสอน (Lecture) เป็นการสอนโดยอาศัยหลักความแตกต่างของความรู้ โดยผู้บรรยายมีความรู้สูงกว่าผู้เข้ารับการอบรม และผู้อบรมมีความรู้น้อย ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รับการอบรมทางเดียว มีลักษณะของการสอนบอกเล่า ทางวิชาการ สื่อสารทางเดียวเพื่อสร้าง

เปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อเพื่อให้เกิดการยอมรับเรื่องราว หลักการทฤษฎีโดยใช้การจูงใจ ความจริง เหตุผล หลักการทฤษฎีและวิธีการต่างๆ โดยจะต้องมีเอกสารประกอบการบรรยาย ตำรา การค้นคว้าการใช้ห้องสมุดด้วย จึงจะได้ผล

2. การนำอภิปราย (Leading Discussion) เป็นเทคนิคอบรมเพื่อให้ความรู้โดยการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมอบรม สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ข้อยุติเป็น ประโยชน์ในการเพิ่มพูน ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ตามวัตถุประสงค์และ กรอบที่กำหนดโดยมีผู้นำอภิปราย ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี

3. การประชุมทางวิชาการ (Institute) เป็นเทคนิคการประชุมเพื่ออบรมทางวิชาการของ สถาบันมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาผู้เข้าร่วมประชุม มักเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีความสามารถ ในทางวิชาการ หรือประกอบอาชีพด้านนั้นๆ อยู่ มักจะประชุมกันเป็นสาขาวิชาไป เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนถ่ายทอด แนะนำความรู้ หรือเทคนิคใหม่ๆ ในสาขานั้นแก่ผู้เข้าร่วมการประชุม และมักม ผลการวิจัย ศึกษาค้นคว้าใหม่ๆ มาเสนอเป็นส่วนมาก และมักจัดโดยวิทยาลัย มหาวิทยาลัย โดยเรื่อง มักจะเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยของหน่วยงาน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยต่างๆ

4. การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing or Sociodrama) คือ การัดผู้เข้ารับการอบรมได้ แสดงบทบาทในสถานการณ์จริงๆ อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ แสดงกิจกรรมที่เป็นจริง เช่น การต้อนรับ การพูดโทรศัพท์

5. การศึกษาจากกรณี (Case study) เป็นการนำปัญหาจริงนำมาเขียนเป็นเรื่องที่รวบรวม จากเหตุการณ์เรื่องราว เพื่อฝึกให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดประสบการณ์ทางอ้อม ฝึกการพิจารณา ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ศึกษาถึงรายละเอียด ลองวิเคราะห์ปัญหาว่าเกิดจากอะไร จะแก้ อย่างไร ตัดสินใจอย่างไร ร่วมกัน

6. การระดมความคิด (Brain Storming) การระดมความคิดเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่เปิด โอกาสให้ทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ทุกแง่ทุกมุม ไม่คำนึงว่าจะผิดหรือถูก เป็น ความคิดคำแนะนำสั้นๆ อาจเป็นการพูดหรือการเขียนในกระดาษแล้ว รวบรวมจัดลำดับคัดเอาแต่ เฉพาะข้อเสนอแนะที่เหมาะสมไว้ใช้ หรือเสนอที่ประชุมใหญ่

7. การสาธิตวิธี (Method Demonstration) เป็นการนำเอาของจริงมาแสดงวิธี ทำให้ผู้เข้า อบรมเห็นของจริง กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการใช้เครื่องมือ ต้องจัดให้ผู้อบรมเห็นการ ทำอย่างชัดเจน เหมาะกับกลุ่มเล็กๆ เหมาะกับงานที่ต้องปฏิบัติใช้การบรรยายไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ หรืออาจใช้ประกอบการบรรยาย การอภิปรายหลังจากนั้นควรมีการให้ฝึกปฏิบัติจริง โดยการใช้ บทบาทสมมติด้วยก็ได้

8. การให้ทำแบบฝึกหัด (Exercise) โดยการกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา หลังจากการบรรยาย อาจตั้งโจทย์ปัญหา ให้ฝึกหัดแก้ปัญหานั้นในสมุดแบบฝึกหัด การทดลองโดยการปฏิบัติในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

9. เกมส์การบริหาร (Management Games) เป็นการสร้างเกมส์หรือการเล่น เป็นเกมส์ในการตัดสินใจ การเรียนรู้วิธีบริหาร การเป็นผู้นำ การตัดสินใจสั่งการ การสังเกต การฝึกหัด โดยการใช้เกมส์ อาจมีการแข่งขันเป็นกลุ่มอื่นๆ มีการแพ้ชนะ อาจมีการแข่งขันในเวลาจำกัด เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

10. แบบห้องค้นคว้าทดลอง (Laboratory) เป็นการฝึกปฏิบัติที่เอาทฤษฎีหลักการและวิธีการที่เรียนเอาไปฝึกปฏิบัติ เพื่อจะฝึกการปรับใช้ การประยุกต์ ทฤษฎีเพื่อให้คำแนะนำที่สมบูรณ์แบบ พัฒนาความคิดลatches ตลอดจนการสังเกตการณ์พฤติกรรมกระบวนการที่เกิดขึ้น

11. การสอนแบบตัวต่อตัว (Coaching) เรื่องบางเรื่องต้องใช้การสอน การอบรมเป็นรายตัว จะพบมากในหัวหน้างานที่ต้องสอนแนะนำการทำงานเป็นรายตัว หรือ เป็นกลุ่มเล็กๆ

12. การสอนโปรแกรมสำเร็จรูป (Program Instruction) การสอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการสอนของเครื่องมือหรือหนังสือ ที่เตรียมบทเรียนคำถาม คำตอบ อธิบายใช้บทวนกลับไปกลับมา จนเกิดความเข้าใจ มีขั้นตอนการสอนตั้งแต่ง่าย พื้นฐานน ค่อยๆ ยากขึ้นๆ จากบทที่ 1 ไปเรื่อยๆ เมื่อจบบทจบตอนจะมีคำถาม ข้อสอบ ประเมินผลในสิ่งที่ผู้เรียนอาจยังเข้าใจผิด มักจัดทำขึ้นโดยคณะวิชาการ บริษัท เป็นการสอนสำเร็จรูปโดยเครื่องมือ หรือ หนังสือที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษ

13. กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมอย่างหนึ่ง ซึ่งใช้กลุ่มเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ถึงพฤติกรรม ทักษะคิด การเข้าใจคน วิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคนที่ถูกต้อง รวมถึงการเรียนรู้ปฏิกริยาภายในกลุ่ม

14. การจัดเป็นทีมผู้ฟัง (Listening Team) การฝึกกลุ่มให้เป็นผู้ฟังในการสอน อบรม และ ทำให้หน้าที่จดบันทึก ฝึกหัดการจับประเด็น บันทึก การเรียบเรียงให้ได้เนื้อหาประเด็นที่สำคัญของเรื่อง ให้ทำหน้าที่ฟัง และจดบันทึก ทำรายงาน (Report) ส่งหรือรายงานที่ประชุม

15. กลุ่มซักถาม (Audience Reaction Group) การฝึกหัดหรือจัดกลุ่มผู้อบรมให้มีหน้าที่ซักถาม ประเด็นปัญหา ทำให้ต้องตั้งใจฟัง และฝึกหัดการจับประเด็นการถามอย่างสุภาพ นุ่มนวล ให้เกิดความกระจำ จดบันทึก คำตอบและสรุประหว่างที่วิทยากรบรรยาย

16. การแสดงละครสั้น (Skit or Playlet) เป็นการแสดงละครสั้นจากเรื่องที่เรียนในชั้น มีการชักซ้อมการแสดง เขียนบทการแสดง เพื่อจะเป็นการขยายมโนภาพ อธิบายบางเรื่องให้ละเอียด และกว้างขวางเข้าใจ และจดจำได้ดียิ่งขึ้น ในเรื่องที่เข้าใจยาก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเทคนิคของการสอนแต่ละอย่างย่อมอาจจะเหมาะสมกับบางช่วงวัย ระดับอายุ และการศึกษา ผู้ที่ใช้สอนหรือใช้อบรมจะต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคต่างๆ เหล่าให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับบุคคล และในบริบททางด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ยังมีหลายเทคนิคที่สามารถนำไปปรับใช้กับกลุ่มดังกล่าวได้

องค์ประกอบที่สำคัญของการฝึกอบรม

วิจิตร อวาทกุล (2540) องค์ประกอบนับว่าเป็นส่วนสำคัญในการฝึกอบรม มีดังต่อไปนี้

1. ผู้เข้ารับการอบรม ควรพิจารณาจาก

- การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม จากผู้จำเป็นต้องเข้ารับการอบรม
- พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- ความต้องการ ความสนใจ ความตั้งใจเข้ารับการฝึกอบรม
- ความพร้อมของผู้เรียน ความสามารถในการเรียนรู้ มีมากน้อยแค่ไหน
- ความคาดหวังในการฝึกอบรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การแสวงหาความรู้
- ทักษะคิด แนวความคิด ค่านิยม

2. หลักสูตรเหมาะสม

- กำหนดหลักสูตรเพื่อแก้ไขปัญหา
- การกำหนดวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของหลักสูตร
- การกำหนดเนื้อหาและสาระในแต่ละวิชา แต่ละหมวดวิชา
- การจัดลำดับก่อนหลังให้วิชาต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการสอนและการเรียนรู้
- การบรรจุวิชาเฉพาะที่จะแก้ไขปัญหาขององค์กร
- การกำหนดระดับความยากง่ายของวิชาที่เหมาะสมแก่ความสามารถในการเรียนรู้
- การบรรจุวิชาเฉพาะที่จะแก้ไขปัญหาขององค์กร
- การกำหนดระดับความยากง่ายของวิชาที่เหมาะสมแก่ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม

3. วิทยาการฝึกอบรมที่มีความสามารถ

- การคัดเลือกวิทยาการที่มีความสามารถในการถ่ายทอด มีประสบการณ์

เพียงพอ มีทักษะในการสอน

- ความรู้ความสามารถในวิชาการ
- ความตั้งใจในการสอน การถ่ายทอด
- ทักษะต่อการสอนการอบรม

- ความรู้สึกต่อวิชาที่สอน ทักษะคิดแนวคิด ค่านิยม
- วิธีและเทคนิคในการสอน และการถ่ายทอดความรู้
- การใช้หลักจิตวิทยาในการสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรม

4. ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม

- ห้องอบรม ความสะอาด ขนาดของห้องอบรม
- บรรยากาศของสถานที่ฝึกอบรม จูงใจ ที่พักผ่อน เล่นกีฬา
- สื่อการสอน อุปกรณ์ในการสอนที่จะอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ความน่านิยม เลื่อมใส เชื่อมโยงในสถาบันฝึกอบรม

8.4 บรรยากาศที่วิทยากรฝึกอบรมจะต้องสร้างขึ้นเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการถ่ายทอดความรู้ในการฝึกอบรม

1. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) การเริ่มเปิดฉากการพูด ทักทาย สีสหน้า ท่าทาง จะสร้างความรู้สึที่ดีทางจิตใจ ทักษะที่ดีต่อกัน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน วิทยากร แสดงความเป็นมิตร เข้าใจในตัวบุคคล สิ่งนี้จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมรักที่จะแสวงหาความรู้ รักการฝึกอบรม

2. บรรยากาศของการยอมรับนับถือ (Respect) การที่วิทยากรให้การยอมรับนับถือในเรื่อง วิทยุฒิ ประสบการณ์ ความตั้งใจของผู้เข้ารับการอบรม ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นบุคคลที่สำคัญ มีคุณค่าสามารถรับความสำเร็จได้ ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นเสมอกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีปมด้อย ขาดความมั่นใจ วิทยากรจึงควรสร้างบรรยากาศและถ่ายทอดความรู้สึกของการยอมรับยกย่องนับถือนี้ไปยังผู้เข้ารับการอบรม

3. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) คือ บรรยากาศที่จะให้ผู้เข้ารับการอบรมมีอิสระที่จะเลือกตัดสินใจ เลือกเชื่อ เลือกสนใจ เลือกกิจกรรมที่มีความหมายและคุณค่าแก่ตนเอง รวมทั้งการให้โอกาสในการที่จะทำผิดพลาดด้วย

4. บรรยากาศท้าทาย (Challeng) การจูงใจ การกระตุ้น การให้กำลังใจสนับสนุน จะทำให้เกิดบรรยากาศท้าทายให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกอบรมตัดสินใจทำ กล้าเสี่ยง เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จ พูดให้เขารู้สึกว่า ผู้บรรยายมีความเชื่อในความสามารถของเขาที่จะทำงานนั้นได้สำเร็จ แม้ว่าจะเป็นงานที่ค่อนข้างยาก ให้เขาเกิดกำลังใจสู้

5. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) ผู้บรรยายที่ฉลาดจะต้องเลือกพูดถึงแต่เรื่องที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมประสบความสำเร็จมากกว่าจะพูดถึงแต่ความล้มเหลว ทำให้คนเรามีแต่ความหวัง เพราะคนเราอยู่ได้ด้วยความหวังและความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำ

6. บรรยายการของการชี้แนะ (Direct) การเรียนการสอนที่ไม่มีการบอกถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หลักการ ทฤษฎี ที่เป็นแนวทางเป็นกรอบให้ผู้เข้าอบรมได้เดินไปสู่ความสำเร็จ หรือการเรียนรู้ ผู้บรรยายจะต้องให้แนวทางชี้แนะให้เขาเดินไปสู่ความสำเร็จ หรือการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย ที่มีความอิสระพอสมควร แต่ไม่ใช่อิสระจนไม่เห็นเป้าหมาย

7. บรรยายการของการควบคุม (Control) บรรยายการนี้ไม่ใช่เป็นบรรยายการที่ขัดต่อ บรรยายการอิสระ แต่วิทยากรต้องควบคุมให้เกิดระเบียบวินัย ผู้เรียนจะเรียนได้น้อย ถ้าปล่อยอิสระจน เกินขอบเขต ไม่มีการควบคุม ผู้เรียนที่มีการควบคุมจะเรียนได้ดีกว่าการเรียนที่ปล่อย ผู้บรรยายต้อง ชี้แจงทำความเข้าใจอย่างสุภาพ

องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบนั้น วิทยากรผู้บรรยายจะต้องสร้างและผสมผสานให้ กลมกลืนไปในทิศทางที่เหมาะสมกับการดำเนินการฝึกอบรมในแต่ละรูปแบบ เพื่อที่จะส่งเสริมให้ บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น

กระบวนการฝึกอบรม

(ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2560) อธิบายกระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่าง เป็น ระบบกระบวนการออกแบบการฝึกอบรม อย่างเป็นระบบมีขั้นตอนที่ชัดเจน 7 ขั้นตอน สามารถ นำมาปรับใช้เพื่อออกแบบกระบวนการฝึกอบรมได้อย่างมีรูปธรรมส่งผลต่อ ความสำเร็จในการเรียนรู้ ของบุคลากรเพื่อให้ บุคลากรที่เป็นทรัพยากรมนุษย์เกิดการพัฒนา ได้อย่างยั่งยืน กระบวนการ ฝึกอบรมอย่าง ต่อเนื่อง 7 ขั้นตอน มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม (Conducting Needs Assessment) การสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรม คือ การตรวจสอบว่ามีความจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม หรือไม่ เพียงใด โดยทำการสอบถาม สืบค้นข้อมูล หรือ สังเกตการณ์สถานการณ์ ว่าควรจัดการ ฝึกอบรมในเรื่องใด การสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรม มีหลายวิธี เช่น การออกแบบสอบถามเพื่อ ส่งไปสำรวจความต้องการ ข้อที่ต้องการให้มีการฝึกอบรม การสัมภาษณ์ถึงความต้องการและความ จำเป็นที่จะให้มีการฝึกอบรมระบุถึง หัวข้อเรื่องที่ต้องจัดฝึกอบรมให้ ระบุความรู้ความเข้าใจทักษะที่ ต้องการจะได้รับการฝึกอบรมในหัวข้อเรื่องที่ ต้องการฝึกอบรม หรืออาจใช้วิธีสังเกตการณ์ สังเกต ปัญหาข้อผิดพลาด ข้อสงสัย ความไม่รู้ของผู้เข้าอบรม เพื่อนำมาสรุป รายละเอียดความต้องการของผู้ เข้าอบรมและ ความจำเป็นที่จะต้องจัดการฝึกอบรม เพื่อกำหนดหัวข้อที่จะจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้เข้า อบรม โดยในขั้นตอนที่หนึ่งนี้จะต้องทำการสำรวจ ความจำเป็นในการฝึกอบรมโดยพิจารณาแบ่ง ออกเป็น 3 ด้าน เพื่อจะได้จำแนกความต้องการได้อย่างชัดเจนครอบคลุม และตรงกับลักษณะของผู้ เข้าอบรม การปฏิบัติงานในองค์กรนั้นๆ ความต้องการของบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ทันกับ สถานการณ์ ดังนี้

1. 1 การสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรมในระดับองค์กร/สถาบัน/หน่วยงาน (Organizational Analysis) สำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรม ระดับองค์กร/สถาบันหรือหน่วยงาน โดยพิจารณา สภาพแวดล้อมและ เช่น ความ เปลี่ยนแปลง ความเสี่ยง สภาพแวดล้อม ภาวะการณ์ แข่งขัน ปัญหา อุปสรรคในการ ดำเนินงานต่าง

1.2 การสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรมระดับภาระหน้าที่งาน (Task Analysis) โดยพิจารณาว่ามีการแบ่งหน้าที่งาน (Functional) แบบใดชัดเจนตามความเหมาะสมกับ ความสามารถ ความรู้ และตามวุฒิ การศึกษาของผู้เข้าอบรมหรือไม่ ผู้เข้าอบรมมี ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามภาระ งานหรือไม่ เพื่อนำมาวางแผนให้ สามารถบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละ ฝ่ายงาน

1.3 การสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรมระดับบุคคล (Person Analysis) เป็นการพิจารณารายบุคคลว่าแต่ละคน มี ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมในหัวข้อ เรื่องใดที่เหมาะสม กับความจำเป็นในการนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องหัวข้อฝึกอบรมที่ จะต้องทันสมัย ท้าทาย ทันทสถานการณ์ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และเป็นการเพิ่มค่า (Valuable) ให้แก่ ผู้เข้าอบรมโดยตรงทำให้เกิดทักษะ ความชำนาญ ประสบการณ์ การตัดสินใจอย่างมีหลักการ เหตุผล เป็นต้น

สรุปได้ว่าการสำรวจความจำเป็นในการ ฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ในขั้นตอนที่หนึ่งเป็นการให้ บุคคลได้ทราบถึงความจำเป็นที่ต้องการ ฝึกอบรมให้ได้รับความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และมี ทศคติที่ดีขึ้น (Attitude) รวม แล้วเรียกว่า KSAs เพื่อน ำไปสู่การพัฒนา

ขั้นตอนที่2 การเตรียมความพร้อม ให้กับบุคคลในการฝึกอบรม (Ensuring person Readiness for Training) การเตรียมความพร้อมหมายถึงการ ปรับทัศนคติ (Attitude) ให้กับบุคคล เพื่อให้เกิดการยอมรับการฝึกอบรม เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ ให้มีความสำคัญ และเห็น คุณค่าของการ ฝึกอบรม เกิดทัศนคติใน ทางบวกเห็นว่าการฝึกอบรมทำให้ตนมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญเพิ่มขึ้น รวมทั้งสร้าง แรงจูงใจ (Motivation) ให้เห็นว่าการฝึกอบรม นั้นนอกจากเสริมสร้างศักยภาพในตนเอง แล้ว ยังมีคุณค่าต่อความสำเร็จในการทำงาน และ พัฒนาตนเอง การฝึกอบรมจะทำให้บุคคลมีความ พร้อม และพึงพอใจการเข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้น บุคคลจึงพร้อมปรับตัว ปรับทักษะพื้นฐาน (Basic Skills) ในการทำงาน และในส่วนของ บุคคลเองเพื่อพร้อมรับกับการเข้าฝึกอบรม มี การเตรียมตัว ล่วงหน้าโดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ หัวข้อที่จะเข้ารับการฝึกอบรมด้วยตนเองก่อน การฝึกอบรมจริง มี มุมมองต่อการฝึกอบรม เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความเข้าใจในเป้าหมาย ในการเข้าฝึกอบรมอย่างเป็น รูปธรรมได้ 5 แนวทาง เรียกว่า 5A ดังนี้

1. Achieve มีความสำเร็จในแง่ตัวบุคคล
2. Active มีความคล่องแคล่ว แข็งขัน รวดเร็วในการปฏิบัติงาน
3. Adapt มีการปรับให้เหมาะสมกับ หน้าที่งาน
4. Advance มีความคิดก้าวหน้า เก่ง เกิดทักษะ
5. Apply นำไปใช้ประโยชน์ ชยัน มี วิสัยทัศน์

สรุป การเตรียมความพร้อมให้แก่ บุคคลในการเตรียมการฝึกอบรมเป็นขั้นตอนที่จะสร้างความร่วมมือ ปรับทัศนคติให้แก่ บุคคลทำให้เกิดความเต็มใจในการฝึกอบรม เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมของ การเรียนรู้(Creating a Learning Environment) การสร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ หมายถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกองค์กร/สถาบัน ที่อาจส่งผลต่อการเรียนรู้ ของบุคคล โดยกำหนดเป็นแผนงานให้มีการ จัดการเรียนรู้อยู่ในขอบเขตของงานในหน้าที่ เพื่อ จะสร้างความรู้ ทักษะ ทัศนคติที่ดี ให้มีต่อการ ใ้เรียนรู้โดยใช้การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือ หรือถูกนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ การเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันกับความรู้ที่จะเกิดขึ้นเป็นการพัฒนาทั้งความคิด ศักยภาพ วิสัยทัศน์ ผลงาน ซึ่งจะได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรมมาทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาดตนเอง องค์กร/สถาบันจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization: LO) เป็นกลยุทธ์ หลักขององค์กรไปสู่การพัฒนาทรัพยากร แนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมของ การเรียนรู้ทำได้ดังนี้ คือ

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objectives) การเรียนรู้โดยการฝึกอบรมในหัวข้อเรื่องใดก็ตามจะทำให้เกิด ความรู้ความเข้าใจ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไป (Attitude) เรียกว่า KSAs ทำให้มองเห็นว่าการเรียนรู้จะทำให้เกิดแนวคิดใหม่ เทคนิควิธีในการปฏิบัติงานให้ง่ายขึ้น มองเห็นปัญหาอุปสรรค หาหนทางแก้ไขได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล คิดนอกกรอบ และเรียนรู้เรื่อง ที่สนใจได้อย่างชัดเจนตรงประเด็น เกิดความ เชื่อวชาญ

3.2 ให้ความสำคัญกับเครื่องมือ (Meaningful Material) โดยกำหนดเครื่องมือ ในการวางแผนการฝึกอบรมให้ครบทุกด้านชัดเจน เป็นระบบ กล่าวคือ วางแผนกระบวนการฝึกอบรมอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจาก

1. พิจารณาความจำเป็นในการฝึกอบรมโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกตการณ์ เพื่อนำมากำหนดหัวข้อเรื่องใน การฝึกอบรม
2. กำหนดหลักสูตรในการ ฝึกอบรม ชื่อโครงการ ชื่อผู้เข้าฝึกอบรม ความ เป็นมา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วิธีดำเนินการ วิทยากร กำหนดการ ระยะเวลา สถานที่ เป็นต้น

3. กำหนดวิธีการฝึกอบรม อธิบายรูปแบบการฝึกอบรม เช่น ฝึกอบรม โดยการลงมือทำจริง (On the Job Training: OJT) อบรมกลุ่ม (Workshop) วิทยากรบรรยาย อบรม ภาควิชาปฏิบัติ (Case Study) ใช้เทคโนโลยี (Computer) เป็นต้น

3.3 ลงมือปฏิบัติจริง (Practice) เมื่อทำการวางแผนกระบวนการฝึกอบรมซึ่งถือเป็น ขั้นตอนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ ต่อจากนั้นให้นำมาลงมือปฏิบัติจริงตามแผนที่วางไว้เพื่อจะ มองเห็นปัญหา ข้อบกพร่อง จากการฝึกอบรม เกิดการเรียนรู้ทั้งในแง่ของกระบวนการ และการเรียนรู้ ที่ได้จากการปฏิบัติจริงในหัวข้อเรื่องที่ฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น

3.4 ประเมินผลการฝึกอบรม

3.5 รับฟังการตอบกลับ (Feedback) รับ ฟังข้อเสนอแนะผลสะท้อนกลับคำวิจารณ์ ในทุกด้านเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการ เรียนรู้ต่อไป

3.6 สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Community of Learning) ทำให้การเรียนรู้จะโดย ตัวบุคคลหรือเป็นกลุ่มบุคคลเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing, KS) มี บรรยากาศ การถามตอบ ฝึกให้ตั้งคำถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรับทัศนคติ แสดงความรู้ ความสามารถ ลงมือ ปฏิบัติจริงทำให้เกิดสังคม แห่งการเรียนรู้ ทำให้บุคคลรับความรู้ใหม่ (Knowledge Vision: KV) และ เกิดการสะสมความรู้ในตัวบุคคลแต่ละคน เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดสอนผู้อื่นได้ (Knowledge Asset: KA) สังคมแห่งการเรียนรู้จะเน้นมนุษย์ไปสู่ความคิดนอกกรอบ มีความคิดสร้างสรรค์ แบ่งปัน ความรู้ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นวัฒนธรรมองค์กร

3.7 ออกแบบจำลองการเรียนรู้ (Modeling) จากการสร้างสังคมการเรียนรู้ นำมา สร้างแบบจำลองเพื่อนำไปสู่การทดลองใช้ และเกิดการปรับประยุกต์เป็นต้นแบบการเรียนรู้ในอนาคต

3.8 จัดทำเป็นโปรแกรมการจัดการ (Program Administration) กำหนดให้เป็น โปรแกรมจัดการให้เป็นระบบทำให้การเรียนรู้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดไป โดยออกแบบ โปรแกรม การเรียนรู้เป็นตารางเวลา สถานที่ ชื่อหลักสูตร วิทยากร ให้บุคคลเข้าถึงได้ โดยทำเป็นโปรแกรมใน เว็บไซต์ขององค์กร/สถาบัน มีการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องต่าง ๆ เป็นระยะ

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างความมั่นใจในการจัดอบรม (Ensuring Transfer of Training) คือ การ หาความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าการฝึกอบรมจะได้รับการ สนับสนุนทั้งจากตัว พนักงานเอง เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ผู้จัดการ ผู้สนับสนุนฝ่ายต่าง ๆ และ ผู้บริหารทำให้การบริหารจัดการฝึกอบรมทำได้อย่างเป็นระบบ กระบวนการเองอย่างเป็นขั้นตอน การ ดำเนินงานมีความคืบหน้าเป็นจริงได้

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาออกแบบ แผนการประเมิน (Developing an Evaluation Plan) คือ การ พัฒนาออกแบบแผนการประเมินการฝึกอบรมให้เข้าใจง่าย ชัดเจน ประเมินผลการฝึกอบรมได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางดังนี้

5.1 ระบุผลลัพธ์จากการเรียนรู้ โดยกำหนดได้ว่าการฝึกอบรมเรื่องใดได้ผลลัพธ์ออกมาตรงตามวัตถุประสงค์ (KSAs) ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้แยกออกเป็นความเข้าใจในหัวข้อ ประเมินตัวผู้เข้าฝึกอบรมในความรู้ใหม่ที่ได้รับ ประเมินวิทยากร ประเมินผู้ดำเนินการฝึกอบรม ประเมินอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ ประเมินวิธีการฝึกอบรม เป็นต้น

5.2 ออกแบบวิธีการประเมินโดยเลือกการประเมินให้ เหมาะสมกับหัวข้อการฝึกอบรม

5.3 วิเคราะห์ แพลนต้นทุนงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 6 การเลือกวิธีการในการฝึกอบรม (Selecting Training Method) การกำหนดวิธีการในการฝึกอบรมเป็นการกำหนดวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับหัวข้อเรื่องใน การจัดฝึกอบรม เหมาะสมกับผู้เข้าฝึก อบรมจำนวนผู้เข้าฝึกอบรม วิทยากร สถานที่ เครื่องมือ เช่น ไปศึกษาดูงาน เยี่ยมชมกิจการองค์กร/สถาบันอื่น หรือเข้าเรียนหลักสูตรฝึกอบรมกับหน่วยงาน ภายนอก เช่น โครงการที่มหาวิทยาลัยหรือ ศูนย์ฝึกอบรมจัดขึ้น การสอนแบบสาธิตจาก แบบจำลองกรณีตัวอย่างใน องค์กร/สถาบันอื่น ๆ เทคนิควิธีการในการจัดฝึกอบรม เช่น การบรรยายโดยวิทยากร การมีส่วนร่วม โดย อภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ทักษะศึกษา (Field Trip) ระดมสมอง (Brainstorming) การสอนแนะ (Coaching) การใช้ภาพยนตร์ (Instructional Film) การสัมมนา (Seminar) การสอนแบบสำเร็จรูป (Programmed) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7 การควบคุมและการประเมินโปรแกรมการฝึกอบรม (Monitoring and Evaluating the Program) การควบคุมและประเมินโครงการฝึกอบรม คือการรวบรวมข้อมูลจากการ ลงมือปฏิบัติการฝึกอบรม เพื่อหาข้อดีนำไปปรับเป็นมาตรฐานใช้ต่อไป และหากเกิดปัญหา ข้อบกพร่องนำมาปรับเป็น แนวทางแก้ไขป้องกันการเกิดซ้ำ รูปแบบประเมินประกอบด้วย การ ประเมินหลายส่วน ดังนี้

7.1 ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้ แบบทดสอบก่อน-หลังฝึกอบรม ใช้แบบ ติดตามผล การฝึกอบรมโดยหัวหน้างาน สังเกต จากพฤติกรรม

7.2 ประเมินผลวิทยากร โดยผู้เข้าฝึกอบรมประเมินโดยกรอกแบบประเมิน

7.3 ประเมินผู้ดำเนินโครงการ โดยวิทยากร เสนอแนะข้อคิดเห็น ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรม ประเมินโดยกรอกแบบประเมิน

7.4 ประเมิน อุปกรณ์ สถานที่ สภาพแวดล้อม และเครื่องมือ โดยวิทยากรตอบ แบบสอบถาม ผู้เข้ารับการอบรมประเมินสภาพบรรยากาศ สังเกต พฤติกรรมโดยผู้ดำเนินโครงการ วิธีการประเมิน เช่น การใช้ แบบสอบถาม แบบประเมิน สัมภาษณ์ถาม โดยวาจา ใช้การสังเกตโดย รายงานผลการ ประเมินเป็นข้อมูลทางสถิติ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เพื่อเปรียบเทียบผล การปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรมการ เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของผู้เข้าฝึกอบรมกับผู้

ไม่ได้เข้าฝึกอบรม การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา การประเมินผลการปฏิบัติงานเทียบกับ มาตรฐานงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปสู่การอธิบายว่าการฝึกอบรมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงาน และช่วยพัฒนาศักยภาพทำให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการฝึกอบรมที่สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร/สถาบันได้ และในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันจะส่งผลต่อ ความเป็นองค์กร/สถาบันแห่งการเรียนรู้ได้ ในการนี้ การฝึกอบรมสมัยใหม่ยังสามารถใช้ เครื่องมือทางเทคโนโลยีคือการเรียนการสอน ทางอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการจัดการ ฝึกอบรมได้ด้วยเช่นเดียวกัน

สิ่งสำคัญในการประเมินผลการฝึกอบรม

1. ปฏิริยาที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความพึงพอใจ ความตั้งใจแสวงหาความรู้ ทักษะคิดเชิงบวกหรือลดต่อการฝึกอบรม
2. การเรียนรู้ว่าผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้อะไรใหม่ ความรู้เพิ่มขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรหรือไม่
3. การปฏิบัติสามารถทำได้ ปฏิบัติได้หรือไม่ หรือเพียงเรียนรู้ที่สมองเท่านั้น
4. ผลของการเปลี่ยนแปลงของการทำงาน สามารถแก้ปัญหาได้ภายหลังการฝึกอบรมหรือไม่ ปฏิบัติเป็นผลดีขึ้นหรือไม่

ในการฝึกอบรมนั้น การวัดการประเมินผลต้องทำอยู่ตลอดเวลาจะด้วยการสังเกต การจดบันทึก การทดสอบย่อย สั้นๆ การให้ทดลองทำการปฏิบัติในขณะที่กำลังทำการฝึกอบรม เพื่อจะดูข้อบกพร่องของการเรียน การสอน เช่น ความสามารถของผู้เข้าอบรม ข้อบกพร่องของผู้เรียน ความก้าวหน้าของการอบรม ข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเมื่อพบจะต้องจัดการแก้ไขทันที ไม่ใช่ปล่อยให้เกิดข้อบกพร่องแบบนั้นเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดผลต่อการฝึกอบรมสูงสุด การประเมินผลในขณะที่การอบรมกำลังดำเนินอยู่นั้น เรียกว่า การประเมินผลเพื่อการแก้ไขปรับปรุง (Formative Evaluation)

การประเมินผลขั้นสุดท้าย หรือการประเมินผลเพื่อสรุปผลรวม เมื่อการอบรมได้สิ้นสุดลงไปแล้ว (Summative Evaluation) เป็นการนำผลการวัด การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ทั้งด้านวิชาการ ด้านการบริการ ว่าได้ค่าสูงต่ำกว่าเกณฑ์ วัตถุประสงค์ ความมุ่งหมายเพียงไร มีความพอใจหรือไม่พอใจ เพื่อหาทางปรับปรุง แก้ไข โดยการประเมินผลเช่นนี้ การฝึกอบรม จะได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าการไม่มีประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ สฟจน์ นาคสวัสดิ์ (2558) กล่าวว่า โดยหลักการแล้วการประเมินประสิทธิภาพการอบรมมีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ แนวคิดที่ได้รับความนิยมมากอีกแนวคิดหนึ่งคือ แนวคิดของ Kirkpatrick ที่กำหนดการวัดผลการฝึกอบรมออกเป็น 4 ระดับคือ

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction)
2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning)
3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior)
4. การประเมินผลลัพธ์ (Result)

2.3.8 การติดตามผล (Follow-Up)

การติดตามผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการฝึกอบรม คือ การติดตามไปดูแลผลหลังการฝึกอบรม หลังจากผู้เข้ารับการอบรมกลับไปทำงาน หรือประกอบอาชีพเดิมของตนแล้วว่า มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทำงานหรือนำเอาความรู้ที่อบรมไปแล้วไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงเพียงไร ได้ผลอย่างไร

ซึ่งจะพบว่า ผู้อบรมบางคนไม่ได้ใช้ความรู้ที่อบรมมา เพราะเข้าอบรมไม่ตรงกับงานที่ทำอยู่ หรือผู้อบรมนำไปใช้แต่ยังใช้ไม่ถูกต้อง ไม่ถูกหลักการ จะได้หาวิธีแก้ไขโดยการไปให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือกลับมาอบรมใหม่ โดยวิธีนี้ก็จะช่วยให้เราทราบว่า การดำเนินการฝึกอบรมได้ผล หรือมีสิ่งใดต้องปรับปรุงแก้ไขอีกทางหนึ่งด้วย

การติดตามผลเป็นการตรวจสอบผลการฝึกอบรมกับการปฏิบัติงานในชีวิตจริงโดยตรง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ ทางพฤติกรรม การปฏิบัติประสิทธิภาพ การปรับใช้วิชาการ หรือได้นำความรู้หรือสิ่งที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือไม่ หรือมีความจำเป็นจะต้องให้เข้าอบรม หรือฝึกปฏิบัติซ้ำอีก เพื่อให้พัฒนางานให้มีการพัฒนางานในระดับสูงขึ้น

การติดตามผลการฝึกอบรมถือเป็นกิจกรรมสุดท้ายของการฝึกอบรม มักจะทำภายหลังการฝึกอบรม ผู้อบรมได้กลับไปปฏิบัติงานหน้าที่ของตนแล้ว ระหว่างวัน 4-6 เดือน เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนและทราบผลที่ออกมา การติดตามผลควรกำหนดระยะเวลาดำเนินการเป็นระยะ และมักจะใช้วิธีการสังเกต การเยี่ยม ที่ทำงานหรือที่ประกอบการ มีการบันทึก ตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ

Zaharia (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ด้านวิชาการกับนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระบบการศึกษาส่วนใหญ่ผลการเรียนและผลการเรียนที่ได้จากการสอบระดับประเทศนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้พื้นฐานอยู่ 2 ประการของความสำเร็จด้านการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของอารมณ์ในการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจบทบาทที่ผลต่อการเรียนและความสำคัญของการรับรู้คะแนนที่จะได้รับในการสอบอีกทั้งการทำกิจกรรมยังเป็นการ

กระตุ้นอารมณ์ด้านวิชาการของนักเรียนอีกด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนจบมีความสำคัญต่อเกรดที่จะได้รับการสอบระดับชาติ การรับรู้ถึงความยากในสื่อการเรียนและอารมณ์ด้านวิชาการของนักเรียนวัตถุประสงค์การวิจัย ได้มีการให้นักเรียนมัธยมชาวโรมาเนีย 201 คน (อายุ 17 - 20 ปี, $M = 18.53$, $SD = 0.55$) เพื่อทำแบบทดสอบทางอารมณ์ด้านวิชาการและตอบคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการเรียนและความยากของหลักสูตรการเรียนที่พวกเขาต้องศึกษาเพื่อสอบ Baccalaureate (หลักสูตรนี้เพื่อให้มีระบบการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่ได้รับการยอมรับจากมหาวิทยาลัยทั่วโลก เพื่อให้นักเรียนที่มีความจำเป็นหรือต้องการเปลี่ยนสถาบันการศึกษาบ่อยครั้งได้ศึกษาในหลักสูตรนี้เพื่อที่จะเอาคะแนนไปยื่นเข้าสอบหรือสมัครเรียนต่อในสถาบันหรือมหาวิทยาลัยต่างๆในต่างประเทศได้นั่นเอง)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ถึงความยากของหลักสูตรในการเรียน ความยากลำบากในการรับรู้ของหลักสูตรการเรียนรู้เป็นตัวทำนายที่สำคัญสำหรับอารมณ์ด้านวิชาการของนักเรียนทุกคนที่ได้มีการสำรวจ เช่น ความโกรธความวิตกกังวลความอับอายความเพิดเพลินความหวังและความภาคภูมิใจ การรับรู้ถึงความสำคัญของการสอบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นตัวทำนายหรือพยากรณ์ที่สำคัญสำหรับอารมณ์โกรธความเพิดเพลินและความหวังของนักเรียน ในขณะที่คะแนนที่ได้รับก่อนหน้านี้เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นอารมณ์วิตกกังวลและความอับอายเท่านั้น

การค้นพบเหล่านี้ไม่เพียง แต่พูดถึงในแง่ของวิธีการที่แตกต่างกันในการศึกษาอารมณ์ด้านวิชาการ แต่ยังอยู่ในแง่ของความหมายทางการศึกษาของพวกเขาเหล่านั้น ด้วยความจริงที่ว่าความยากลำบากในการรับรู้การเรียนรู้นักเรียน มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่ถูกสำรวจทั้งหมด ซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของการปรับหลักสูตรการเรียนรู้อะไรก็ตามงานวิชาการต่อความสามารถและความรู้ของนักเรียนการทำความเข้าใจกับรูปแบบของการพยากรณ์และความสัมพันธ์ของอารมณ์ด้านวิชาการที่มีความเฉพาะเจาะจงอาจช่วยครูสามารถให้การสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนรู้สึกโกรธมากขึ้นเมื่อพวกเขาเห็นคะแนนการสอบว่ามีความสำคัญน้อยลงและเมื่อพวกเขาเรียนรู้ปัญหาที่ยากขึ้นของเนื้อหาที่พวกเขาต้องศึกษาความยากลำบากที่เพิ่มขึ้นของการเน้นเนื้อหาที่ต้องศึกษาทำให้นักเรียนเกิดความหงุดหงิดเมื่อเรียนแล้วได้ผลลัพธ์ที่เห็นว่ามีค่าความสำคัญน้อย

Reindl, Tulis, and Dresel (2018) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนอารมณ์ด้านวิชาการและความสำเร็จ:ความแตกต่างของแต่ละบุคคลของอารมณ์ร่าเริงและความเบื่อหน่าย การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่เกี่ยวข้องกับการอารมณ์ด้านวิชาการเฉพาะโดเมน (ความร่าเริงแจ่มใสและ

ความเบื่อ) ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นที่เป็นเพื่อนที่ดีที่สุด (มิตรภาพที่ดีซึ่งกันและกันและเพื่อนที่ดีที่สุดฝ่ายเดียว) และผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตามมาของนักเรียนแสดงให้เห็นถึงผลกระทบเชิงบวกจากความสนุกสนาน ร่าเริงของเพื่อนที่ดีที่มีต่อมิตรภาพที่ดีซึ่งกันและกันมีอิทธิพลต่อการสำเร็จทางการเรียน

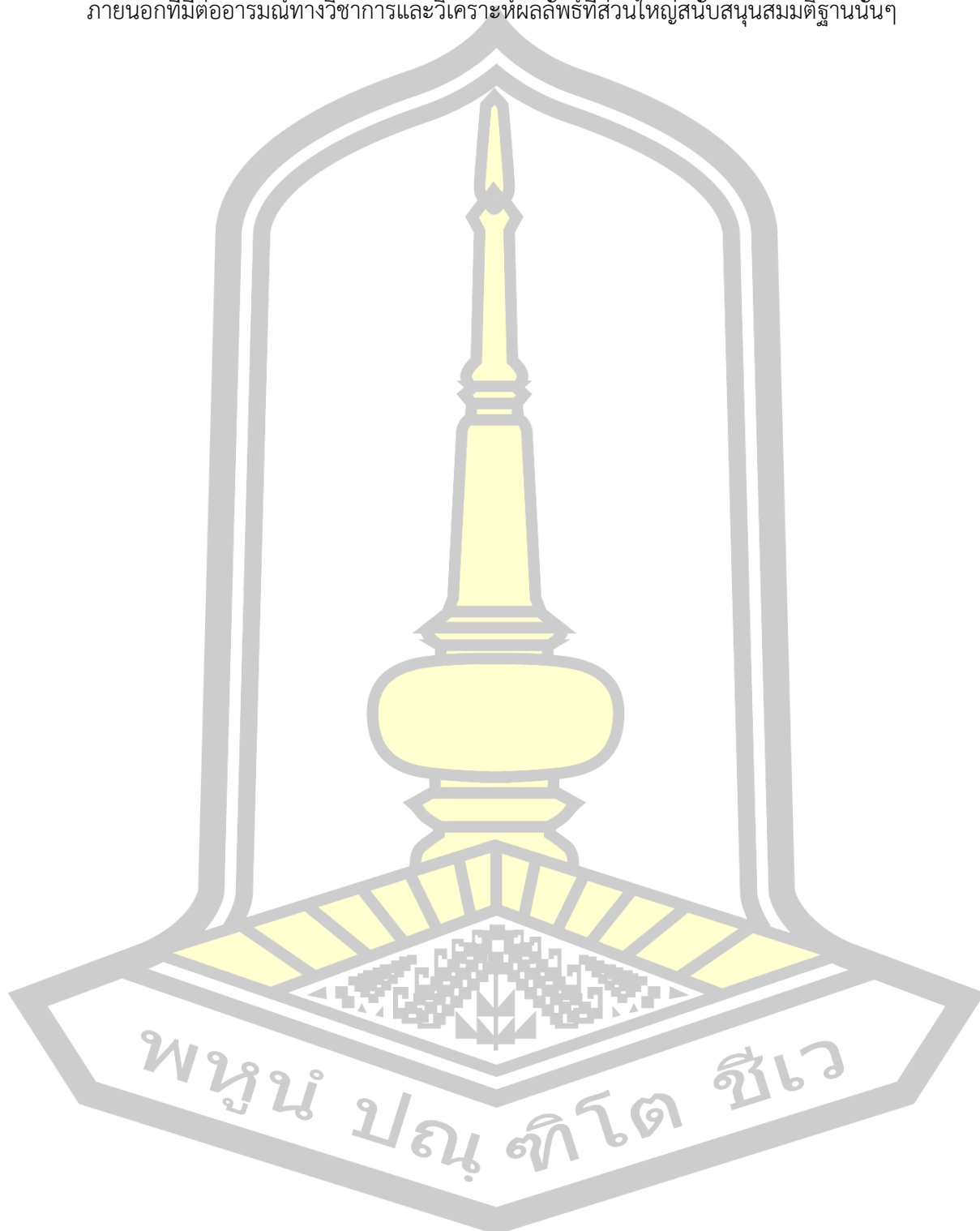
Reindl et al (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมิติการวัดตัวแปร ที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนในเทอม 1 และ 2 ของปีการศึกษา ในภาษาโรมาเนียและสาขาวิชาวรรณกรรม คะแนนรวมของผลลัพธ์ได้มาจากการคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ระบุโดยผู้ตอบแบบสอบถามนักเรียน ในการให้คะแนนความสำคัญของการรับรู้เกี่ยวกับการสอบภาษา BAC และวรรณคดีภาษาโรมาเนียในคะแนน 9 ระดับประเภท Likert scale (จาก 1- ไม่ใช่อันที่สำคัญทั้งหมดถึง 9 - สำคัญมาก)และความยากลำบากของเนื้อหาที่พวกเขาต้องศึกษาสำหรับการสอบ(1 - ไม่ยากเลย 9 - ยากที่สุด)เพื่อตรวจสอบอารมณ์ที่นักเรียนรู้สึกขณะเรียนรู้ภาษาโรมาเนียและวรรณกรรม BAC ใช้การปรับขนาดทางอารมณ์ด้านวิชาการจำนวน 3 รุ่นที่เรียนภาษาโรมาเนียรุ่นละ 10 คน มาตราวัดอารมณ์ด้านวิชาการ เป็นแบบสอบถาม 26 ข้อที่สำรวจอารมณ์ 7 ด้านด้วยกัน ที่นักเรียนอาจรู้สึกขณะเรียนรู้: ความเบื่อความโกรธความวิตกกังวลความอับอายความเพเลิดเพลินความหวังและความภาคภูมิใจในการศึกษานี้ นักเรียนจะให้คะแนนแต่ละรายการใน 5 ระดับ Likert scale ตั้งแต่ 1 (ไม่เห็นด้วยทั้งหมด) ถึง 5 (เห็นด้วยทั้งหมด) สำหรับแต่ละสเกลเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกเฉพาะซึ่งคะแนนรวมจะถูกคำนวณโดยการสรุปคะแนนที่เกี่ยวข้องแต่ละด้าน

Dietz (2014) ได้ศึกษาจากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ทางวิชาการและแนวทางการวางแผนเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีต่อผลการเรียนก่อนและหลัง ได้มีการสำรวจจุดตัดระหว่างอารมณ์และแรงจูงใจ ในการศึกษาที่ได้รับการสำรวจผู้เข้าร่วมในช่วงปิดเทอมเป็นการใช้ข้อมูลโครงสร้างปัจจัยสำหรับการสร้างแรงจูงใจ ตามที่เอลเลียต Elliot และเพื่อนร่วมงานสำรวจและอธิบายโดยใช้แบบจำลอง MTMM จากแบบจำลองการวัดจาก CFA พบว่าอารมณ์และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์สูง แต่ในหลาย ๆ วิธีขึ้นอยู่กับว่านักเรียนมีความคิดเห็นทางวิชาการหรือไม่

Award, Nursing, and Drinking (2007) ได้ศึกษาทฤษฎี The control-value theory ของอารมณ์ทางวิชาการโดย (Pekrun, 2006) เชื่อว่าประสบการณ์ทางอารมณ์ของนักเรียนในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มาจากการประเมินความสำคัญและคุณค่าของการเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วม การศึกษาปัจจุบันมองไปที่โครงสร้างอารมณ์ทางวิชาการของนักเรียนฟิลิปปินส์รวมไปถึงแรงจูงใจภายในและภายนอกซึ่ง เป็นสิ่งที่มาจากอารมณ์ทางวิชาการจากสมมติฐานที่ว่าแรงจูงใจของนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับ การประเมินความสำคัญและคุณค่าของการเรียน

ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจภายในนั้นมีประโยชน์เชิงบวกในการพยากรณ์อารมณ์เชิงบวก แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอารมณ์เชิงลบทุกประเภท แรงจูงใจภายนอกที่ทำนายอารมณ์เชิงลบในเชิง

บวก นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์สิ่งที่เป็นประโยชน์ในมิติที่เฉพาะเจาะจงของแรงจูงใจภายในและภายนอกที่มีต่ออารมณ์ทางวิชาการและวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ส่วนใหญ่สนับสนุนสมมติฐานนั้นๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า ของนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตระดับปริญญาตรี

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ

การดำเนินการ

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน
- เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การดำเนินการ

- การจัดเรียงข้อมูลเพื่อทำดัชนีข้อมูล (Indexing) และการลงรหัส (Coding)
- การกำหนดหัวข้อใหญ่เรื่องต่างๆ (Themes)

การพัฒนาเครื่องมือ

นำผลจากการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม และเขียนนิยามศัพท์เฉพาะให้ครอบคลุม

การดำเนินการ

- การสร้างแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ
- การหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน
- การหาคุณภาพเครื่องมือแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา (try out) โดยเทคนิค T – test
- นำแบบวัดไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจำนวน 100 คน

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การดำเนินการ

- การหาคุณภาพเครื่องมือแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา (
- การหาค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ
- นำแบบวัดไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างจำนวน 1,270 คน

การพัฒนาเครื่องมือ

นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและทบทวนวรรณกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบโปรแกรมฝึกอบรม

การดำเนินการ

- การสร้างโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory)
- การหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ระยะที่ 2 การพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ โดยใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม –
การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

การดำเนินการ

- การทดลองโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ
(Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The
control-value theory) กับตัวอย่าง 35 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ โดยใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม –
การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

การดำเนินการ

- การทดลองโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ
(Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The
control-value theory) กับตัวอย่าง 35 คน

สรุปผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย

ภาพประกอบที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ โดยใช้โปรแกรม
ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม –
การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

3.1 การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู เป็นการใช้วิธีการเชิงคุณภาพซึ่งผลจากการศึกษาจะช่วยให้เห็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครูตามสภาพความเป็นจริงที่ได้จากการสะท้อนมุมมองความคิดและความเชื่อที่มีต่ออารมณ์ทางวิชาการ ซึ่งจะนำไปสู่การทำความเข้าใจกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของอารมณ์ทางวิชาการ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) เป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ หรือจิตวิทยา หรือการวัดผล ประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ประเทพา อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ประมวล อาจารย์ประจำภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. รองศาสตราจารย์ ดร. มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ด้านการสอน หรือการทำงานในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) (ฉบับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ) มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบมีโครงสร้าง สำหรับเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

2.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ ตัวอย่างของข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างเช่น

- ในทัศนะของท่าน อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ควรความหมายอย่างไร
- มีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)
- อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) มีองค์ประกอบนั้นเป็นอย่างไร
- กระบวนการเกิดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) นั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร
- อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) มักเกิดขึ้นในสถานการณ์ใดบ้าง
- แนวทางการส่งเสริมอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

2.4 ผู้วิจัยพิจารณาแต่ละข้อคำถามว่ามีความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษา เหมาะสมสำหรับการถามผู้เชี่ยวชาญหรือไม่

2.5 ผู้วิจัยพิจารณาข้อคำถามโดยรวมว่า ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการสอบถามทั้งหมดหรือไม่

2.6 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาทั้งหมดหรือไม่ หลังจากนั้นปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะ

2.7 ผู้วิจัยจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และติดต่อประสานผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำและวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาหลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 หลังจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลให้พร้อมที่จะวิเคราะห์ข้อมูลและสำรวจตนเองเพื่อตรวจสอบว่าผู้วิจัยมีอคติหรือมีข้อสรุปใดที่คิดไว้ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอารมณ์ทางวิชาการ โดยพยายามขจัดความคิดที่เป็นอคติเหล่านั้นออกไปก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแตกรายละเอียดข้อมูลตามความหมาย องค์ประกอบที่สำคัญ เพื่อคัดแยกข้อมูลเป็นเรื่องราวๆ และกำหนดข้อมูล (Coding) จากนั้นจึงนำรหัสที่ได้มารวมกลุ่มกันเป็นข้อมูล (Category) ตามความหมายที่เชื่อมโยงของส่วนเหล่านั้น หลังจากผู้วิจัยจึงให้คำบรรยายแต่ละเรื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านการเรียบเรียงมาจากระบบการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลหลัก และคัดเลือกคำพูด (Quotation) เฉพาะข้อมูลที่สำคัญและตรงประเด็นเรื่องต่างๆ เพื่อเป็นการอ้างอิงประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มากำหนดเป็นข้อสรุปย่อยๆ ที่เกี่ยวกับอารมณ์ทางวิชาการ

3.4 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักทุกรายเป็นโครงเรื่อง (Theme) เพื่อค้นหาความหมายจากคำพูดของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับอารมณ์ทางวิชาการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะ มหาวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบไปด้วย โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ การดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis : CFA)

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) สำหรับนิสิต ซึ่งเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี

หลักสูตรวิชาชีพครู เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับรัฐรวม 55 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

ตัวอย่าง ที่ใช้ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างตามแนวคิดของ Comrey and Lee (1992) ให้ข้อเสนอแนะในการใช้ตัวอย่างดังนี้ ตัวอย่าง 50 คน อยู่ในระดับต่ำมาก ตัวอย่าง 100 คนอยู่ในระดับต่ำ ตัวอย่าง 200 คนอยู่ในระดับพอใช้ ตัวอย่าง 300 คน อยู่ในระดับดี ตัวอย่าง 500 คน อยู่ในระดับดีมาก ตัวอย่าง 1000 คนหรือมากกว่า 1000 คน อยู่ในระดับดีเยี่ยม ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis : CFA) จำนวน 1000 ขึ้นไป ซึ่งเป็นการใช้ตัวอย่างอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ขั้นที่ 1 ดำเนินการเลือกมหาวิทยาลัยตัวอย่าง วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm Factor Analysis : CFA) คือ กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ ในกำกับรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 4 แห่ง จากตัวแทนสถาบันการศึกษาทั้ง 4 ภาค ดังนี้ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2. มหาวิทยาราชภัฏสุรินทร์ 3. มหาวิทยาลัยนเรศวร 4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 1,270 คน

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่าง (Sample Random Sampling) โดยกระจายทุกชั้นปี (ชั้นปีที่ 1-4) ทุกสาขาของแต่ละมหาวิทยาลัยจากตัวแทนสถาบันการศึกษาทั้ง 4 ภาค ดังนี้ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 2. มหาวิทยาราชภัฏสุรินทร์ 3. มหาวิทยาลัยนเรศวร 4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่ม	สถาบัน	จำนวน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	300
มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาราชภัฏสุรินทร์	370
มหาลัยในกำกับของรัฐ	มหาวิทยาลัยนเรศวร	300
มหาลัยในกำกับของรัฐ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	300
รวมนิสิตนักศึกษาทั้งหมด		1,270

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) มาสร้างเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู ซึ่งเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย น้อยที่สุด จำนวน 53 ข้อ จำนวน 4 ด้าน ที่ครอบคลุมตามตัวชี้วัดของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

2.2 ผู้วิจัยทำการติดต่อขออนุญาตนัดหมายอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการปรึกษา และตรวจสอบการสร้างแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ก่อนจะทำการติดต่อให้ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

2.3 นำผลจากการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการในการวิจัยตอนที่ 1 ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งทำให้ได้ความหมายและองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ มาพิจารณาประกอบ เพื่อสรุปองค์ประกอบที่ได้

2.4 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตในการเข้าพบผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการจากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความลำเอียงของเนื้อหา (Language Bias) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการจากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อความวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์ของ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่า ข้อความวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์ของ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

-1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่า ข้อความวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์ของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Item Objective Congruence : IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยข้อคำถามทั้งหมดต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .05 (สุวิมล ตรีภานันท์, 2553) ได้ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 31 ข้อคำถาม จากข้อคำถาม 53 ข้อ ส่วนข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่าเกณฑ์มีจำนวน 12 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยจึงสร้างข้อคำถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง จำนวน 20 ข้อคำถาม เพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุมตัวแปร จึงได้มาทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง Item Objective Congruence : IOC ในส่วนข้อคำถามที่เพิ่มเติม ดังนั้นข้อคำถามทั้งหมดที่ผ่านเกณฑ์มีทั้งสิ้น 42 ข้อ แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือ

1. แบบวัดองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) มาสร้างเป็นแบบวัดองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นลักษณะแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบวัดองค์ประกอบ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย น้อยที่สุด

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสมของแบบวัดก่อนเสนอผู้เชี่ยวชาญ

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ผู้วิจัยแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยทั่วประเทศที่ ไม่ใช่ตัวอย่าง

6. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัด หลังจากทำการแก้ไขปรับปรุงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทำการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

7. ผู้วิจัยนำแบบวัดสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิต/นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู สังกัดรัฐ ในกำกับรัฐ และเอกชนซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างจำนวน 100 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าระหว่างรายข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) และหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) มีค่าพิสัยค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21-.68 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องภายในของแบบวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาด้วยวิธีครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ทั้งฉบับอยู่ที่ .83

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ นิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี สังกัดรัฐ ในกำกับรัฐ และเอกชน จำนวน 1270 คน ตอบแบบวัด เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อทำการจัดกลุ่มองค์ประกอบและตัวบ่งชี้อารมณ์ทางวิชาการ

4. ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาเพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

5. ติดต่อมหาวิทยาลัยที่ใช้เป็นตัวอย่างเพื่อขออนุญาตจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย

6. จัดเตรียมแบบวัดองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละครั้ง

7. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองหรือจัดส่งแบบวัดที่จัดเตรียมเรียบร้อยแล้วให้แก่มหาวิทยาลัยและอธิบายการดำเนินการใช้เครื่องมือให้แก่ผู้รับผิดชอบ

8. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หรือติดต่อผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการใช้เครื่องมือในการจัดส่งข้อมูลกลับมายังผู้วิจัย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติในการวิเคราะห์ที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence)

4.1.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation : rxy)

4.1.3 สถิติวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach)

4.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555)

4.3.1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Model Specification)

4.3.2 การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Model Identification)

4.3.3 การประมาณค่าพารามิเตอร์ (Estimating the Parameter)

4.3.4 การประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the Data-Model Fit)

4.3.5 การดัดแปลงโมเดล (Model Modification)

3.2 การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิต

จุดประสงค์

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ของนิสิตวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

1. เครื่องมือการวิจัย

1.1 โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

1.2 แบบวัดองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion)

2. วิธีดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การดำเนินการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.1.2 ผู้วิจัยสังเคราะห์และกำหนดขอบเขตเนื้อหา เพื่อนำมาสร้างเป็นโครงร่างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.1.2.1 กำหนดองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ใน การศึกษาระยะที่ 1

2.1.2.2 กำหนดหลักการและกระบวนการของการฝึกอบรมให้ สอดคล้องกับโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2.1.3 ผู้วิจัยนำรูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทาง วิชาการ (Academic Emotion) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

2.1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน จากผู้รู้เนื้อหา ผู้ที่มีประสบการณ์จากเนื้อหาตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษา และผู้รู้ในระเบียบวิธี วิจัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีดำเนินการ จากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทำการจัดพิมพ์ พร้อมนำไปทดลองใช้ต่อไป

ตารางที่ 1 โครงสร้างของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า (The Control – Value Theory)

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิค วิธีการ
	1	การ ปฐมนิเทศ และสร้าง สัมพันธภาพ	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาทราบ และเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ข้อตกลง เบื้องต้น ระยะเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ วิธีการดำเนินการในแต่ละ กิจกรรม และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง 2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยกับนิสิต นักศึกษา และ นิสิต นักศึกษาด้วยตนเอง 3. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาทราบถึงประโยชน์ในการ เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างอารมณ์ทาง วิชาการ (Academic emotion)	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ ข้อมูล ย้อนกลับ

การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	2	คุณค่าแห่ง ตน	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษามี ความพอใจและเห็นคุณค่า ตนเอง 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา สำรวจตนเองและ พฤติกรรมการเรียนของตน นำไปสู่การพัฒนาตนใน ด้านการเรียนอย่างมี เป้าหมาย	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	3	รู้แล้ว....ทำ อย่างไร	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา เข้าใจมองเห็นถึงคุณค่า ของตนเองและผู้อื่น 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ หาวิธีแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ตระหนักถึง ความแตกต่างของตนเอง และผู้อื่น	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented	4	สร้างพลังใจ ในการเรียน	1.เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเกิด แรงจูงใจในการเรียนทั้ง แรงจูงใจภายนอกและ ภายใน 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล

Regulation)			ฝึกฝนการตั้งเป้าหมาย ทางการเรียนเพื่อการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	ย้อนกลับ
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	5	เรียนดีมีความสุข	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ ตระหนักและรับรู้ถึง แนวทางและวิธีการในการ เรียนได้เป็นอย่างดี 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษามี แนวทางในการ วางแผนการเรียนใน อนาคตของตนเอง	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	6	วงล้อแห่ง อารมณ์กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตได้ตระหนัก รับรู้กับอารมณ์ที่เกิดขึ้น จากการเรียนนั้นเป็น อย่างไรบ้าง 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ เรียนรู้จัดการกับอารมณ์ เชิงลบที่เป็นตัวขัดขวางใน การเรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	7	อารมณ์-กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ สำรวจตระหนักรู้อารมณ์ที่ เกิดขึ้นกับตัวเองในการ เรียน 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล

			รู้จักกับอารมณ์ในการเรียน ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ	ย้อนกลับ
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	8	เชิงบวก-กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์เชิงบวกที่ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการ เรียนรู้ 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักคุณค่าของอารมณ์เชิง บวกสู่การเรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	9	เชิงลบ-กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์เชิงลบเป็น ตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้ประโยชน์ของอารมณ์เชิง ลบสู่การเรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	10	สำเร็จได้ ด้วยอารมณ์ เชิงลบ	- เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ เรียนรู้ในการจัดการ อารมณ์เชิงลบในการ เรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
การกำกับ อารมณ์	11	ทิศทางบวก สู่	- เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ เรียนรู้วิธีการกำกับ	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก

(Emotion oriented Regulation)		ความสำเร็จ	ตนเองในการเผชิญกับปัญหาที่เรียน	ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ
การกำกับปัญหา (Problem Oriented Regulation)	12	แรงจูงใจ นำพาสู่เป้าหมาย	- เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้จากรูปแบบและกระบวนการเกิดแรงจูงใจ นำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย	- บรรยาย - สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ
การกำกับปัญหา (Problem Oriented Regulation)	13	เป้าหมาย สำคัญอย่างไร	1. เพื่อให้นิสิตได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนอย่างมีเป้าหมาย 2. เพื่อให้นิสิตเกิดแรงจูงใจในการเรียนในรูปแบบต่างๆ	- บรรยาย - สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ
การกำกับปัญหา (Problem Oriented Regulation)	14	เติมพลัง บวกให้กับ การเรียนรู้	- เพื่อให้นิสิตได้รู้จักการวางแผนเป้าหมายในการเรียนและสร้างแรงจูงใจในการเรียนของตนเองเพื่อสร้างอารมณ์เชิงบวกในการเรียน	- บรรยาย - สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ

การกำกับ ปัญหา (Problem Oriented Regulation)	15	เส้นทางการ ก้าวเดินของ การเรียนรู้ และชีวิต	- เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้จัก การวางแผนและเป้าหมาย ในการเรียน	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ
	16	บทวนแล้ว ก้าวเดินตาม เป้าหมาย	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา ทบทวนกิจกรรมในการเข้า ร่วมโปรแกรมการฝึกอบรม ทั้งหมดที่ผ่านมา 2. เพื่อประเมินผลการเข้า รับการฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างอารมณ์ทาง วิชาการ (Academic emotion)	

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ - วิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence)

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายในการทดลองรูปแบบ คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน..35.คน

1.2 กลุ่มเป้าหมายในการทดลองแบบวัด นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้มาจากการสุ่มกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน..35.คน

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์วิชาการ (Academic Emotion)

2.2 แบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

3. วิธีดำเนินการและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การทดลองใช้โปรแกรม

3.1.1 ผู้วิจัยนำแบบแผนโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิต ที่ไม่ใช่ตัวอย่างที่กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 16 ครั้ง ครั้งละ 50-55 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง

3.1.2 ผู้วิจัยทำบันทึกข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมในแต่ละครั้ง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้จริง

3.1.3 ได้แบบแผนโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

3.2 การทดลองใช้แบบวัด อารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

3.2.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ที่สร้างขึ้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาตรี

3.2.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาคุณภาพของแบบวัดต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การนำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง โดยติดต่อมหาวิทยาลัยที่ใช้เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อขออนุญาตจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ดำเนินการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์

ทางวิชาการ (Academic Emotion) พร้อมสรุปข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมในแต่ละครั้ง สำหรับการนำแบบวัด อารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) สำหรับนิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตามหลักสถิติ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation: rxy)

4.1.2 วิเคราะห์การใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาข้อคำถาม (Content Analysis) ตามประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้เชี่ยวชาญ

4.2 สถิติพื้นฐาน

4.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

จุดประสงค์

เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 1 การใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเป็นนิสิต นักศึกษา ที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

2. เครื่องมือในการวิจัย โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

3. การดำเนินการ

3.1 ผู้วิจัยได้มีการกำหนดแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pretest Protest Design จัดเป็นแบบแผนการทดลองที่ออกแบบให้มีการวัดผลทั้งหมด 2 ครั้งด้วยกัน ได้แก่ การวัดก่อนการทดลอง การวัดหลังการทดลอง และการวัดหลังการติดตามผล

3.2 ผู้วิจัยมีการจำนวน 30 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเป็นนิสิต นักศึกษา ที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) โดยผู้เข้าร่วมมีคะแนนจากแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ที่น้อยที่สุดขึ้นมาจำนวน 30 คน ซึ่งใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest) โดยกลุ่มทดลองได้รับการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion) ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการเข้าร่วมโปรแกรม

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขั้นนำก่อนดำเนินการ

3.3.2 ขั้นดำเนินการ

3.3.3 ขั้นสรุป

โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมทั้งหมด 16 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

3.4 ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ตัวอย่างภายหลังสิ้นสุดกระบวนการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน

4.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Sample t - test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล,
- 4.2 ตัวอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
X^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
CFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
SRMR	แทน	ค่าดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
b	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที
SC	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
CR	แทน	ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
F	แทน	ค่าสถิติที่ได้จากการคำนวณความแปรปรวน

4.2 ตัวอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวอักษรย่อที่ใช้แทนตัวบ่งชี้ ดังนี้

AE	หมายถึง	อารมณ์ทางวิชาการ
PAE	หมายถึง	อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น
NAE	หมายถึง	อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น
PDE	หมายถึง	อารมณ์เชิงบวกที่ตัวยับยั้ง
NDE	หมายถึง	อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-การเห็นคุณค่า ของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของระยะการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ

ซึ่งผู้วิจัยได้ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

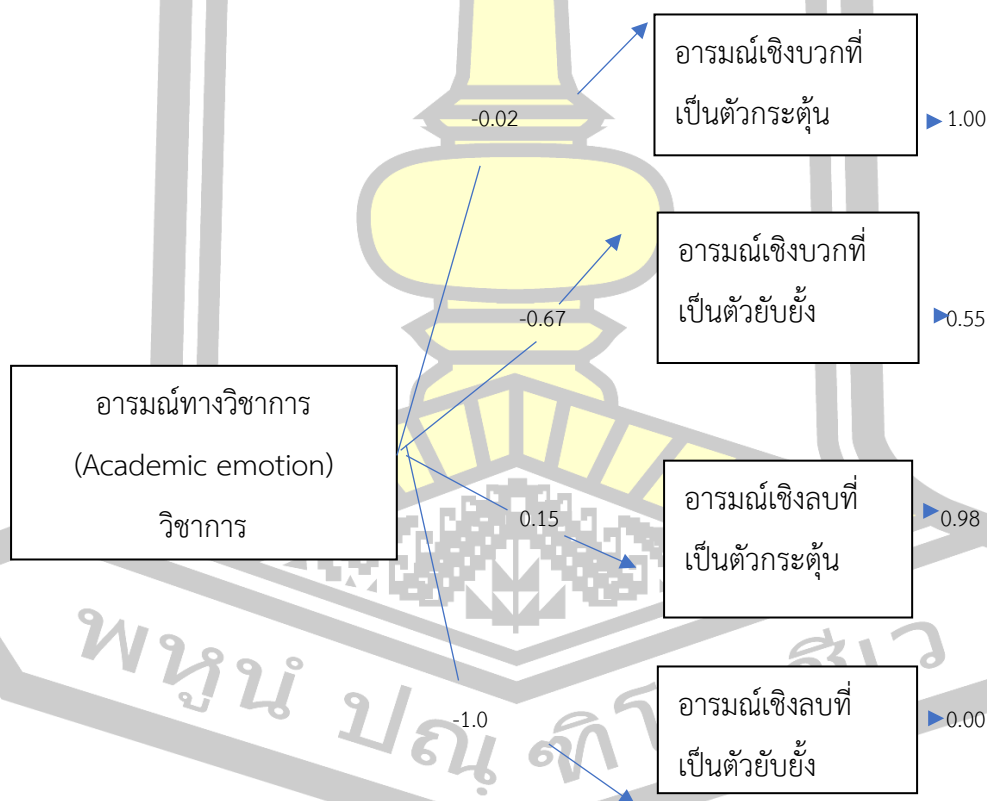
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นการใช่วิธีการเชิงคุณภาพซึ่งผลจากการศึกษาจะช่วยให้เห็นข้อมูล

เชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพระดับปริญญาตรีตามสภาพความเป็นจริงที่ได้จากการสะท้อนมุมมองความคิดและความเชื่อที่มีต่ออารมณ์ทางวิชาการ ซึ่งจะนำไปสู่การทำความเข้าใจกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของอารมณ์ทางวิชาการ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการของนิสิตนักศึกษา

จากการเก็บข้อมูลแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการที่นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 1,270 คน

1. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของอารมณ์ทางวิชาการเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงโครงสร้างองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นตอนย่อยดังนี้

ภาพประกอบที่ 7 โมเดลองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ

(χ^2) 153 df = 2, p = 0.00, RMSEA= 0.247, GFI=0.92, AGFI=0.90, CFI=0.97, SRMR=0.06

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดอารมณ์ทางวิชาการ พบว่า โมเดลมีความ ข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งพิจารณาจากค่าไค-สแควร์(X^2) มีค่าเท่ากับ 153 df = 203, p = 0.00 RMSEA= 0.25 ตามภาพประกอบ

2. พบว่าโมเดลการวัดอารมณ์ทางวิชาการมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในดัชนีกลุ่มสัมบูรณ์ พบว่า ค่าไค-สแควร์(X^2) 153 df = 203, p = 0.00, RMSEA= 0.62,ค่า GFI=0.92 AGFI=0.90 CFI=0.97 RMSEA=0.25 SRMR=0.06 ส่วนในกลุ่มดัชนีเปรียบเทียบ พบว่า ค่า CFI=0.97 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์สอดคล้อง พบว่า มีความสอดคล้อง

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการโดยใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 โครงสร้างของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาคำนำหนักของแต่ละองค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีจำนวนต่างกัน ตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบในระยะที่ 1 แสดงคำนำหนักแต่ละองค์ประกอบที่แตกต่างกัน องค์ประกอบใดมีน้ำหนักมากแสดงว่าองค์ประกอบนั้นควรต้องส่งเสริมและเน้นให้การพัฒนาในองค์ประกอบนั้นให้มาก ผู้วิจัยนำคำนำหนักองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ มาจัดเรียงความสำคัญ จากนั้นทำการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการซึ่งโครงสร้างของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการประกอบด้วย 16 กิจกรรม มีโครงสร้างแต่ละองค์ประกอบและชื่อกิจกรรม ดังนี้

พูน ปณ ติโต ชเว

ตารางที่ 2 โครงสร้างแต่ละองค์ประกอบและชื่อกิจกรรม

องค์ประกอบ	ชื่อกิจกรรม
การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	- คุณค่าแห่งตน - รู้แล้ว....ทำอะไร - สร้างพลังใจในการเรียน - เรียนดีมีความสุข - วงล้อแห่งอารมณ์กับการเรียน
การกำกับอารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	- อารมณ์-กับการเรียน - เชิงบวก-กับการเรียนรู้ - เชิงลบ-กับการเรียนรู้ - สำเร็จได้ด้วยอารมณ์เชิงลบ - ทิศทางบวกสู่ความสำเร็จ
การกำกับปัญหา (Problem Oriented Regulation)	- แรงจูงใจนำพาสู่เป้าหมาย - เป้าหมายสำคัญอย่างไร - เต็มพลังบวกให้กับการเรียน - เส้นทางการก้าวเดินของการเรียนและชีวิต

2.2 ผลประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

พหุ ประถมศึกษา

ตารางที่ 3 ผลประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

รายการประเมิน	X	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. จุดประสงค์			
1.1 สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.5	.89	มากที่สุด
1.2 ครอบคลุมเนื้อหา	4.3	.89	มาก
2. ระยะเวลาของการฝึกอบรม			
2.1 เหมาะสมกับกิจกรรมตามโปรแกรม	4.5	.89	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระของการฝึกอบรม			
3.1 เหมาะสมกับกิจกรรมตามโปรแกรมด้านเนื้อหา	4.4	.89	มาก
4. สื่อและอุปกรณ์ในการอบรม			
4.1 เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	4.2	1.34	มาก
5. การดำเนินการฝึกอบรม			
5.1 กิจกรรมมีลำดับขั้นตอน	4.5	.89	มากที่สุด
5.2 กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.3	.134	มาก
6. การประเมิน			
6.1 ครอบคลุมสิ่งที่ประเมิน	4.0	1.22	มาก
6.2 เครื่องมือวัดมีความเหมาะสม	4.3	0.83	มาก
รวมทั้งหมด	4.33	0.18	มาก

จากตารางพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control value theory) จำนวน 16 กิจกรรม มีผลการประเมินโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.33 มีระดับความเหมาะสมของโปรแกรมอยู่ในระดับมาก

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ(Academic Emotion)

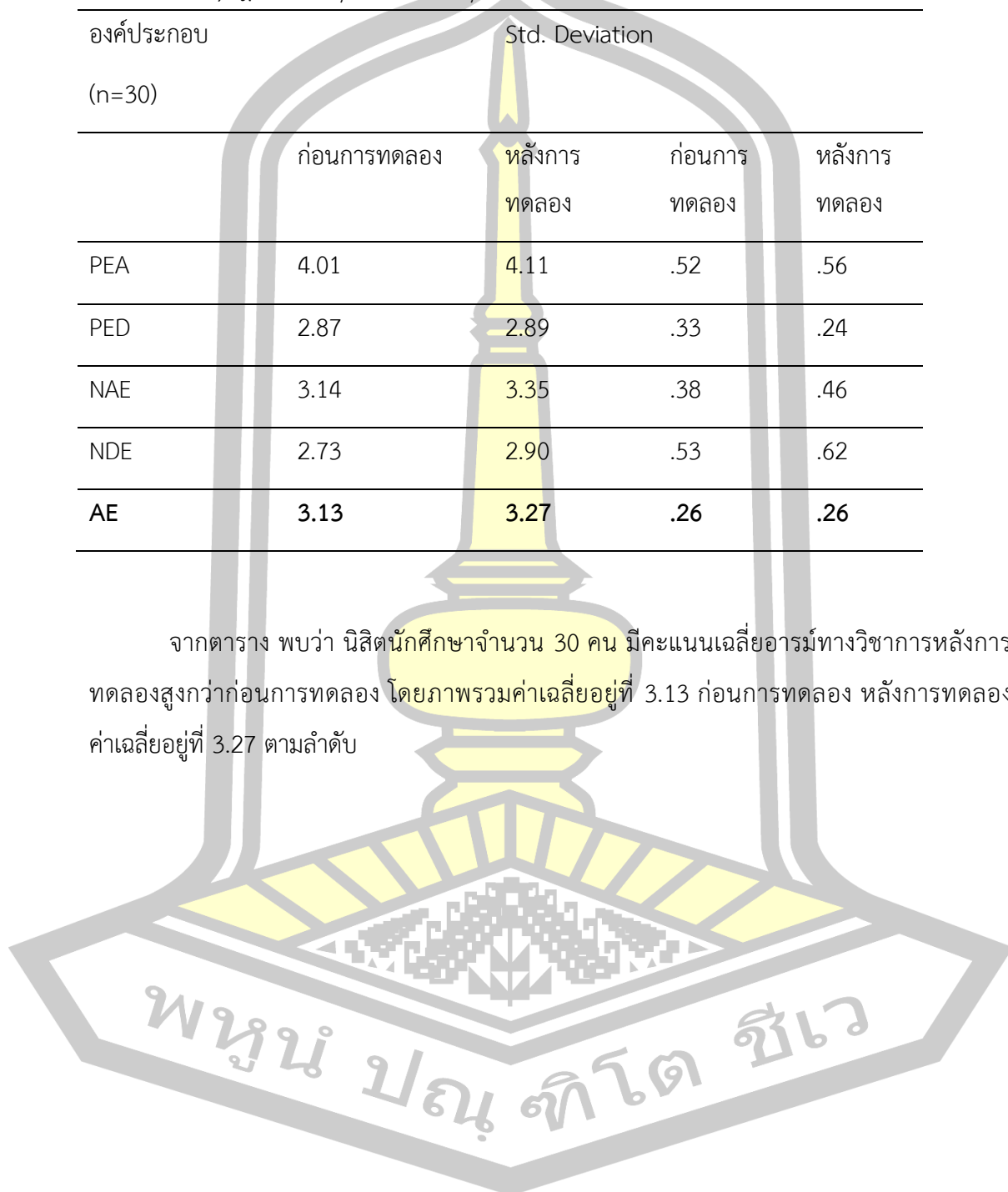
3.1 ผลการทดลองการจัดกิจกรรมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ผู้วิจัยได้นำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มาดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มีความสมบูรณ์ของโปรแกรม แล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นนิสิตนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 35 คนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ทำการทดลองใช้โปรแกรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ เพราะเป็นช่วงสถานการณ์โควิด 19 จึงต้องได้การทดลองใช้ในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์โดยแต่ละครั้งหลังจากดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยได้ทำการบันทึกข้อบกพร่องในการทดลองใช้โปรแกรมเพื่อนำมาปรับเนื้อหาให้เข้ากับกิจกรรมและขั้นตอนให้สอดคล้องกับทฤษฎี การควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

3.2 นำโปรแกรมการฝึกอบรมไปทดลองกับนิสิตนักศึกษาชั้นปี 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 16 ครั้ง โดยทำการทดลอง สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ในรูปแบบออนไซต์ หลังจากฝึกอบรมผู้วิจัยได้หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอารมณ์ทางวิชาการของนิสิต นักศึกษาก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ผลการ นำโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอารมณ์ทางวิชาการในระยะก่อนและหลังการทดลองการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory)

องค์ประกอบ	Std. Deviation			
(n=30)				
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
PEA	4.01	4.11	.52	.56
PED	2.87	2.89	.33	.24
NAE	3.14	3.35	.38	.46
NDE	2.73	2.90	.53	.62
AE	3.13	3.27	.26	.26

จากตาราง พบว่า นิสิตนักศึกษาจำนวน 30 คน มีคะแนนเฉลี่ยอารมณ์ทางวิชาการหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.13 ก่อนการทดลอง หลังการทดลองค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.27 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) การทดลองและหลังการทดลอง

Measure	df	$\bar{X}$	F	Sig.	Partial Eta Squared	Noncent. Parameter	Observed Power ^a
PEA	1	.150	.560	.460	.019	0.560	.112
PED	1	.011	.137	.714	.005	.137	.065
NAE	1	.634	3.093	.089	.096	3.093	.398
NDE	1	.417	1.138	.295	.038	1.138	.178
AE	1	.289	3.981	.050	.121	3.981	.488

จากตาราง พบว่า อารมณ์ทางวิชาการของตัวอย่างก่อนและหลังการโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนอารมณ์ทางวิชาการของตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired – Sample t - test)

Measure	N	$\bar{X}$	Std. Deviation	t	p
ก่อนการทดลอง	30	137.36	11.16		
หลังการทดลอง	30	131.53	10.87	2.00	.05

จากตาราง พบว่า อารมณ์ทางวิชาการของตัวอย่างก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ค่าเฉลี่ยคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของอารมณ์ทางวิชาการ อีกทั้งเพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามทฤษฎีแนวคิดทฤษฎีตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ตลอดจนเพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามทฤษฎีแนวคิดทฤษฎีตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) โดย ผู้วิจัยได้สรุปหลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 สรุป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามทฤษฎีแนวคิดทฤษฎีตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) โดยผู้วิจัยสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้อารมณ์ทางวิชาการของนิสิตระดับปริญญาตรีจากการศึกษาเอกสารและตำรา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ทางวิชาการ ซึ่งได้นำผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มาเป็นส่วนหนึ่งของการค้นหาองค์ประกอบอารมณ์ทางวิชาการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดอารมณ์ทางวิชาการมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไค-สแควร์(X^2) 153 df = 203, p = 0.00, RMSEA= 0.62, ค่า GFI=0.92 AGFI=0.90 CFI=0.97 RMSEA=0.25 SRMR=0.06 ส่วนในกลุ่มดัชนีเปรียบเทียบ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า อารมณ์ทางวิชาการมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion) 2) อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion) 3) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion) 4) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion)

2. ผลการสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory) จำนวน 16 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 มีระดับความเหมาะสมของโปรแกรมการฝึกอบรมในระดับมาก

3. ผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิด ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมกับนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดก่อนการใช้โปรแกรม หลังการใช้โปรแกรมฝึกอบรม พบว่า อารมณ์ทางวิชาการโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีลำดับดังนี้

1.1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครูผลจากการศึกษาอภิปรายผลประเด็นสำคัญดังนี้จากการศึกษาองค์ประกอบของอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ที่ค้นพบจากผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า อารมณ์ทางวิชาการประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion) 2) อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion) 3) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion) 4) อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion) สอดคล้องกับ Muramatsu, Tanaka, Watanuki, & Matsui (2016) ศึกษาเพื่ออธิบายกรอบโครงสร้างอารมณ์วิชาการโดยใช้ ontological (ภาววิทยา คือ สภาวะแห่งความเป็นอยู่/ธรรมชาติของอารมณ์) อธิบายของแบบจำลองทางสถิติพบว่าปฏิกริยาของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบ e-learning ในการทำกิจกรรมให้กับผู้เรียน การศึกษาเหล่านี้พยายามทำความเข้าใจจิตใจของผู้เรียนโดยการวิเคราะห์ทัศนคติและข้อมูลการเคลื่อนไหวภาพใบหน้าดวงตาและสรีรวิทยาอื่น ๆ ของผู้เข้าร่วมจิตใจของผู้เรียนโดยใช้ ontology (ภาววิทยา คือ สภาวะแห่งความเป็นอยู่/ธรรมชาติของอารมณ์) ในการพัฒนาอารมณ์วิชาการของผู้เรียน บนพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีและข้อมูลอื่นๆ และ Stephanie L. Dietz (2014) ได้ศึกษาจากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ทางวิชาการและแนวทางการวางเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีต่อผลการเรียนก่อนและหลัง ได้มีการสำรวจจุดตัด

ระหว่างอารมณ์และแรงจูงใจ ในการศึกษาได้รับการสำรวจผู้เข้าร่วมในช่วงปิดเทอม เป็นการใช้อัตนมาตรโครงสร้างปัจจัยสำหรับการสร้างแรงจูงใจ ตามที่แนวคิดของเอลเลียต Elliot และเพื่อนร่วมงานจากงานวิจัยเป็นการสำรวจและอธิบายโดยใช้แบบจำลอง MTMM (โมเดล multitrait-multimethod) จากแบบจำลองการวัดจาก CFA พบว่าอารมณ์และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์สูง แต่ในหลาย ๆ วิธีขึ้นอยู่กับว่านักเรียนมีความคิดเห็นทางวิชาการหรือไม่โดยการประเมินจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ตัวบุคคล แบบทดสอบ อารมณ์การรับรู้การเรียน ซึ่งอารมณ์ทางวิชาการที่กำหนดนั้นคือ ความอับอาย และ ความภาคภูมิใจนั้นมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการวางแผนเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา จากการประเมินที่แบ่งปัจจัยออกเป็น 5 ปัจจัยคือ 1) การกำหนดเป้าหมาย (Goal orientation) 2) สมรรถนะ(Self-efficacy) 3) คุณค่าของเป้าหมาย (Goal) เช่นเดียวกับ Pekrun, Anne C Frenzel, Thomas Goetz, & Raymond P. Perry (2007) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงการบูรณาการหลายกรอบแนวคิด บนพื้นฐานทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า ทฤษฎีว่าโดยการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภาวะความเครียดและอารมณ์ และทฤษฎีการควบคุมการเรียนรู้ ทฤษฎีว่าด้วยอารมณ์แห่งความสำเร็จ และแบบจำลองที่กล่าวถึงผลกระทบของอารมณ์ที่มีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้

อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้น (Positive Activating emotion) ที่จะเป็นตัวกระตุ้นที่จะทำให้นักศึกษาสนใจเรียนและตั้งใจเรียน การเรียนจะนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Dietz (2014) ได้ศึกษาจากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ทางวิชาการและแนวทางการวางแผนเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีต่อผลการเรียนก่อนและหลัง ได้มีการสำรวจจุดตัดระหว่างอารมณ์และแรงจูงใจ ในการศึกษาได้รับการสำรวจผู้เข้าร่วมในช่วงปิดเทอม เป็นการใช้อัตนมาตรโครงสร้างปัจจัยสำหรับการสร้างแรงจูงใจ ตามที่เอลเลียต Elliot และเพื่อนร่วมงานสำรวจและอธิบายโดยใช้แบบจำลอง MTMM จากแบบจำลองการวัดจาก CFA พบว่าอารมณ์และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์สูง แต่ในหลาย ๆ วิธีขึ้นอยู่กับว่านักเรียนมีความคิดเห็นทางวิชาการหรือไม่

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อารมณ์ทางวิชาการมีเนื้อหาที่ครอบคลุมไปถึง สื่อการเรียนรู้ตัวอย่างคือ อารมณ์ความเห็นอกเห็นใจที่เกิดกับตัวละครตัวเองเมื่ออ่านนวนิยาย หรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรียนวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียน เช่น ความคับข้องใจของเด็ก ๆ ชาวอเมริกา เมื่อดาวพลูโตได้รับการจัดประเภทใหม่เป็นดาวเคราะห์แคระ ตรงกันข้ามกับความสำเร็จและอารมณ์ของบุคคลที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกกับเรื่องราวเหล่านี้ เพราะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้และการแก้ปัญหา อย่างไรก็ตาม

อารมณ์วิชาการมีอิทธิพลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยส่งผลต่อความสนใจและแรงจูงใจในโดเมนด้านของการศึกษา

อารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวยับยั้ง (Positive Deactivating emotion) จะเห็นได้ว่าอารมณ์เชิงบวกสามารถเป็นตัวยับยั้งที่จะทำให้สื่อนักศึกษาเกิดอารมณ์ทางวิชาการที่น้อยหรือไม่เกิดขึ้นเลย ซึ่งอารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นอารมณ์ที่เกิดอยู่ในสถานะความรู้สึกของบุคคลที่ขาดการตื่นตัวหรือขาดการกระตุ้นเร้าในการเรียน เช่น ความรู้สึกสบายใจ รู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกเฉยๆ รู้สึกธรรมดา ซึ่งจะเห็นได้ว่าอารมณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะเป็นอารมณ์ที่อาจจะนำไปสู่การเรียนที่ขาดการกระตือรือร้น มีความสอดคล้องกับ Stephanie L. Dietz (2014) ได้ศึกษาจากการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างอารมณ์ทางวิชาการและแนวทางการวางแผนเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยที่มีต่อผลการเรียนก่อนและหลัง ได้มีการสำรวจจุดตัดระหว่างอารมณ์และแรงจูงใจ ในการศึกษาครั้งนี้ได้รับการสำรวจผู้เข้าร่วมในช่วงปิดเทอม เป็นการใช้อัตราส่วนโครงสร้างปัจจัยสำหรับการสร้างแรงจูงใจ ตามที่แนวคิดของเอลเลียต Elliot และเพื่อนร่วมงาน อารมณ์การรับรู้การเรียน ซึ่งอารมณ์ทางวิชาการที่กำหนดนั้นคือความอับอาย และ ความภาคภูมิใจนั้นมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการวางแผนเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษา

อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวกระตุ้น (Negative Activating emotion) จะเห็นได้ถึงแม้จะเป็นอารมณ์เชิงลบสามารถเป็นตัวที่ไปกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เช่น อารมณ์เครียด อารมณ์กดดัน เป็นต้น ซึ่งหากอารมณ์เหล่านี้เกิดขึ้นในระหว่างที่เรียนสามารถที่จะเป็นตัวที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนหนังสือ สอดคล้องกับ (Heckhausen, 1991) โดยนัยแล้วอารมณ์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือเป็นอารมณ์แห่งความสำเร็จเนื่องจากเกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์โดยมักจะตัดสินตามมาตรฐานคุณภาพของนักเรียนอย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับอารมณ์แห่งความสำเร็จอย่างเดียวนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์ทางสังคมจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์จากสภาพแวดล้อม ยกตัวอย่างเช่น การที่นักเรียนดูเล ห่วงใยเพื่อนในห้องเรียน ความสำเร็จและอารมณ์ทางสังคมยังทับซ้อนกันอยู่ เช่นเดียวกับอารมณ์ที่นำไปสู่ความสำเร็จอื่นๆ ในการวิจัยที่ผ่านมาการศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมักมุ่งเน้นไปที่อารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เช่น การวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบความวิตกกังวล)

อารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง (Negative Deactivating emotion) จะเห็นได้ว่าอารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวยับยั้ง จะเป็นตัวที่มีความเข้มข้นและอิทธิมากว่าอารมณ์อื่นๆ ที่จะเป็นตัวขัดขวางในการ

เรียนรู้ของผู้เรียน อารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นตัวที่คอยยับยั้งการเรียนรู้ การใฝ่เรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียนเป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น อารมณ์เบื่อ อารมณ์เศร้า อารมณ์ผิดหวัง อารมณ์ท้อแท้ หากเกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้วจะเป็นตัวที่ทำให้ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ยากมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Robert Plutchik (1980, อ้างอิงมาจาก; มุกดา ศรียงค์, 2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องอารมณ์และเชื่อว่ามีอารมณ์พื้นฐาน 8 ชนิด คือ กลัว ประหลาดใจ เศร้า เสียใจ โกรธ คาดหวัง รื่นเริง และยอมรับ อารมณ์พื้นฐาน 8 ชนิดนี้แปรเปลี่ยนไปตามระดับความเข้มข้นของอารมณ์ และยังมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น อารมณ์เศร้า จะมีระดับตั้งแต่ เศร้า...เสียใจ...ทุกข์ใจ เป็นต้น อารมณ์ที่มีระดับความเข้มข้นน้อยๆ จะแยกไม่ออกว่าเป็นอารมณ์อะไร นอกจากนี้ อารมณ์พื้นฐานทั้ง 8 ชนิดยังอาจผสมผสานกันเป็นอารมณ์ที่ซับซ้อนยากต่อการเรียนรู้

1.2 การสร้างรูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครูสำหรับการสร้างรูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครูซึ่ง ปิวรรณ พันธุ์มงคล, 2552 พูดถึงอารมณ์และประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนอารมณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอารมณ์เชิงลบซึ่งปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ การเห็นคุณค่าในตนเองและอัตตมโนทัศน์ ซึ่งได้อภิปรายแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (The control-value theory) มีความสัมพันธ์กันกับอารมณ์ทางด้านการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน ที่สัมภาษณ์ถึงอารมณ์ทางวิชาการมีความสอดคล้องกับแรงจูงใจในการเรียน ปัจจัยภายนอกภายในมีผลต่อการเรียนและการเห็นคุณค่าในการเรียนเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นเดียวกับ Pekrun, Anne C Frenzel, Thomas Goetz, & Raymond P. Perry (2007) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงการบูรณาการหลายๆกรอบแนวคิด บนพื้นฐานทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า ทฤษฎีว่าด้วยการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภาวะความเครียดและอารมณ์ และทฤษฎีการควบคุมการรับรู้ ทฤษฎีว่าด้วยอารมณ์แห่งความสำเร็จ และแบบจำลองที่กล่าวถึงผลกระทบของอารมณ์ที่มีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้

1.3 ศึกษาผลของโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory) สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครูผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมกับนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2

สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัดก่อนการใช้โปรแกรม หลังการใช้โปรแกรมฝึกอบรม พบว่า อารมณ์ทางวิชาการโดยรวมก่อนการทดลองสูงกว่าหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมการฝึกอบรมทำให้นิสิตเกิดการตระหนักรู้ในการเรียนและการรับรู้อารมณ์ของการเรียน การเรียนรู้จัดการกับอารมณ์เชิงลบที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน และมีการวางแผนเป้าหมายในการเรียนให้ชัดเจน พร้อมทั้งเห็นคุณค่าในตัวตนที่จะนำไปสู่การประสบผลสำเร็จในการเรียน เช่นเดียวกับ (Aspinwall, 1998 Pekrun et al., 2002) อารมณ์เชิงบวกแม้จะมีศักยภาพในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แรงบันดาลใจ อารมณ์เชิงบวก มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และ อารมณ์ด้านลบ หมายถึง อารมณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ เช่น อารมณ์เบื่อหน่าย อารมณ์เศร้า อารมณ์โกรธ สอดคล้องกับ Ainley&Hidi (2014) อธิบายว่า อารมณ์วิชาการยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและผลกระทบของนักเรียน เช่น อารมณ์ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นหรือการรู้คิด ตัวอย่างเช่นในขณะที่นักวิจัยบางคนมองว่าความสนใจเป็นอารมณ์ แต่บางคนก็นิยามว่ามันเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อนมากขึ้น และอารมณ์วิชาการเกี่ยวข้องกับความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ค่านิยม โครงสร้างทางความรู้ อีกด้วยเช่นกัน Pekrun, Anne C Frenzel, Thomas Goetz, & Raymond P. Perry (2007) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงการบูรณาการหลายๆกรอบแนวคิด บนพื้นฐานทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า ทฤษฎีว่าโดยการเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภาวะความเครียดและอารมณ์ และทฤษฎีการควบคุมการรับรู้ ทฤษฎีว่าด้วยอารมณ์แห่งความสำเร็จ และกล่าวถึงผลกระทบของอารมณ์ที่มีต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ (Zeidner, 2007) ซึ่งแนวคิดนี้ยังมองว่าอารมณ์เกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่เกิดจากตัวกิจกรรม ตัวอย่างของผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์แห่งความสำเร็จ คือ ความสุขและความภาคภูมิใจที่นักเรียนได้รับการบรรลุเป้าหมายทางด้านวิชาการ หรือ ความมุ่งมั่นและความอับอายเมื่อความพยายามด้านการเรียนล้มเหลว ความตื่นเต้นที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ความเบื่อในการสอนในห้องเรียน หรือความโกรธ หงุดหงิดเกี่ยวกับความยากของงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน อนาคตมีความสำคัญอันดับแรก

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนสามารถนำโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควบคู่กับเนื้อหาวิชาที่เรียน เพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 สามารถนำแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการไปใช้กับผู้เรียนในการสำรวจอารมณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างเรียนเพื่อทำความเข้าใจกับผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น

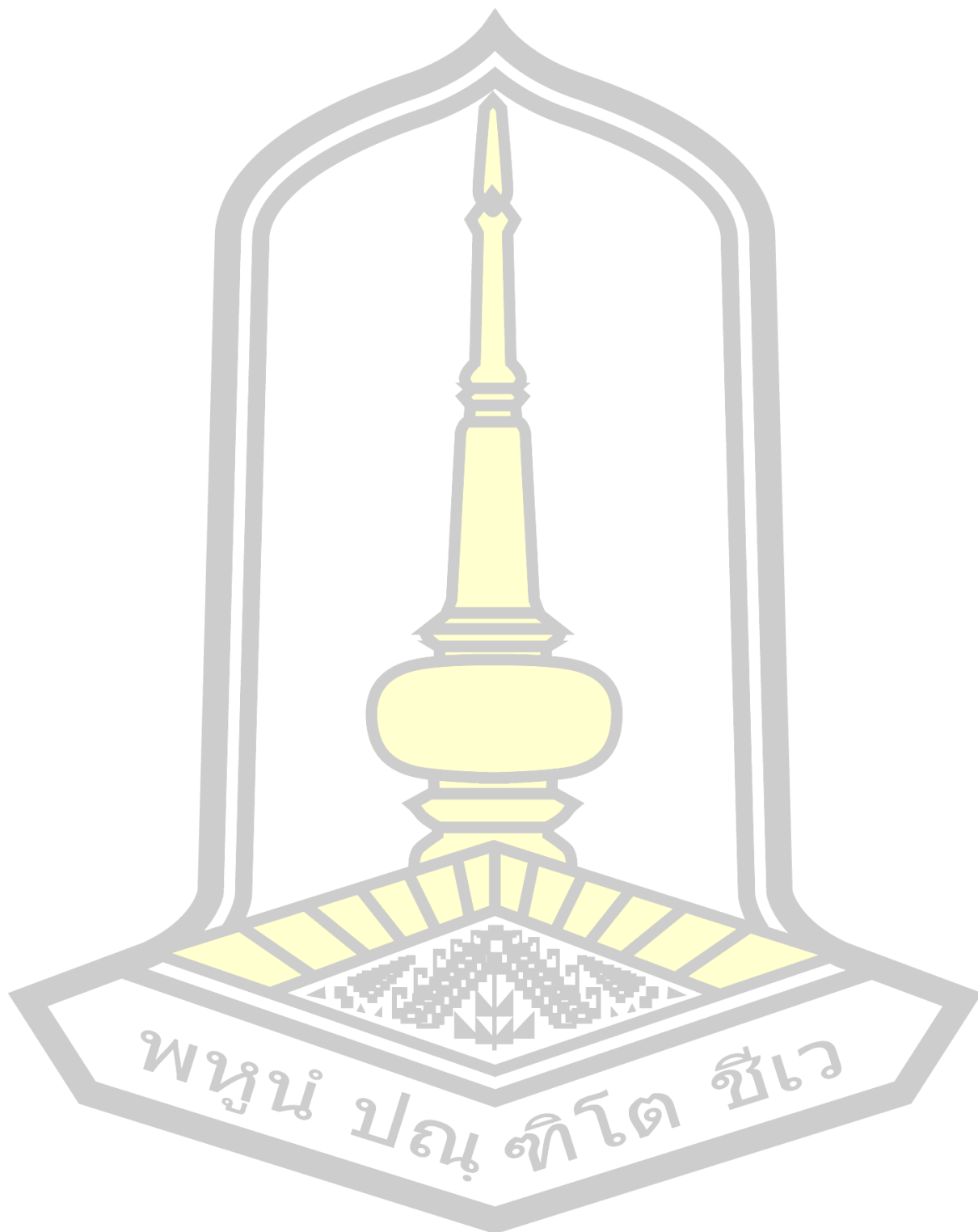
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางวิชาการและการเรียนรู้ เช่น ปัจจัยภายนอก สิ่งแวดล้อมบรรยากาศ เนื้อหาการเรียน เป็นต้น

2.2 การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการสามารถที่จะนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัยอื่นๆได้ด้วย เพราะเป็นตัวแทนที่สามารถนำไปพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ในทุกช่วงวัย

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานและการประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา. (2557). เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่
เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พรินต์ติ้ง จำกัด.
กาญจนา ไชยพันธ์. (2549). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
ประไพทิพย์ ลือพงษ์. (2560). กระบวนการการฝึกอบรม และพัฒนาบุคลากรเพื่อ การพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน. วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 1.
มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2552). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
รังสรรค์ โฉมยา. (2558). จิตวิทยา:พื้นฐานการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์. มหาสารคาม:
โครงการผลิตตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
เรืองวิทย์ นนทภา. (2559). คุณลักษณะของครูที่ผู้เรียนประทับใจ:ต้นแบบของครูดี. วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยฟอร์อีสเทิร์น, 2(10).
วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. (2554). จิตวิทยาพัฒนาการประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
วิจารณ์ พาณิช. (2553). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่21. กรุงเทพมหานคร.
วิจิตร อวาทกุล. (2540). การฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ศิริบุรณ์ สายโกสุม. (2542). จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ศุภวดี บุญดวงศ์. (2555). ความรู้เชิงปฏิบัติของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระบบโรงเรียน.
สงขลา: เทมการพิมพ์.
สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
สมพร พิงอุดม. (2550). เตรียมก่อนโต Why do Kids do that? กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิ
เด็ก.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561).
กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). ยุทธการเปลี่ยน “ครูเฉย” สู่ครูยุคศตวรรษ
ที่ 21. Retrieved from <http://seminar.qlf.or.th/Seminar/Topic/29>
สุธินี ฤกษ์ขำ. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักการและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). จิตวิทยาเพื่อการอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: ธีระป้อมวรรณกรรม.
อารยา ปิยกุลและคณะ. (2556). จิตวิทยาชีวิตยุคใหม่. มหาสารคาม: สำนักศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุบลรัตน์ เฟื่องสถิตย์. (2543). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Award, H., Nursing, C. H., & Drinking, B. (2007). of B Inge D Rinking a Mong C Ollege S Tudents, (March 2011), 129–132.

Baumeister, R.F., B. B. J. (2008). Sscial psychology and Human Nature. Thomson Higher Education.

Burić, I., Sorić, I., & Penezić, Z. (2016). Emotion regulation in academic domain: Development and validation of the academic emotion regulation questionnaire (AERQ). *Personality and Individual Differences*, 96, 138–147. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.074>

Cubukcu, F. (2013). The significance of t academic emotions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 70, 649–653. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.01.105>

Daniels, L. M., & Stupnisky, R. H. (2012). Not that different in theory: Discussing the control-value theory of emotions in online learning environments. *Internet and Higher Education*, 15(3) , 222–226. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2012.04.002>

Dietz, S. L. (2014). An Exploration of the Relationship between Academic Emotions and Goal Orientations in College Students before and after Academic Outcomes.

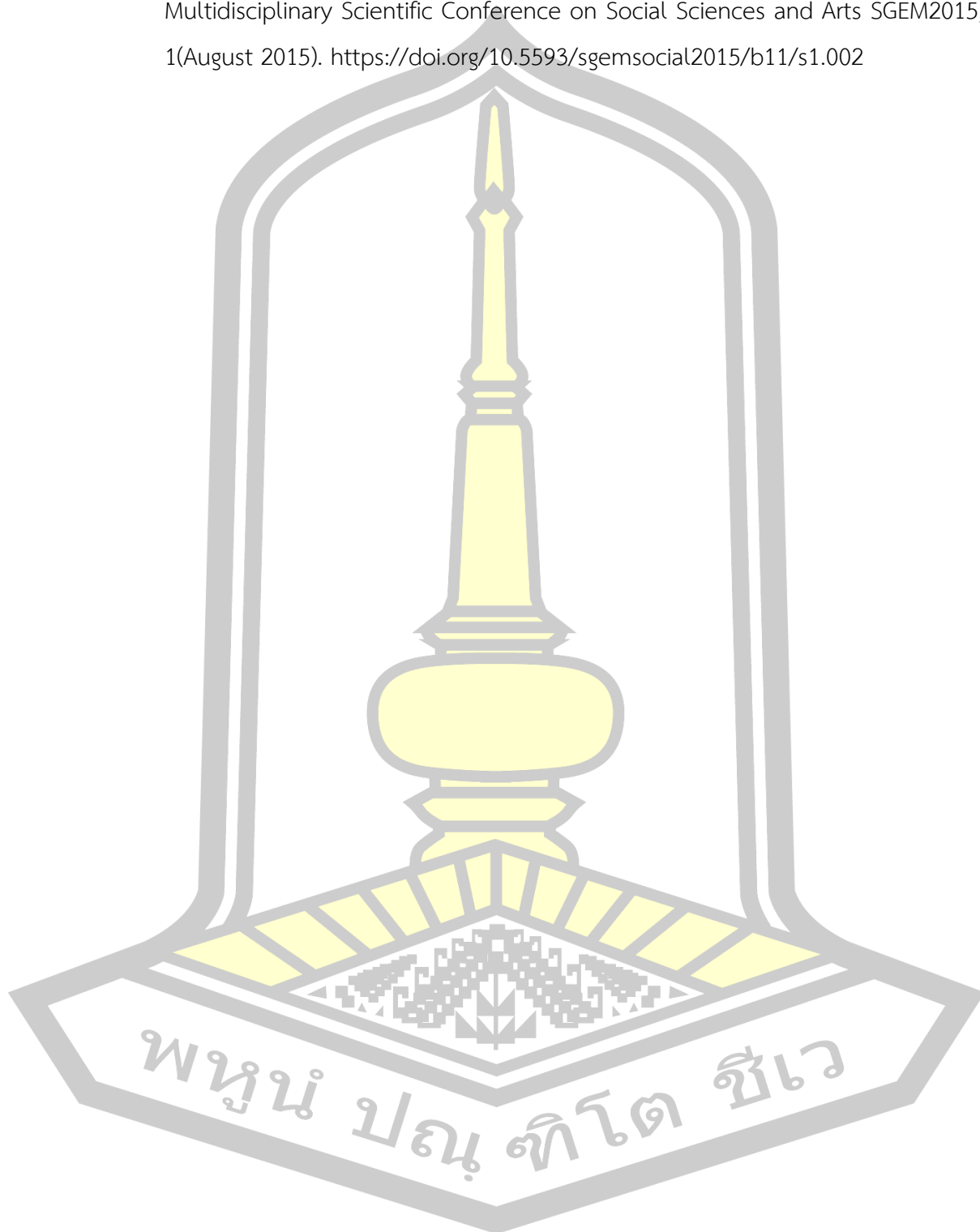
Fernández-berrocal, P., & Checa, P. (2016). Emotional Intelligence and Cognitive Abilities. <https://doi.org/10.3389/978-2-88919-922-8>

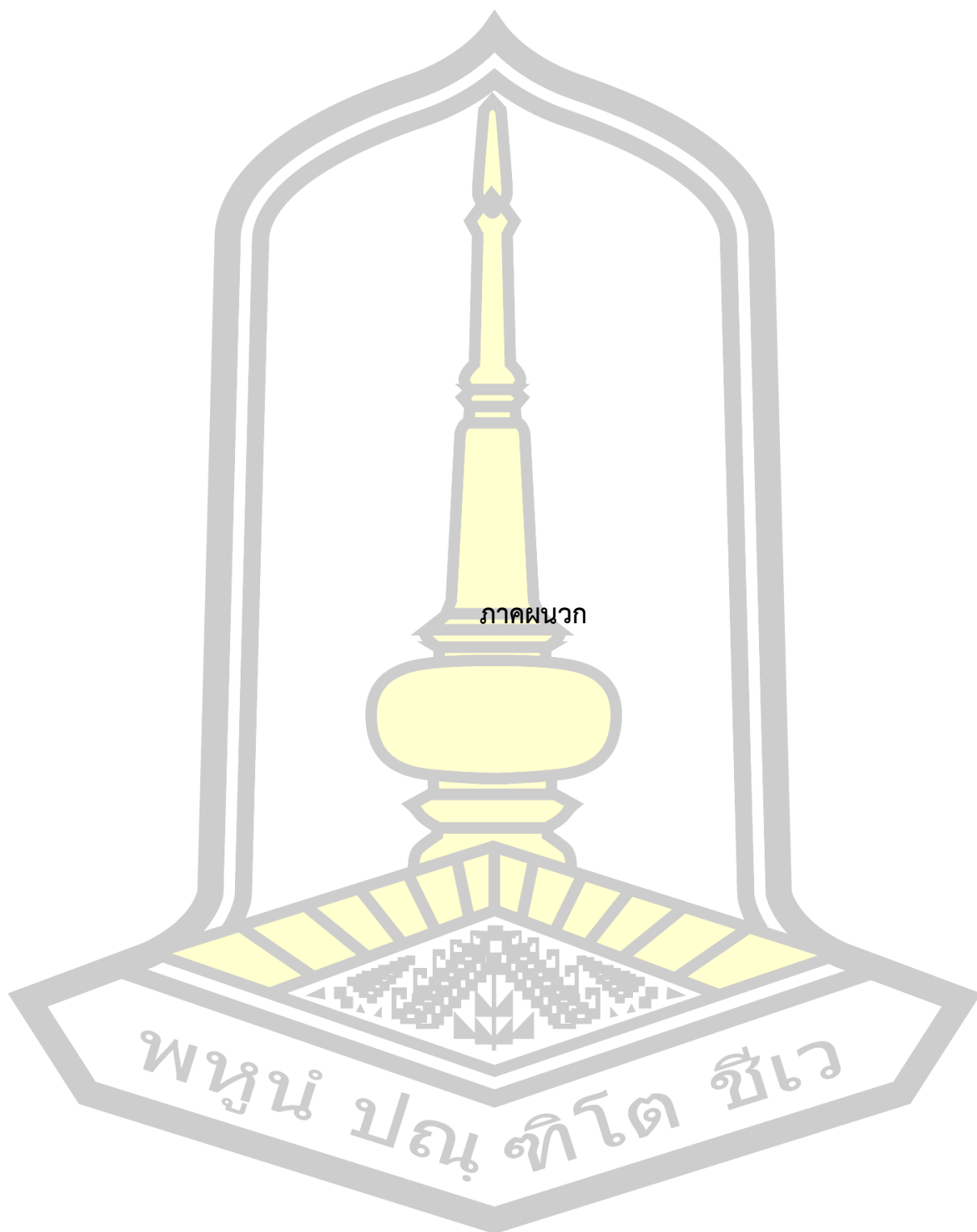
Goetz, T., Frenzel, A. C., Hall, N. C., & Pekrun, R. (2008). Antecedents of academic emotions: Testing the internal/ external frame of reference model for academic enjoyment. *Contemporary Educational Psychology*. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2006.12.002>

Jena, R. K. (2019) . Computers in Human Behavior Understanding academic achievement emotions towards business analytics course : A case study among business management students from India. *Computers in Human Behavior*, 92(February 2017) , 716–723. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.08.024>

- Kleef, G. A. Van, Cheshin, A., Fischer, A. H., & Schneider, I. K. (2016). The Social Nature of Emotions. <https://doi.org/10.3389/978-2-88919-909-9>
- Lei, H., & Cui, Y. (2016). Effects of Academic Emotions on Achievement Among Mainland Chinese Students: A Meta-Analysis. *Social Behavior and Personality: An International Journal*. <https://doi.org/10.2224/sbp.2016.44.9.1541>
- Muramatsu, K., Tanaka, E., Watanuki, K., & Matsui, T. (2016). Framework to describe constructs of academic emotions using ontological descriptions of statistical models. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*. <https://doi.org/10.1186/s41039-016-0029-1>
- Pekrun, R., Frenzel, A. C., Goetz, T., & Perry, R. P. (2007). The control-value theory of achievement emotions: An integrative approach to emotions in education. *Emotion in Education*, (January), 13–36.
- Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). *Contemporary Educational Psychology*. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2010.10.002>
- Putwain, D., Sander, P., & Larkin, D. (2013). Academic self-efficacy in study-related skills and behaviours: Relations with learning-related emotions and academic success. *British Journal of Educational Psychology*, 83(4) , 633–650. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8279.2012.02084.x>
- Reindl, M., Tulis, M., & Dresel, M. (2018). Associations between friends, academic emotions and achievement: Individual differences in enjoyment and boredom. *Learning and Individual Differences*. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2018.01.017>
- Strack, F., Pauli, P., & Weyers, P. (2011). Emotion and Behavior Thermometer. <https://doi.org/10.3389/978-2-88919-965-5>
- Tan, L. S., & Chun, K. Y. N. (2014). Perfectionism and Academic Emotions of Gifted Adolescent Girls. *Asia-Pacific Education Researcher*, 23(3) , 389–401. <https://doi.org/10.1007/s40299-013-0114-9>

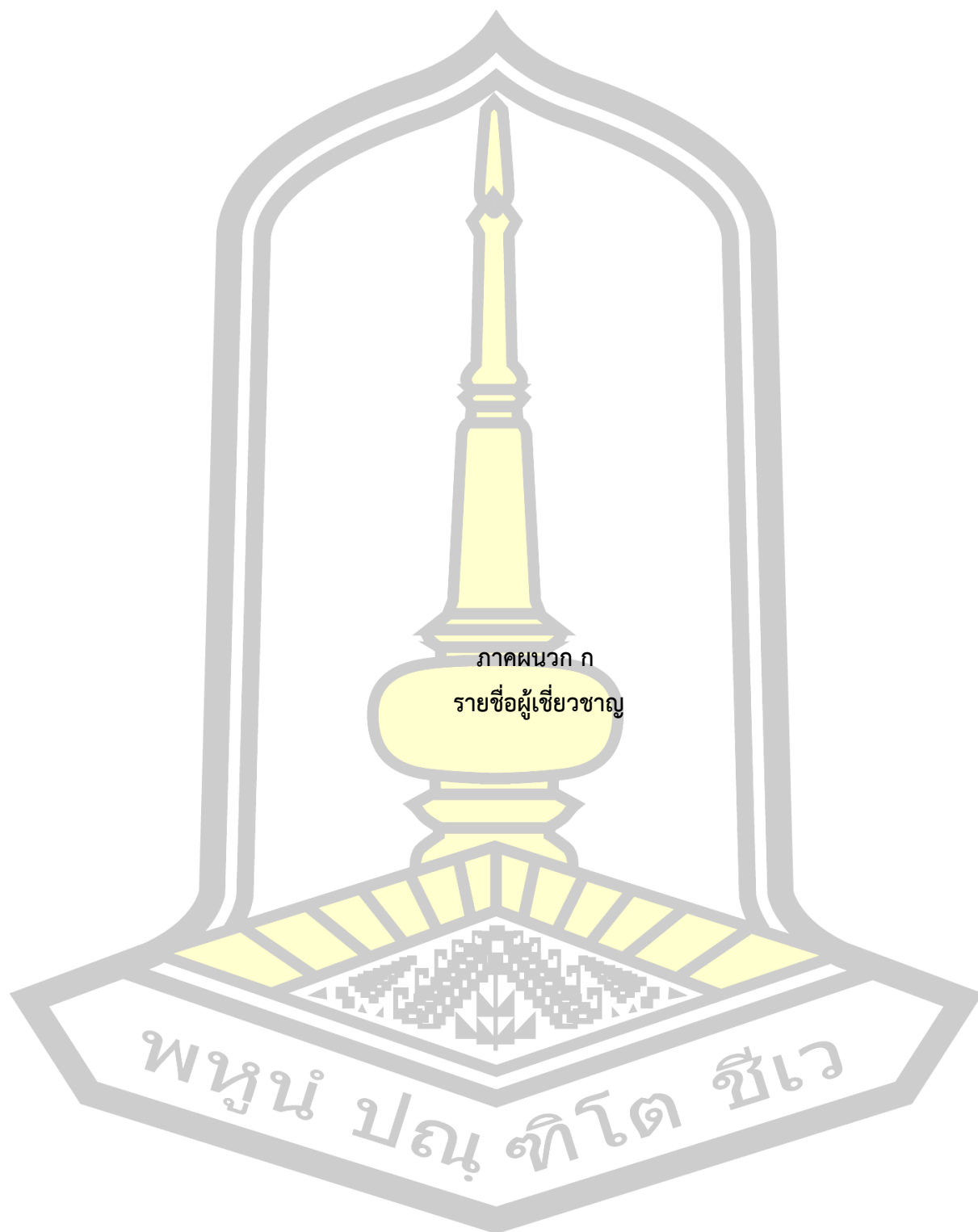
Zaharia, D. V. (2017). Academic Emotions and Grades in Highschool. 2nd International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences and Arts SGEM2015, 1(August 2015). <https://doi.org/10.5593/sgemsocial2015/b11/s1.002>

ภาคผนวก

พูน ปณ จิต ชีวะ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ประเทพา อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ประมวล อาจารย์ประจำภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. รองศาสตราจารย์ ดร. มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่ อว 0605.5(1)/100

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสนันท์ หัตถศักดิ์

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิด ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาจิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวมีความสมบูรณ์และเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตาม วัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวและพิจารณา แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้น คณะฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ท่าน ระหว่างวันที่ 27 - 28 มกราคม 2563 เวลา 10.00 - 12.00 น. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ์)

รองคณบดี รักษาการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรสาร. 0-4372-1744 ภายใน 6271
ที่ อว 0605.5(1)/897 วันที่ 9 กันยายน 2562
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ประเทพา

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิด ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาจิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวมีความสมบูรณ์และเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตาม วัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวและพิจารณา แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้น คณะจึง ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ท่าน ในวันศุกร์ที่ 13 กันยายน 2562 เวลา 13.00 – 14.00 น. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทร์ศิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(1)/1295

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 ตุลาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาจิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวมีความสมบูรณ์และเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวและพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้น คณะฯจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์ท่าน ในวันพฤหัสบดีที่ 31 ตุลาคม 2562 เวลา 10.00 – 11.00 น. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรวิทย์ จันทรศิริสร)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4321-40 ต่อ 6271
โทรสาร 0-4372-1764

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรสาร. 0-4372-1744 ภายใน 6271
ที่ อว 0605.5(1)/1147 วันที่ 9 ตุลาคม 2562
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพ เนื่องเฉลิม

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิด ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาจิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวมีความสมบูรณ์และเป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตาม วัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวและพิจารณา แล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้น คณะฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์ท่าน ในวันศุกร์ที่ 11 ตุลาคม 2562 เวลา 10.00 – 11.00 น. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

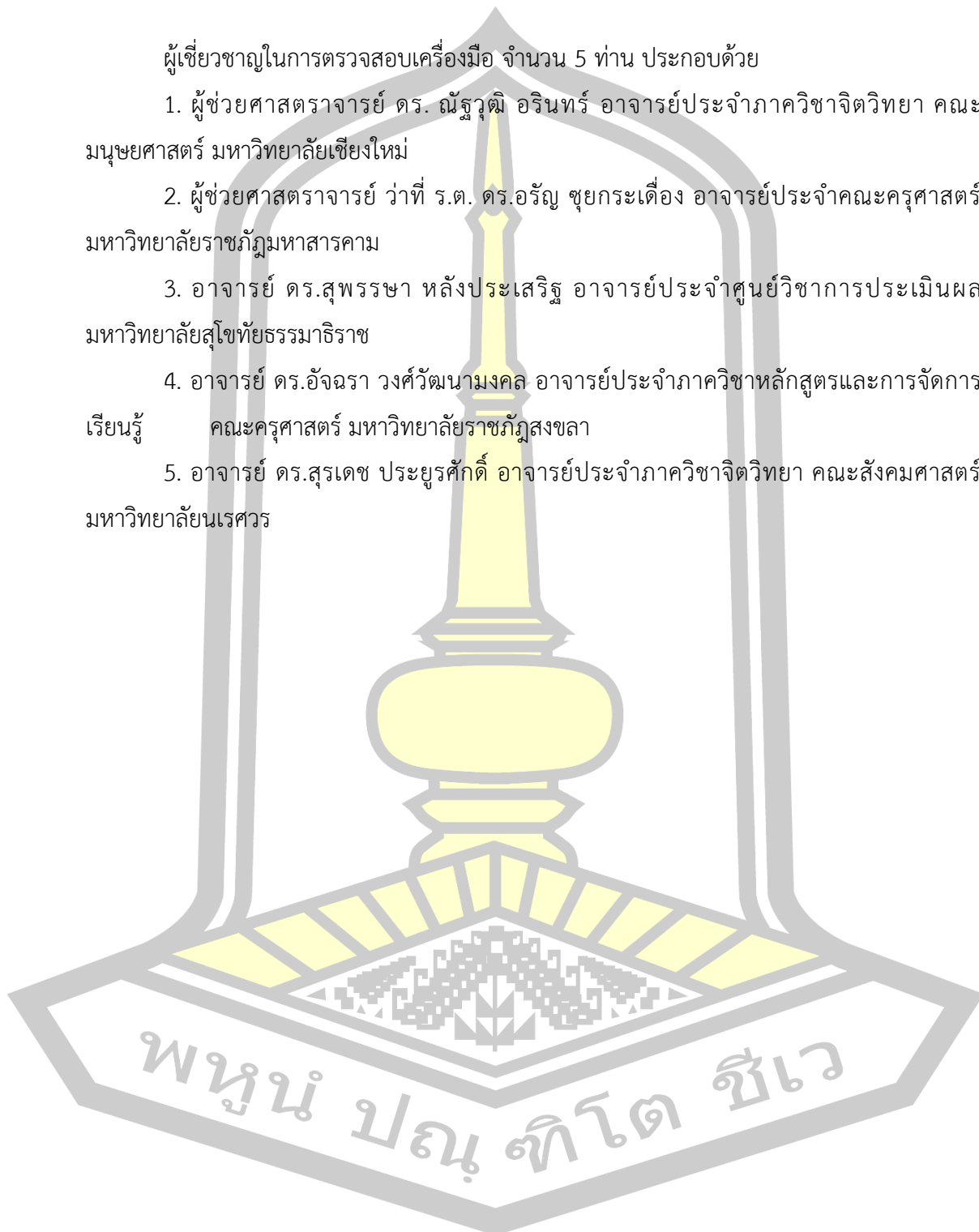
(รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทรศิริล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ อรินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต. ดร.อริญ ชุยกะเตื่อง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. อาจารย์ ดร.สุพรรณษา หลังประเสริฐ อาจารย์ประจำศูนย์วิชาการประเมินผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. อาจารย์ ดร.อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
5. อาจารย์ ดร.สุรเดช ประยูรศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่ อว 0605.5(2)/ว1924

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐฉา อรินทร์

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) จิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โหมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โหมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0837465282

ที่ อว 0605.5(2)/ว1924

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.อัจฉรา วงศ์วัฒนมังคล

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการ (ปร.ด.) จิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0837465282

ที่ อว 0605.5(2)/ว1924

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สุพรรณษา หลังประเสริฐ

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) จิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0837465282

บุญ สักโต

ที่ อว 0605.5(2)/ว1924

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ชูกระเดื่อง

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) จิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0837465282

บัณฑิตศึกษา

ที่ อว 0605.5(2)/ว1924

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. สุรเดช ประยูรศักดิ์

ด้วย นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การศึกษาและพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม-คุณค่าของนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ปร.ด.) จิตวิทยา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะห้จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

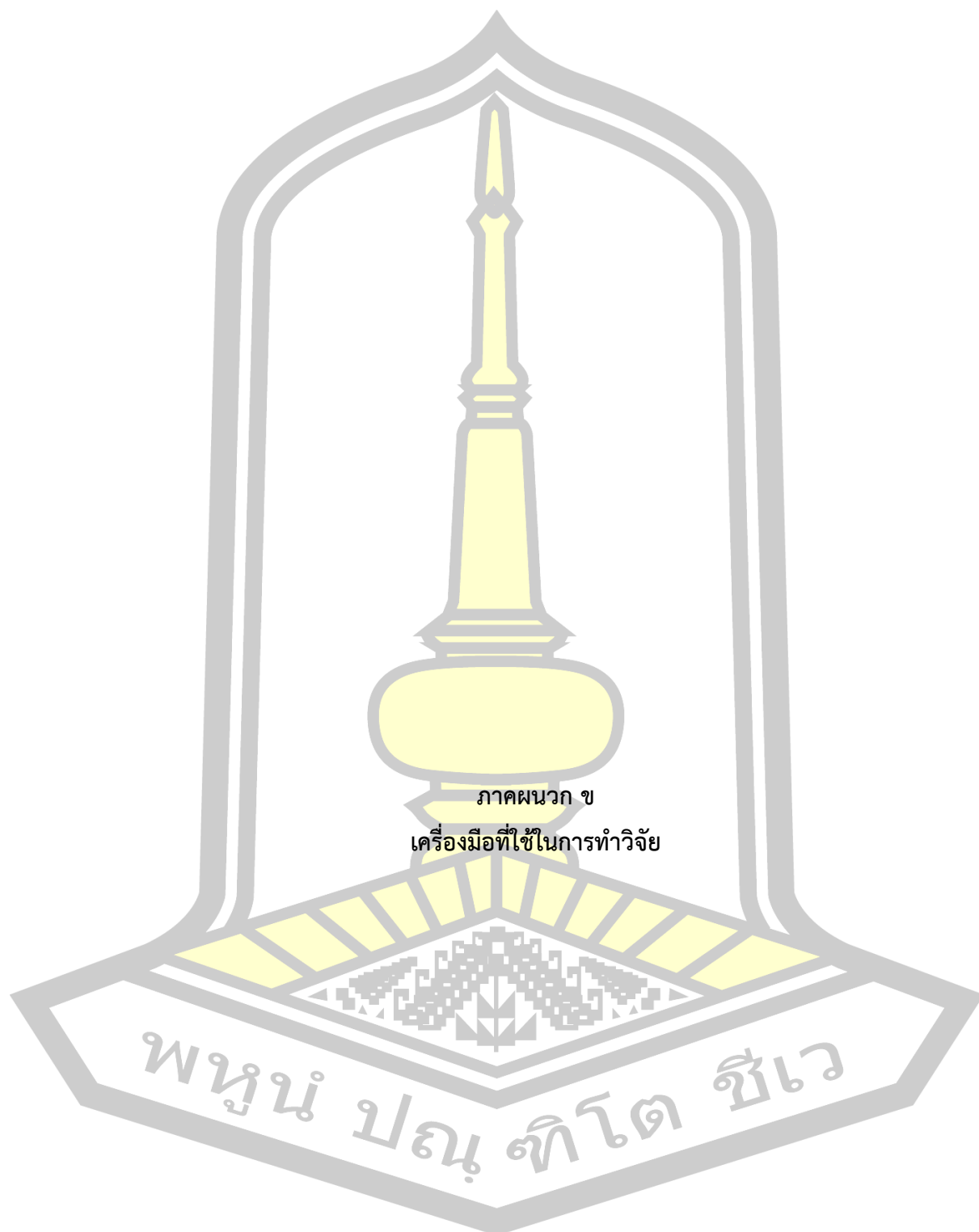
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0837465282

ม.บ. ส.ก. ๒๕๖๓

AE Inventory

ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความหรือเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริงของนิสิตนักศึกษา

- เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ ทางเลือก
- ชั้นปี ☐ ชั้นปีที่ 1 ☐ ชั้นปีที่ 2 ☐ ชั้นปีที่ 3 ☐ ชั้นปีที่ 4 ☐ อื่น ๆ.....
- สาขาวิชา.....คณะ.....
- ที่พักอาศัยอยู่ปัจจุบัน ☐ อยู่กับพ่อแม่ ☐ อยู่กับพ่อ ☐ อยู่กับแม่ ☐ อยู่กับบุคคลอื่น ๆ.....

ตอนที่ 2 AE Inventory

คำชี้แจงในการตอบแบบวัด

- แบบวัดฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาความจริงบางประการของบุคคลที่มีลักษณะเดียวกับนิสิตนักศึกษา จึงใคร่ขอความร่วมมือให้ตอบแบบวัดตามที่เห็นว่าตนเองเป็นอย่างนั้นจริง
- แบบวัดนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบทุกข้อจะถูกนำไปใช้ในการวิจัยที่ไม่มีผลทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับความเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น
- ในการตอบแบบวัดให้นิสิตนักศึกษาแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีข้อความว่า จริงมากที่สุด จริงมาก จริงน้อย และไม่จริงเลย

ความหมายของตัวเลือก

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้ามากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้ามาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้าปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้าน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้าน้อยที่สุด

วิธีตอบแบบวัด ให้นักเรียนแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในตัวเลือกที่เห็นว่าตรงกับความคิดของนักเรียน หรือใกล้เคียงความจริงมากที่สุด และในแต่ละข้อแสดงเครื่องหมาย ✓ ได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น ขอให้ตอบทุกข้อ

ชน ปณฺ ฤๅ โด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ถ้าข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ ข้าพเจ้าจะเรียนหนังสือได้ดีขึ้น					
2	หากข้าพเจ้ารู้สึกชอบในวิชาเรียน ข้าพเจ้าจะเรียนวิชานั้นได้ดี					
3	หากข้าพเจ้ารู้สึกสนุกกับการเรียน จะทำให้ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนมากขึ้น					
4	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกสนุกกับการเรียน ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่ยาก ข้าพเจ้าก็จะตั้งใจเรียนเต็มที่					
5	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นกับเนื้อหาที่เรียน ข้าพเจ้าจะตั้งใจอย่างเต็มที่					
6	เมื่อข้าพเจ้าได้รับความสำเร็จในการเรียน ข้าพเจ้าจะมุ่งมั่นและตั้งใจเรียนกว่าเดิม					
7	หากข้าพเจ้าไม่เครียดกับการเรียน ข้าพเจ้าจะไม่ท้อแท้กับการเรียน					
8	หากข้าพเจ้ารู้สึกว่าต้องเรียนเรื่องเดิม ๆ ข้าพเจ้าจะศึกษาเรื่องนั้นน้อยลง					
9	เมื่อข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่รู้แล้ว ข้าพเจ้าจะไม่มีแรงกระตุ้นในการเรียนรู้					
10	หากข้าพเจ้ารู้สึกสบายเกินไป ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมเรียน					
11	หากข้าพเจ้ารู้สึกไม่คาดหวังกับการเรียน จะทำให้ข้าพเจ้าขาดแรงผลักดันในการเรียนรู้					
12	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าเรื่องที่เรียนนั้น ใคร ๆ ก็เข้าใจได้ ข้าพเจ้าก็ไม่อยากมาเรียน					
13	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าเรียนนั้นเป็นเรื่องง่าย ๆ สบาย ๆ ข้าพเจ้าจะท้อแท้กับการเรียนน้อยลง					

พูน ปณ ติโต ชีเว

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
14	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีสิ่งอื่นน่าสนใจกว่าเรื่องเรียน ข้าพเจ้าจะทิ้งเรื่องเรียนไปเลย					
15	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกไม่กังวลกับเนื้อหา ข้าพเจ้าก็จะไม่ค่อยใส่ใจในการเรียน					
16	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ไม่เครียดกับผลการเรียน ข้าพเจ้าก็จะไม่ใส่ใจกับการเรียนวิชานั้น ๆ					
17	ถ้าข้าพเจ้ารู้สึกกังวลช่วงใกล้สอบ ข้าพเจ้ายังทบทวนบทเรียนมากกว่าเดิม					
18	หากข้าพเจ้าเครียดเมื่อทำงานไม่เสร็จ ข้าพเจ้าจะเพิ่มความพยายามมากขึ้น					
19	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเครียดกับเนื้อหาที่เรียน ข้าพเจ้าจะพยายามศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้น					
20	หากข้าพเจ้ารู้สึกวิตกกังวลกับผลการเรียน ข้าพเจ้าจะใส่ใจกับการเรียนมากขึ้น					
21	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกกลัวความผิดพลาดในการเรียน ข้าพเจ้าจะทุ่มเทเต็มที่กับการเรียน					
22	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังกับผลการเรียนในรายวิชาใด ข้าพเจ้าจะหยุดสนใจในวิชานั้น					
23	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกกังวลกับการนำเสนอผลงานในชั้นเรียน ข้าพเจ้าจะแสวงหาข้อมูลของงานนั้น ๆ เพิ่มขึ้น					
24	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกอับอายกับการสอบในรายวิชาใด ข้าพเจ้าจะพยายามมุ่งมั่นตั้งมากขึ้น					
25	หากข้าพเจ้ารู้สึกท้อกับรายงานการบ้านที่มากเกินไป ข้าพเจ้าจะพยายามฮึดสู้เต็มที่					
26	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเครียดกับการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ข้าพเจ้าจะพยายามปรับตัวเรียนรู้การเรียนมากขึ้น					

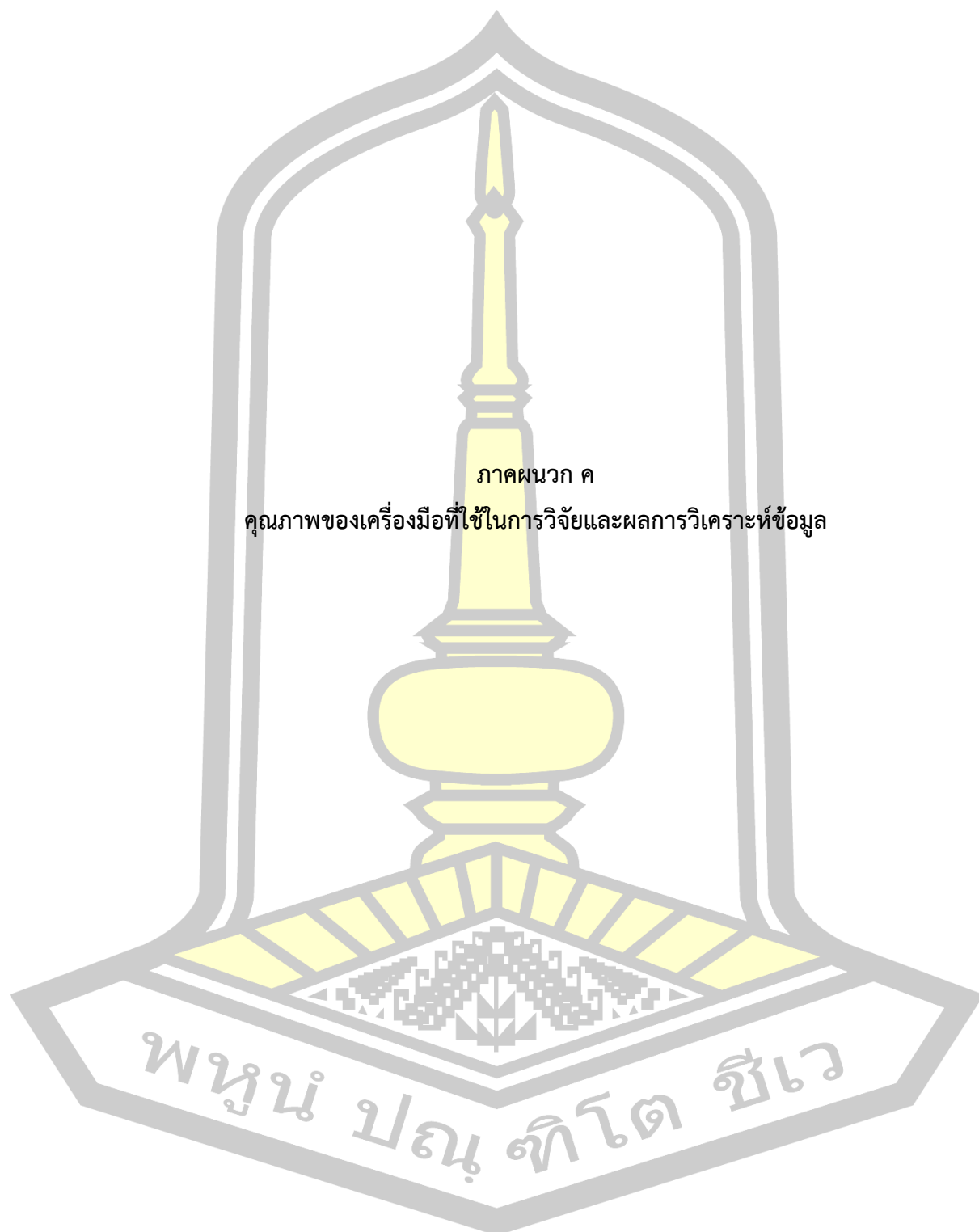
พหุ ประถมศึกษา

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
27	หากข้าพเจ้ารู้สึกว่ายังเรียนได้ไม่ดี ข้าพเจ้าจะทุ่มเทกับการเรียนให้มากขึ้น					
28	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเหนื่อยล้ากับการเรียน ข้าพเจ้าจะไม่อยากเรียน					
29	หากข้าพเจ้ารู้สึกหมดหวังกับการเรียน ข้าพเจ้าจะเลิกสนใจเรื่องเรียนไปเลย					
30	เมื่อข้าพเจ้าท้อแท้กับการเรียน ข้าพเจ้าจะไม่อยากเรียนรู้อะไร					
31	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเหนื่อยกับการอ่านหนังสือข้าพเจ้าจะไม่สนใจที่จะอ่านอีกเลย					
32	หากข้าพเจ้าไม่มีความสุขกับการเรียน ข้าพเจ้าจะทิ้งการเรียนไปทำอย่างอื่นแทน					
33	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกผิดหวังกับการผลการสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง ข้าพเจ้าจะไม่อยากเรียนวิชานั้นต่ออีก					
34	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายกับเนื้อหาที่ยากจะทำให้ข้าพเจ้ารู้หมดไฟในการเรียนทันที					
35	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเครียดกับการเรียน ข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมมาเรียน					
36	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าเหนื่อยกับรายงานการบ้านที่มากเกินไป ข้าพเจ้าก็จะเลิกทำ					
37	เมื่อข้าพเจ้าท้อใจกับการทำงานร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ข้าพเจ้าจะล้มเลิกการทำงานร่วมกับเพื่อน					
38	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกหมดหวังกับวิชาใด ข้าพเจ้าจะไม่สนใจเรียนวิชานั้นอีก					
39	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกวิตกกังวลกับผลการเรียน ข้าพเจ้าจะไม่สนใจกับการเรียนวิชานั้นอีกต่อไป					

ชน ปณฺ ศึกโต

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
40	เมื่อข้าพเจ้าผิดหวังกับผลการเรียนวิชาใด มันก็ยากที่ข้าพเจ้าจะกลับมาเริ่มต้นใหม่ในรายวิชานั้น					
41	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อเนื้อหาที่เรียน ข้าพเจ้าก็ไม่อยากเรียนมันอีก					
42	หากข้าพเจ้ารู้สึกเศร้าใจ ข้าพเจ้าจะไม่มีสมาธิในการเรียน					

บุญ ภิไธย

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ

การหาค่า IOC							
ข้อที่	1	2	3	4	5	รวมค่า IOC	หมายเหตุ
องค์ 1							
1	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
3	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
4	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
6	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
7	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
10	1	1	0	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
11	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
12	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
13	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
14	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
15	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
องค์ 2							
1	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
2	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
3	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
4	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
6	1	0	0	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์
7	1	0	0	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์
8	1	0	0	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
9	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
10	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์

การหาค่า IOC							
ข้อที่	1	2	3	4	5	รวมค่า IOC	หมายเหตุ
องค์ 3							
1	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
4	1	0	0	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
6	1	0	0	1	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
10	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
11	1	0	1	1	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
12	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
13	1	1	1	1	1	1.0	ผ่านเกณฑ์
องค์ 4							
1	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
2	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
3	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
4	0	0	0	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
6	0	0	0	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์
7	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
8	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
9	1	1	1	0	1	0.8	ผ่านเกณฑ์
10	0	0	0	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์
11	0	0	1	0	1	0.4	ไม่ผ่านเกณฑ์
12	0	0	0	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์
13	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์

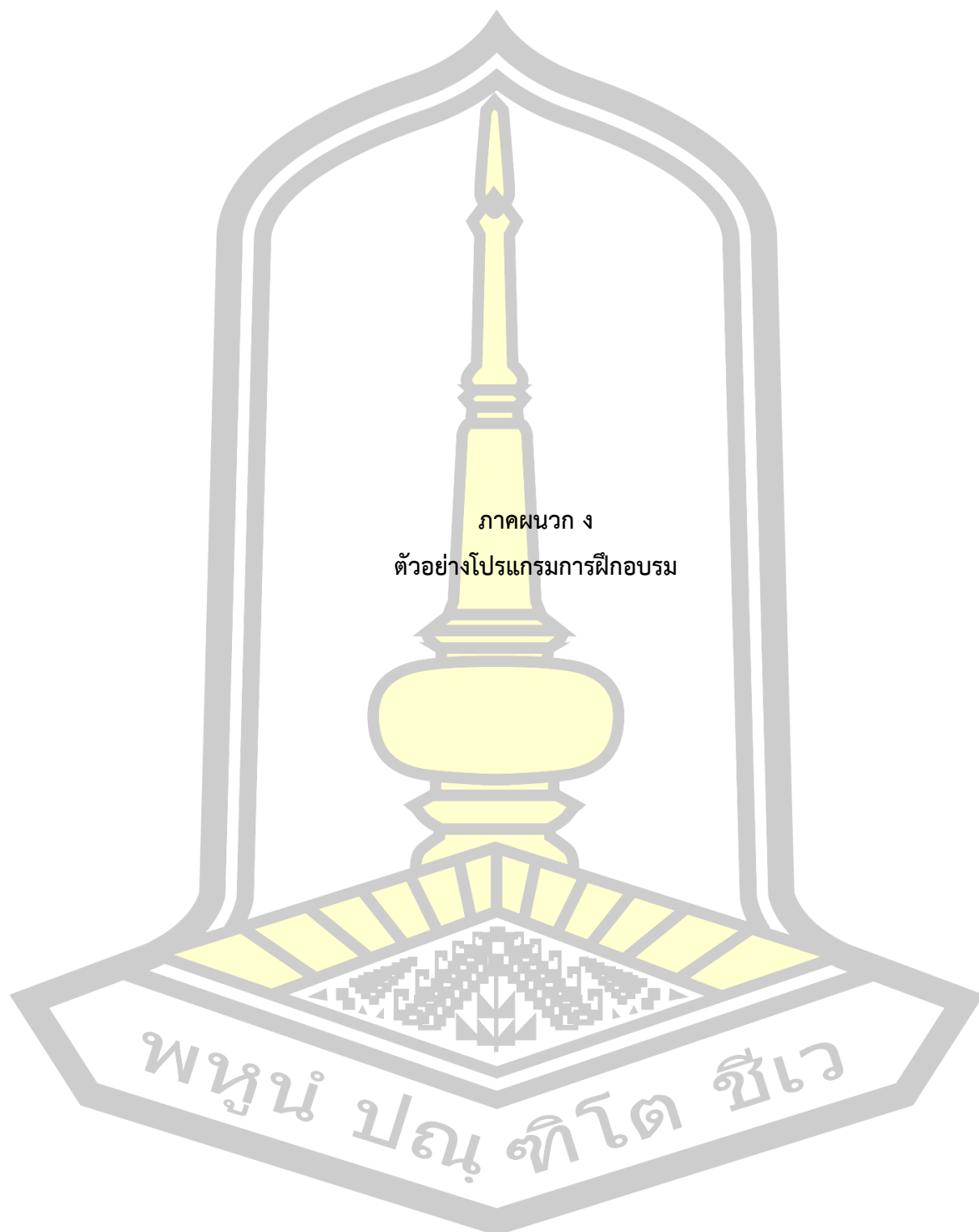
การหาค่า IOC							
ข้อที่	1	2	3	4	5	รวมค่า IOC	หมายเหตุ
14	1	0	1	0	1	0.6	ผ่านเกณฑ์
15	1	0	1	0	1	0.2	ไม่ผ่านเกณฑ์

ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ
(Academic Emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม การเห็นคุณค่า

รายการประเมิน	X	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. จุดประสงค์			
1.1 สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.6	.89	มากที่สุด
1.2 ครอบคลุมเนื้อหา	4.6	.89	มากที่สุด
2. ระยะเวลาของการฝึกอบรม			
2.1 เหมาะสมกับกิจกรรมตามโปรแกรม	4.6	.89	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระของการฝึกอบรม			
3.1 เหมาะสมกับกิจกรรมตามโปรแกรมด้านเนื้อหา	4.6	.89	มากที่สุด
4. สื่อและอุปกรณ์ในการอบรม			
4.1 เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	4.4	1.34	มาก
5. การดำเนินการฝึกอบรม			
5.1 กิจกรรมมีลำดับขั้นตอน	4.6	.89	มากที่สุด
5.2 กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา	4.4	1.34	มาก
6. การประเมิน			
6.1 ครอบคลุมสิ่งที่ประเมิน	4.0	1.22	มาก
6.2 เครื่องมือวัดมีความเหมาะสม	4.2	.83	มาก
รวมทั้งหมด	4.48	0.18	มาก

พหุบัณฑิต ชีวะ

โครงสร้าง คำนำน้งองค์ประกอบ และชื่อกิจกรรม

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก	ชื่อกิจกรรม
การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)		กิจกรรมที่ 2 คุณค่าแห่งตน กิจกรรมที่ 3 รู้แล้ว....ทำอย่างไร กิจกรรมที่ 4 สร้างพลังใจในการเรียน กิจกรรมที่ 5 เรียนดีมีความสุข กิจกรรมที่ 6 วงล้อแห่งอารมณ์กับการเรียน
การกำกับอารมณ์ (Emotion oriented Regulation)		กิจกรรมที่ 7 อารมณ์-กับการเรียน กิจกรรมที่ 8 เชิงบวก-กับการเรียนรู้ กิจกรรมที่ 9 เชิงลบ-กับการเรียนรู้ กิจกรรมที่ 10 สำเร็จได้ด้วยอารมณ์เชิงลบ กิจกรรมที่ 11 ทิศทางบวกสู่ความสำเร็จ
การกำกับปัญหา (Problem Oriented Regulation)		กิจกรรมที่ 12 แรงจูงใจนำพาสู่เป้าหมาย กิจกรรมที่ 13 เป้าหมายสำคัญอย่างไร กิจกรรมที่ 14 เต็มพลังบวกให้กับการเรียน กิจกรรมที่ 15 เส้นทางก้าวเดินของการเรียน และชีวิต

พหุบัน ปณ จิตโต ชีเว

ตารางแสดง โครงสร้าง โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory)

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิควิธีการ	จำนวน ชั่วโมง
	1	การ ปฐมนิเทศ และสร้าง สัมพันธภาพ	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา ทราบ และเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการเข้า ร่วมโปรแกรมฯ ข้อตกลง เบื้องต้น ระยะเวลาในการ เข้าร่วมโปรแกรมฯ วิธีการ ดำเนินการในแต่ละกิจกรรม และสถานที่เข้าร่วมกิจกรรม แต่ละครั้ง 2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี ระหว่างผู้วิจัยกับนิสิต นักศึกษาและนิสิตนักศึกษา ด้วยกันเอง 3. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา ทราบถึงประโยชน์ในการเข้า รับการฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างอารมณ์ทาง วิชาการ (Academic emotion)	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิควิธีการ	จำนวน ชั่วโมง
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	2	คุณค่าแห่ง ตน	1. เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามี ความพอใจและเห็นคุณค่า ตนเอง 2. เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษา สำรวจตนเองและ พฤติกรรมการณ์เรียนของตน นำไปสู่การพัฒนาตนใน ด้านการเรียนอย่างมี เป้าหมาย	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	3	รู้แล้ว....ทำ อย่างไร	1. เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษา เข้าใจมองเห็นถึงคุณค่า ของตนเองและผู้อื่น 2. เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาได้ หาวิธีแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง ตระหนักรู้ถึง ความแตกต่างของตนเอง และผู้อื่น	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	4	สร้างพลังใจ ในการเรียน	1.เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาเกิด แรงจูงใจในการเรียนทั้ง แรงจูงใจภายนอกและ ภายใน 2. เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษา ฝึกฝนการตั้งเป้าหมาย ทางการเรียนเพื่อการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิควิธีการ	จำนวน ชั่วโมง
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	5	เรียนดีมีสุข	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ ตระหนักและรับรู้ถึง แนวทางและวิธีการในการ เรียนได้เป็นอย่างดี 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษามี แนวทางในการ วางแผนการเรียนใน อนาคตของตนเอง	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ ประเมิน ตนเอง (Appraisal oriented Regulation)	6	วงล้อแห่ง อารมณ์กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตได้ตระหนัก รับรู้กับอารมณ์ที่เกิดขึ้นจาก การเรียนนั้นเป็นอย่างไรบ้าง 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ เรียนรู้จัดการกับอารมณ์เชิง ลบที่เป็นตัวขัดขวางในการ เรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	7	อารมณ์-กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ สำรวจตระหนักรู้อารมณ์ที่ เกิดขึ้นกับตัวเองในการเรียน 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์ในการเรียน ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิควิธีการ	จำนวน ชั่วโมง
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	8	เชิงบวก-กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์เชิงบวกที่ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการ เรียนรู้ 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักคุณค่าของอารมณ์เชิง บวกสู่การเรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	9	เชิงลบ-กับ การเรียนรู้	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์เชิงลบเป็น ตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ 2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้ ประโยชน์ของอารมณ์เชิงลบ สู่การเรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	10	สำเร็จได้ ด้วยอารมณ์ เชิงลบ	- เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ เรียนรู้ในการจัดการอารมณ์ เชิงลบในการเรียนรู้	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิควิธีการ	จำนวน ชั่วโมง
การกำกับ อารมณ์ (Emotion oriented Regulation)	11	ทิศทางบวก สู่ ความสำเร็จ	- เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ เรียนรู้วิธีการกำกับ ตนเองในการเผชิญกับ ปัญหาที่เรียน	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ ปัญหา (Problem Oriented Regulation)	12	แรงจูงใจ นำพาสู่ เป้าหมาย	- เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้จัก รูปแบบและกระบวนการ เกิดแรงจูงใจ นำไปสู่การ เรียนอย่างมีเป้าหมาย	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ ปัญหา (Problem Oriented Regulation)	13	เป้าหมาย สำคัญ อย่างไร	1. เพื่อให้นิสิตได้ตระหนัก ถึงความสำคัญของการเรียน อย่างมีเป้าหมาย 2. เพื่อให้นิสิตเกิดแรงจูงใจ ในการเรียนในรูปแบบต่างๆ	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิด/เทคนิควิธีการ	จำนวน ชั่วโมง
การกำกับ ปัญหา (Problem Oriented Regulation)	14	เติมพลัง บวกให้กับ การเรียนรู้	- เพื่อให้นิสิตได้รู้จักการ วางแผนเป้าหมายในการเรียน และสร้างแรงจูงใจในการ เรียนของตนเองเพื่อสร้าง อารมณ์เชิงบวกในการเรียน	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
การกำกับ ปัญหา (Problem Oriented Regulation)	15	เส้นทางการ ก้าวเดินของ การเรียนรู้ และชีวิต	- เพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้จัก การวางแผนและเป้าหมาย ในการเรียน	- บรรยาย - สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1 ชั่วโมง
	16	บทวนแล้ว ก้าวเดินตาม เป้าหมาย	1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา ทบทวนกิจกรรมในการเข้า ร่วมโปรแกรมการฝึกอบรม ทั้งหมดที่ผ่านมา 2. เพื่อประเมินผลการเข้า รับการฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างอารมณ์ทาง วิชาการ (Academic emotion)		1 ชั่วโมง

ตัวอย่างโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ตาม
แนวคิดทฤษฎีการควบคุม – คุณค่า (The control-value theory)

กิจกรรมที่ 2 คุณค่าแห่งตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษา มีความพอใจและเห็นคุณค่าตนเอง
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาสำรวจตนเองและพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาด้านการเรียนรู้ อย่างมีเป้าหมาย

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- ใบกิจกรรม “สิ่งที่ตนมี”

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ ในกิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที		1. ผู้นำกิจกรรม กล่าวทักทาย และให้ ผู้เข้าร่วม กิจกรรมเขียน ชื่อตนเองใน ป้ายชื่อ 2. ผู้นำกิจกรรม	1. นิสิตนักศึกษา มีความพอใจและ เห็นคุณค่าตนเอง 2. นิสิตนักศึกษา สามารถสำรวจ ตนเองและ พฤติกรรมการ เรียนของตนเอง	-การสังเกตการ ให้ความร่วมมือ ในการเข้าร่วม กิจกรรม -สังเกตการ แสดงความ คิดเห็น/การ อภิปราย

				ชี้แจง วัตถุประสงค์ และรูปแบบ ของกิจกรรม	นำไปสู่การพัฒนา ตนในด้านการ เรียนอย่างมี เป้าหมาย	- ประเมินจาก การทำใบ กิจกรรม “สิ่งที่ ตนมี”
2	ขั้น ดำเนินการ กิจกรรม	45 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิตเลือก สิ่งของใกล้ตัวที่ นิสิตนักศึกษา นำติดตัวมา แล้วบอก เหตุผลว่าทำไม ถึงเลือกสิ่งของ ชิ้นนั้น และ บอกว่าสิ่งของที่ เลือกมานั้นมี ประโยชน์ อย่างไร 2. ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิตนึกถึง คุณค่าหรือสิ่งที่ มีในตัวเอง ทั้ง 4 ด้าน ด้าน ร่างกาย, อารมณ์, สังคม, และสติปัญญา แล้วเขียนลงไป ในใบกิจกรรม “สิ่งที่ตนมี” 3. ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิต นักศึกษาเลือก		

				คุณค่าหรือสิ่งที่มีในตัวเอง มาคนละ 1 ด้าน ที่คิดว่าตนเองดีที่สุด พร้อมทั้งบอกเหตุผลว่าคุณค่าของตนเองที่มีนั้น สอดคล้องกับคุณสมบัติที่ตนเองเรียนหรือวิชาชีพที่ตนเองเรียนอย่างไร	
3	ขั้นสรุปกิจกรรม	10 นาที	- สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษา ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม ตัวอย่างคำถาม - นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้กิจกรรมอะไรในครั้งนี้นี้ - นิสิตคิดว่าการทำกิจกรรมในครั้งนี้นี้ สามารถนำไปใช้ใน	

				ชีวิตประจำวัน ได้อย่างไร 2. ผู้นำกิจกรรม สรุปถึง ประโยชน์ของ การเห็นคุณค่า ในตนเองและ คุณค่าของการ เรียนของ ตนเอง		
--	--	--	--	--	--	--

กิจกรรมที่ 3 รู้แล้ว....ทำอะไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจมองเห็นถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้หาวิธีแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ตระหนักรู้ถึงความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- ใบกิจกรรม “สิ่งที่ตนมี สิ่งที่ตนต้องพัฒนา”, ก้อนหิน

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ใน กิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที		1. ผู้นำกิจกรรม ชี้แจงวัตถุประสงค์ และรูปแบบของ กิจกรรม	- นิสิตนักศึกษา เข้าใจมองเห็น ถึงคุณค่าของ ตนเองและผู้อื่น	-การสังเกต การให้ ความ ร่วมมือใน
2	ขั้น ดำเนินการ กิจกรรม	45 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมให้ นิสิตนักศึกษาเลือก ก่อนห็นคนละ 1 ก่อน 2. ผู้นำกิจกรรม ถามนิสิตนักศึกษา ว่า มีเหตุผลอะไรที่ เลือกก่อนห็นก่อน นั้น และให้นิสิต วิเคราะห์2.ได้ พิจารณา ใคร่ครวญว่า ก่อน ห็นที่เลือกมามี ความคล้ายคลึงเรา ตรงไหน เรื่องอะไร ที่เกี่ยวข้องกับ ตัวตนเราภายนอก และภายใน อย่าง ละ 2 ข้อ 3. ผู้นำกิจกรรมให้ นิสิตนักศึกษา แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน 4. ผู้นำกลุ่มขอให้	- นิสิตนักศึกษา ได้หาวิธี แนวทางในการ แก้ไขปรับปรุง ตระหนักรู้ถึง ความแตกต่าง ของตนเองและ ผู้อื่น	-การเข้าร่วม กิจกรรม -สังเกตการ แสดงความ คิดเห็น/ การ อภิปราย - ประเมิน จากการทำ ใบกิจกรรม “สิ่งที่ตนมี สิ่งที่ตน ต้อง พัฒนา”

				แต่ละกลุ่มนำก้อนหินต่อกัน (ขอให้ต่อในลักษณะก้อนต่อก้อน) ให้สูงที่สุดภายในระยะเวลา 5 นาที 5. ผู้นำกิจกรรมถามแต่ละกลุ่มด้วยคำถาม - รู้สึกอย่างไรหลังจากทำกิจกรรมนี้ - ได้ความรู้อะไรบ้างหลังทำกิจกรรมนี้ - นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการทำงานร่วมกับบุคคลได้อย่างไร 6. ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาทำใบกิจกรรม “สิ่งที่ตนมี สิ่งที่ตนต้องพัฒนา”	
3	ขั้นสรุป	10 นาที	- การให้ข้อมูลย้อนกลับ	- ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม	

กิจกรรมที่ 4 สร้างพลังใจในการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนทั้งแรงจูงใจภายนอกและภายใน
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาฝึกฝนการตั้งเป้าหมายทางการเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอาร์มอนด์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- กระดาษสี, กระดาษ A4, ใบความรู้ “ตย.กรณีศึกษาแรงบันดาลใจจากการเรียน”

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ใน กิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที		1. ผู้นำ กิจกรรมชี้แจง วัตถุประสงค์ และรูปแบบ ของกิจกรรม 2. ผู้นำ กิจกรรมถาม คำถามกับ	- นิสิตนักศึกษา เกิดแรงจูงใจใน การเรียนทั้ง แรงจูงใจ ภายนอกและ ภายใน - นิสิตนักศึกษา ฝึกฝนการ	- การสังเกต การให้ความ ร่วมมือในการ เข้าร่วม กิจกรรม - สังเกตการ แสดงความ คิดเห็น/การ

				นิสิตนักศึกษา ด้วยคำถาม “ อะไรคือแรง บันดาลใจใน การเรียนรู้ หนังสือ”โดย ทำการสุ่มถาม 3-4 คน	ตั้งเป้าหมาย ทางการเรียน เพื่อการ เปลี่ยนแปลงที่ ดีขึ้น	อภิปราย - ประเมิน จากการทำใบ กิจกรรม กิจกรรมรูป หัวใจ
2	ขั้นตอน กิจกรรม	45 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ผู้นำ กิจกรรมแบ่ง นิสิตนักศึกษา กลุ่มละ 5 คน 2. ผู้นำ กิจกรรมแจก ใบความรู้ “ตย. กรณีศึกษาแรง บันดาลใจจาก การเรียนรู้” 3. ผู้นำ กิจกรรมแบ่ง กระดาษสี กระดาษ A4 และอุปกรณ์ ให้แต่ละกลุ่ม 4. ผู้นำ กิจกรรมให้ นิสิตนักศึกษา ตัดกระดาษสี เป็นรูปหัวใจ ในรูปแบบใดก็		

				ได้ คนละ 4 รูปที่มีขนาดพอเหมาะในการเขียนข้อความลงไปบนรูปหัวใจได้ให้แล้วเสร็จภายในเวลา 5 นาที 5. ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้นี้ แล้วนำไปเขียนบนรูปหัวใจ ทั้ง 4 รูป ข้อคำถามละ 1 รูป 1. “อะไรคือแรงจูงใจในการเรียนหนังสือ” 2. “อะไรที่ทำให้เราไม่มีแรงจูงใจในการเรียนหนังสือ” 3. “สิ่งที่ทำให้เรามีพลังบวกในการ	
--	--	--	--	--	--

				เรียนคืออะไร” 4. “ เป้าหมายของ การเรียนรู้คือ อะไร” 6. ผู้นำ กิจกรรมให้ นิสิตนักศึกษา ได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน จากการทำ กิจกรรมรูป หัวใจ		
3	ขั้นสรุป กิจกรรม	10 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	- ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิต นักศึกษา ร่วมกันสรุปสิ่ง ที่ได้เรียนรู้จาก กิจกรรม		

กิจกรรมที่ 5 เรียนดีมีสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ตระหนักและรับรู้ถึงแนวทางและวิธีการในการเรียนได้เป็นอย่างดี
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของตนเอง

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- ใบงาน

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ใน กิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การประเมินผล
1		5 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์และรูปแบบของกิจกรรม 2. ผู้นำกิจกรรมให้นักศึกษาเล่นเกม kahoot ในการสำรวจการมีเป้าหมายในการเรียนมากน้อยอย่างไร 3. ผู้นำกิจกรรมให้นักศึกษาแต่ละคนลองนิกรายวิชาที่ตนเองชื่นชอบในการเรียนและมีความสุขกับการเรียนคนละ 1 รายวิชา พร้อมทั้งสุ่มถามนิสิตเพื่อทำการ	นิสิตนักศึกษาได้ตระหนักและรับรู้ถึงแนวทางและวิธีการในการเรียนได้เป็นอย่างดี นิสิตนักศึกษามีแนวทางในการวางแผนเป้าหมายการเรียนในอนาคตของตนเอง	การสังเกตการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม -สังเกตการแสดงความคิดเห็น/การอภิปราย - ประเมินจากการการทำกิจกรรม ใบกิจกรรม “วิชารักวิชาเรียน”

				สำรวจความ คิดเห็นจาก ตัวแทนของ ผู้เข้าร่วม กิจกรรม		
2	45 นาที	- สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิตทำใบ กิจกรรม “วิชา รักวิชาเรียน” เพื่อสำรวจการ เรียนในรายวิชา ในการเรียนและ ความรู้สึกที่มี ต่อรายวิชาที่เป็น วิชาที่เรียนแล้วมี ความสุขกับเรียน แล้วรู้สึกเชิงลบ 2. ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิตร่วม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ และมุมมอง ต่างๆจากเพื่อน			
3	10 นาที	- สะท้อนคิดจาก ประสบการณ์ของ ผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	- ผู้นำกิจกรรม สรุปถึงประโยชน์ จากกิจกรรมการ ได้รับรู้ถึงอารมณ์ ที่เกิดขึ้นในการ เรียนและการ			

				รับมือกับอารมณ์ ที่เกิดขึ้น		
--	--	--	--	--------------------------------	--	--

กิจกรรมที่ 6 วงล้อแห่งอารมณ์กับการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตได้ตระหนักรับรู้กับอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนนั้นเป็นอย่างไรบ้าง
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้จัดการกับอารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวขัดขวางในการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับประเมินตนเอง (Appraisal oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- ใบกิจกรรมวงล้อแห่งอารมณ์กับการเรียน

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ใน กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ผลการ เรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม	1. ผู้นำกิจกรรมชี้แจง วัตถุประสงค์ และ รูปแบบของกิจกรรม 2. ผู้นำกิจกรรมถาม คำถามกับนิสิต นักศึกษาด้วยคำถาม “ส่วนใหญ่แล้ว	- นิสิตได้ ตระหนัก รับรู้กับ อารมณ์ที่ เกิดขึ้นจาก การเรียนนั้น เป็นอย่างไร	-การสังเกต การให้ความ ร่วมมือในการ เข้าร่วม กิจกรรม -สังเกตการ แสดงความ

				อารมณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้หนังสือของแต่ละคนเป็นรูปแบบใด”	บ้าง - นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้จัดการกับอารมณ์เชิงลบที่เป็นตัวขัดขวางในการเรียนรู้	คิดเห็น/การอภิปราย - ประเมินจากการทำใบกิจกรรม”วงล้อแห่งอารมณ์กับการเรียนรู้”
2	ขั้นดำเนินการ	45 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาเข้าแอปพลิเคชัน kahoot 2. ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษาเล่นเกมใน แอปพลิเคชัน kahoot เพื่อสำรวจอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อการเรียน 3. ผู้นำกิจกรรมแบ่งกลุ่มนิสิตนักศึกษาออกกลุ่มละ 4-5 คน พร้อมแจกกระดาษชาร์ตให้แต่ละกลุ่ม 4. ผู้นำกิจกรรมกำหนดวงล้อแห่งอารมณ์กับการเรียนให้แต่ละกลุ่ม ดูสถานการณ์ตัวอย่าง		

				พร้อมทั้งร่วมกันตอบคำถามดังต่อไปนี้ - จากสถานการณ์ หากเกิดขึ้นกับตัวนิสิต จะรู้สึกอย่างไร และจะรับมือกับอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น - นิสิตคิดว่า อารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดผลดีผลเสียกับตนเองอย่างไรในการเรียน 5. ผู้นำกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มจากการนำเสนอ		
3	ขั้นสรุปกิจกรรม	10 นาที	- สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	- ผู้นำกิจกรรมสรุปถึงประโยชน์จากกิจกรรมการได้รับรู้ถึงอารมณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการรับมือกับอารมณ์ที่เกิดขึ้น		

กิจกรรมที่ 7 อารมณ์กับการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้สำรวจตระหนักรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองในการเรียน
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักกับอารมณ์ในการเรียนทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับอารมณ์ (Emotion oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- ใบความรู้อารมณ์ทางด้านวิชาการหรือการเรียน (Academic Emotion), กระดาษคลิปชาร์จ

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ ในกิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ ข้อมูล	1. ผู้นำกิจกรรม ชี้แจง วัตถุประสงค์ และรูปแบบของ กิจกรรม 2. ผู้นำกิจกรรม	- นิสิตนักศึกษาได้ สำรวจตระหนักรู้ อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับ ตัวเองในการเรียน - นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์ใน	- การสังเกต การให้ ความ ร่วมมือใน การเข้าร่วม กิจกรรม

			ย้อนกลับ	ถามคำถามกับ นิสิตนักศึกษา ด้วยคำถาม “ในขณะที่เรา เรียนหนังสือ ส่วนใหญ่อารมณ์ ที่เกิดขึ้นใน ระหว่างเรียน รู้สึกอย่างไร” ผู้นำถาม ความรู้สึกของ แต่ละคน	การเรียนรู้ทั้งเชิง บวกและเชิงลบ	-สังเกตการ แสดงความคิดเห็น/ การ อภิปราย - ประเมิน จากการทำ กิจกรรม กลุ่ม
2	ขั้นตอนการ	45 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรม แจกใบความรู้ “อารมณ์ ทางด้านวิชาการ หรือการเรียนรู้ (Academic Emotion) ” 2. ผู้นำกิจกรรม แบ่งกลุ่มนิสิต นักศึกษากลุ่มละ 5 คนพร้อมแจก กระดาษคลิป ชาร์ตกลุ่มละ 1 แผ่น 3. ให้แต่ละกลุ่ม ร่วมกันระดม ความคิด ยก เหตุการณ์หรือ สถานการณ์ที่		

				สอดคล้องกับ ประเภทของ อารมณ์ในการ เรียนมากลุ่มละ 1 สถานการณ์ใน แต่ละประเภท 4. ให้แต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ว่า อารมณ์ที่เกิดขึ้น ในการเรียนนั้น มีข้อดี ข้อเสีย อย่างไรในแต่ละ ประเภท 5. ผู้นำกิจกรรม ให้แต่ละกลุ่ม แลกเปลี่ยน ประสบการณ์จาก สถานการณ์ของ แต่ละกลุ่ม	
3	ขั้นสรุป กิจกรรม	10 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ ข้อมูล ย้อนกลับ	- ผู้นำกิจกรรม ให้นิสิตนักศึกษา ร่วมกันสรุปสิ่งที่ ได้เรียนรู้จาก กิจกรรม ตัวอย่างคำถาม - นิสิตได้เรียนรู้ อะไรจาก กิจกรรมนี้ - นิสิตคิดว่า จากกิจกรรมนี้ นิสิตจะนำไปใช้	

				กับการเรียนรู้ อย่างไร		
--	--	--	--	---------------------------	--	--

กิจกรรมที่ 8 เชิงบวก-กับการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักกับอารมณ์เชิงบวกที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักคุณค่าของอารมณ์เชิงบวกสู่การเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับอารมณ์ (Emotion oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- กระดาษ post it
- กระดาษคลิปชาร์จ

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ ในกิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์	1. ผู้นำกิจกรรม ชี้แจง วัตถุประสงค์ และรูปแบบของ	- นิสิตนักศึกษาได้ รู้จักกับอารมณ์เชิง บวกที่เป็นตัวกระตุ้น ให้เกิดการเรียนรู้	- การ สังเกตการ ให้ความ ร่วมมือใน

			ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	กิจกรรม 2. ผู้นำกิจกรรมถามคำถามกับนิสิตนักศึกษาด้วยคำถาม “เราคิดว่าอารมณ์เชิงบวกเกิดผลดีต่อการเรียนของเราอย่า” ผู้นำถามความรู้สึกของแต่ละคน	- นิสิตนักศึกษาได้รู้จักคุณค่าของอารมณ์เชิงบวกสู่การเรียนรู้	การเข้าร่วมกิจกรรม -สังเกตการแสดงความคิดเห็น/การอภิปราย - ประเมินจากการทำกิจกรรมกลุ่ม
2	ขั้นดำเนินการ	45 นาที	- สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมแจกกระดาษ post it คนละ 1 แผ่นพร้อมทั้งถามนิสิตนักศึกษาด้วยคำถาม “เราคิดว่าอารมณ์เชิงบวกที่จะเกิดขึ้นในการเรียนมีอารมณ์ไหนบ้าง”ให้เขียนตอบคนละ 1 อารมณ์ 2. ผู้นำกิจกรรมให้แต่ละคนพับกระดาษคำตอบ post it รวมกัน		

				ไว้ในกล่อง กระดาษ 3. ผู้นำกิจกรรม แบ่งกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่ม ละ 5 คน พร้อม ทั้งแจกกระดาษ คลิปชาร์จให้แต่ ละกลุ่ม 4. ผู้นำกิจกรรม นำกล่อง กระดาษคำตอบ post it ของ นิสิตนักศึกษา โดยให้ตัวแทน แต่ละกลุ่มสุ่ม หยิบ กระดาษคำตอบ ขึ้นมากลุ่มละ 4 แผ่น 5. ผู้นำกิจกรรม ให้โจทย์คำถาม เพื่อให้แต่ละ กลุ่มระดม ความคิดกัน จาก กระดาษคำตอบ post it ที่ เกี่ยวกับอารมณ์ เชิงบวกนั้น ให้ แต่ละกลุ่ม ยกตัวอย่าง	
--	--	--	--	--	--

				สถานการณ์ที่ได้จากการสุมหิบบขึ้นมาระดาษขึ้นมากลุ่มละ 4 แผ่น ให้ร่วมกันตอบคำถามดังนี้ - ยกตัวอย่างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์เชิงบวกในการเรียนอย่างไร - อารมณ์ที่เกิดขึ้นมีผลดีอย่างไรต่อการเรียน	
3	ขั้นสรุป	10 นาที	- สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษา ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม ตัวอย่างคำถาม - นิสิตได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมนี้ - นิสิตคิดว่าจากกิจกรรมนี้ นิสิตจะนำไปใช้กับการเรียนได้อย่างไร	

กิจกรรมที่ 9 เชิงลบ-กับการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักกับอารมณ์เชิงลบเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
2. เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้ประโยชน์ของอารมณ์เชิงลบสู่การเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับอารมณ์ (Emotion oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

- ใบความรู้ “อารมณ์เชิงลบ (Negative emotion) กับการเรียน”

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ใน กิจกรรม	รายละเอียด กิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที	- บรรยาย - สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมชี้แจงวัตถุประสงค์และรูปแบบของกิจกรรม 2. ผู้นำกิจกรรมถามคำถามกับนิสิตนักศึกษาด้วยคำถาม “เราคิดว่าอารมณ์เชิงลบเกิดผลดีและผลเสียต่อการเรียนรู้ได้”	- นิสิตนักศึกษาได้รู้จักกับอารมณ์เชิงลบเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ - นิสิตนักศึกษาได้รู้จักคุณค่าของอารมณ์เชิงลบสู่การเรียนรู้	- การสังเกตการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม - สังเกตการแสดงความคิดเห็น/การอภิปราย

				อย่างไร” ผู้นำถามความรู้สึกของแต่ละคน		- ประเมินจากการทำกิจกรรมกลุ่ม
2	ขั้นดำเนินการ	45 นาที	- สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมแจกใบความรู้ “อารมณ์เชิงลบ (Negative emotion) กับการเรียน” 2. ผู้นำกิจกรรมยกตัวอย่างสถานการณ์ให้กับนิสิตนักศึกษา ร่วมกันแสดงความคิดเห็น 3. ผู้นำกิจกรรมให้ประเด็นคำถาม ให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดกัน อารมณ์เชิงลบกับการเรียนมีอารมณ์ใดบ้างที่เกิดขึ้น หากอารมณ์เชิงลบเกิดขึ้นคิดว่ามีข้อดีหรือไม่อย่างไร 4. ผู้นำกิจกรรมให้แต่ละกลุ่ม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน		

3	ขั้นสรุป	10 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	ผู้นำกิจกรรมให้ นิสิตนักศึกษา ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้ เรียนรู้จากกิจกรรม ตัวอย่างคำถาม - นิสิตได้เรียนรู้ อะไรจากกิจกรรมนี้ - นิสิตคิดว่าจาก กิจกรรมนี้นิสิตจะ นำไปใช้กับการ เรียนได้อย่างไร		
---	----------	---------	--	--	--	--

กิจกรรมที่ 10 สำเร็จได้ด้วยอารมณ์เชิงลบ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา ได้เรียนรู้ในการจัดการอารมณ์เชิงลบในการเรียนรู้

รูปแบบกิจกรรม

- การชี้แจง
- การให้ความรู้
- การทำงานกลุ่ม
- การอภิปราย
- ใบงาน

แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน

- ทฤษฎีการควบคุม-คุณค่า ของอารมณ์แห่งความสำเร็จ (The control-value theory)
- การกำกับอารมณ์ (Emotion oriented Regulation)

เอกสาร/อุปกรณ์

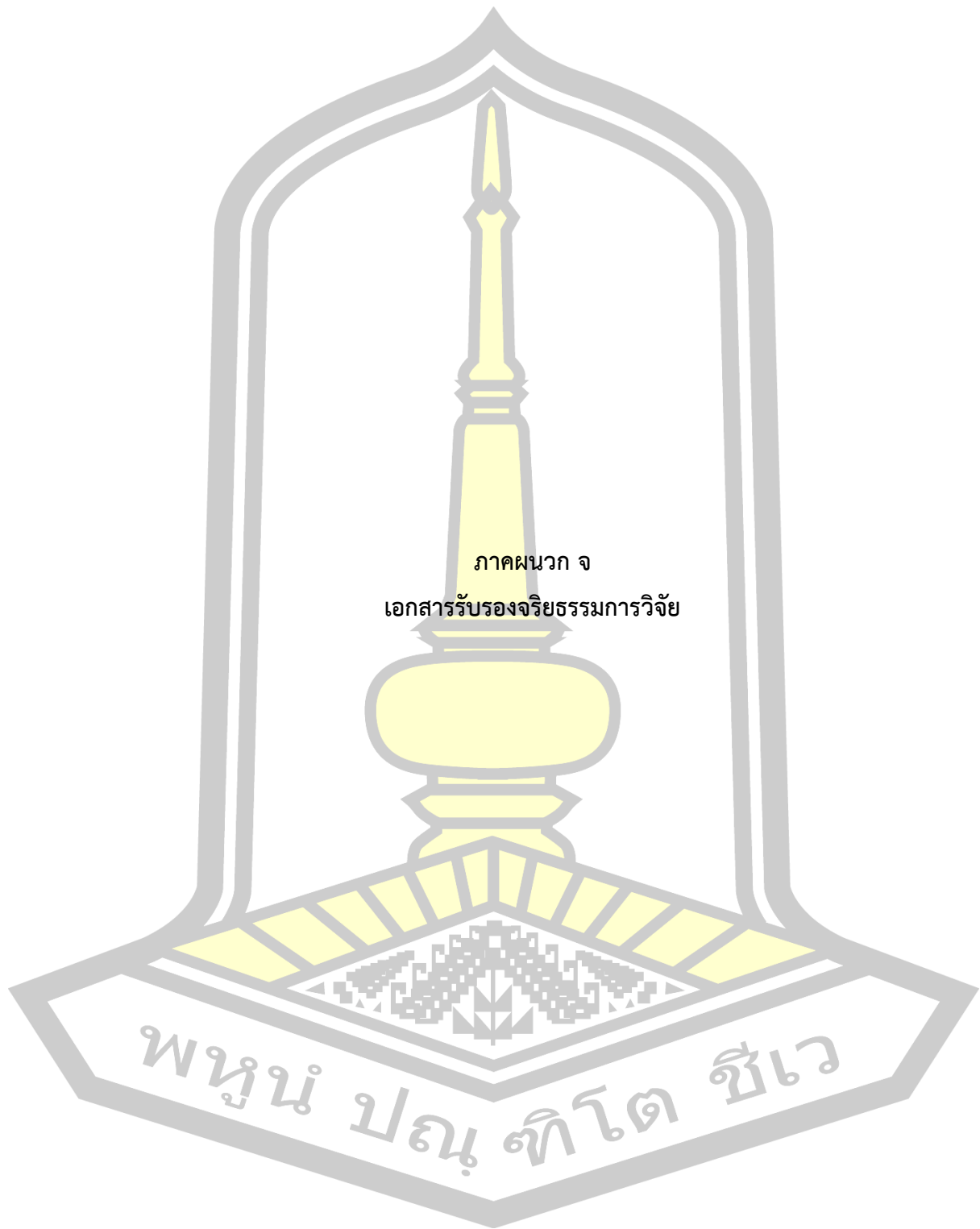
- ใบงาน เทคนิควิธีการในการจัดการอารมณ์เชิงลบ 4 ป.

รายละเอียดกิจกรรม

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ระยะเวลา กิจกรรม	เทคนิคที่ใช้ใน กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	ผลการเรียนรู้	การ ประเมินผล
1	ขั้นนำ	5 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ผู้นำกิจกรรมชี้แจง วัตถุประสงค์ และ รูปแบบของกิจกรรม 2. ผู้นำกิจกรรมถาม คำถามกับนิสิต นักศึกษาด้วยคำถาม “เราคิดว่าอารมณ์เชิง ลบเกิดผลดีและ ผลเสียต่อการเรียนได้ อย่างไร” ผู้นำถาม ความรู้สึกของแต่ละ คน	นิสิตนักศึกษา ได้เรียนรู้ใน การจัดการ อารมณ์เชิงลบ ในการเรียนรู้	- การ สังเกตการ ให้ความ ร่วมมือใน การเข้าร่วม กิจกรรม -สังเกตการ แสดงความ คิดเห็น/ การ อภิปราย - ประเมิน จากการทำ กิจกรรม กลุ่ม
2	ขั้น ดำเนินการ	45 นาที	- สะท้อนคิด จาก ประสบการณ์ ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	1. ใบความรู้เทคนิค วิธีการในการจัดการ อารมณ์เชิงลบ 4 ป. 2. ผู้นำกิจกรรม แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กำหนดสถานการณ์ อารมณ์เชิงลบในการ เรียน ดังนี้ - รู้สึกเบื่อหน่ายกับ การเรียน - รู้สึกผิดหวังกับ การเรียน - รู้สึกเหนื่อยล้ากับ		

				การเรียนรู้ 3. ผู้นำกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มหาวิธีช่วยกันจัดการอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นมีอะไรบ้าง 4. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของแต่ละกลุ่มให้เพื่อนๆ ฟัง		
3	ขั้นสรุป	10 นาที	- สะท้อนคิดจากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม - การให้ข้อมูลย้อนกลับ	ผู้นำกิจกรรมให้นิสิตนักศึกษา ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม ตัวอย่างคำถาม - นิสิตได้เรียนรู้อะไรจากกิจกรรมนี้ - นิสิตคิดว่าจากกิจกรรมนี้นิสิตจะนำไปใช้กับการเรียนได้อย่างไร		

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

เลขที่การรับรอง : 186/2563

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) การศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า ของนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาอังกฤษ) The study and Development of Academic Emotion Based on the Control - Value Theory for Teacher Students.

ผู้วิจัย : นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : คณะศึกษาศาสตร์

สถานที่ทำการวิจัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประเภทการพิจารณาแบบ : แบบเร่งรัด

วันที่รับรอง : 26 มิถุนายน 2563

วันหมดอายุ : 25 มิถุนายน 2564

ข้อเสนอการวิจัยนี้ ได้รับการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคามแล้ว และอนุมัติในด้านจริยธรรมให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องข้างต้นได้ บนพื้นฐานของโครงการงานวิจัยที่คณะกรรมการฯ ได้รับและพิจารณา เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วให้ผู้วิจัยส่งแบบฟอร์มการปิดโครงการและรายงานผลการดำเนินงานมายังคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโครงการวิจัย ผู้วิจัยจักต้องยื่นขอรับการพิจารณาใหม่

..... ผศ. สว่างจิตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษีกรหญิงราตรี สว่างจิตร์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)

เอกสารชี้แจงอาสาสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยการตอบแบบสอบถาม
และการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย
(Information sheet)

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วยข้าพเจ้านางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความประสงค์จะทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory) ของนิสิตระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิชาชีพครู” ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคือ ทำให้ได้ทราบองค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้ของ อารมณ์ทางวิชาการ (Academic emotion) ที่ชัดเจนเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมต่อไป

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เพราะเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 -4 หลักสูตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยในการนี้ข้าพเจ้ายินดีขอความร่วมมือจากท่านให้ช่วยตอบแบบสอบถามเรื่อง “แบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)” โดยผู้วิจัยจะขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

เนื่องจากแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามหลายส่วน ซึ่งผู้วิจัยมีความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบตามความรู้สึกของท่านให้มากที่สุด โดยข้อมูลและคำตอบทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาครั้งนี้โดยออกมาเป็นภาพรวมของการวิจัยเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยชื่อหรือข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาเนื่องจากไม่สามารถนำมาสืบค้นเจาะจงหาผู้ตอบได้ ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามข้อใดข้อหนึ่ง หากท่านไม่สบายใจหรืออึดอัดที่จะตอบคำถามนั้น หรือไม่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเลยก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานใดๆของท่าน ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล

หากผู้เข้าร่วมวิจัยมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยหรือแบบสอบถาม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ทั้งในและนอกเวลาราชการ: 083-746-5282

ขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี)

ผู้วิจัย

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย

(Informed Consent Form)

วันที่

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทรศัพท์.....

ขอทำหนังสือนี้ให้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้อ 1. ข้าพเจ้า ได้รับทราบโครงการวิจัยของ นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี เรื่อง การศึกษาและการพัฒนาอารมณ์ทาง
 วิชาการตามแนวคิดทฤษฎีการควบคุม – การเห็นคุณค่า (the control-value theory) ของนิลิตระดับปริญญาตรี
 หลักสูตรวิชาชีพครู

ข้อ 2. ข้าพเจ้า ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ด้วยความสมัครใจ โดยมีได้มีการบังคับขู่เข็ญหลอกลวงแต่
 ประการใด และจะให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกประการ

ข้อ 3. ข้าพเจ้า ได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัย การวิจัย โดยได้อ่านข้อความที่มี
 รายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และได้อ่านข้อ 5 ทุกประการ

ข้อ 4. ข้าพเจ้า ได้รับการรับรองจากผู้วิจัยว่า ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการ
 วิจัยเท่านั้น

ข้อ 5. ข้าพเจ้า ได้รับทราบจากผู้วิจัยแล้วว่า การวิจัยดังกล่าว ไม่เป็นอันตรายใด ๆ

ข้อ 6. ข้าพเจ้า ได้รับทราบแล้วว่าข้าพเจ้ามีสิทธิจะบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยนี้ และการบอกเลิกการร่วม
 โครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการดูแลรักษาโรคที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ข้อ 7. หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย
 สามารถติดต่อกับ นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร. 083-746-5282

ข้อ 8. หากข้าพเจ้า ได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับ
 ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการพิจารณาโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรศัพท์ 043-754-
 416 ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนาของข้าพเจ้า จึงได้ลงลายมือ
 ชื่อไว้เป็นสำคัญพร้อมกับหัวหน้าโครงการวิจัยและต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ยินยอม / ผู้แทนโดยชอบธรรม

ลงชื่อ

(นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี)

ผู้ให้ข้อมูลและขอความยินยอม/หัวหน้าโครงการวิจัย

ลงชื่อพยาน

(.....)

ลงชื่อพยาน

(.....)

แบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความหรือเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริงของนิสิตนักศึกษา

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ชั้นปี ☐ ชั้นปีที่ 1 ☐ ชั้นปีที่ 2 ☐ ชั้นปีที่ 3 ☐ ชั้นปีที่ 4
3. สาขาวิชา.....

ตอนที่ 2 แบบวัดอารมณ์ทางวิชาการ (Academic Emotion)

คำชี้แจงในการตอบแบบวัด

1. แบบวัดฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาความจริงใจในการตอบของบุคคลที่มีลักษณะเดียวกับนิสิตนักศึกษา จึงใคร่ขอความร่วมมือให้ตอบแบบวัดตามที่เห็นจริงในใจโดยไม่บิดพลิ้ว
2. แบบวัดนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบทุกข้อจะถูกนำมาใช้ในการวิจัยที่ไม่มีผลทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับความเสียหายใดๆทั้งสิ้น
3. ในการตอบแบบวัดให้นิสิตนักศึกษาพิจารณาถึงข้อความในช่องที่มีข้อความว่า จริงมากที่สุด จริงมาก จริงน้อย และไม่จริงเลย

ความหมายของตัวเลือก

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้ามากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้ามาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้าปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้าน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับตัวข้าพเจ้าน้อยที่สุด

วิธีตอบแบบวัด ให้นักเรียนแสดงเครื่องหมาย ✓ ลงในตัวเลือกที่เห็นว่าตรงกับความคิดของนักเรียน หรือ ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด และในแต่ละข้อแสดงเครื่องหมาย ✓ ได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น ขอให้ตอบทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
16	ข้าพเจ้าหมดความสนใจถ้ารู้ว่าเป็นเรื่องที่ง่าย ไม่น่าสนใจ					
17	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณรู้ทางด้านวิชาการเป็นเรื่องที่น่าค้นหาตลอดเวลา					
18	ข้าพเจ้าจะไม่มีแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ หากเป็นเรื่องที่คิดว่ารู้อยู่แล้ว					
19	หากข้าพเจ้าหยุดพักกับการอ่านหนังสือแล้ว ก็กลับมาเริ่มอ่านต่อได้					
20	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกลึ้นเต้น หรือดีใจเกินไปเมื่อได้ความรู้ใหม่ๆ					
21	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณรู้ทางวิชาการนั้นๆ ใคว่าก็มีได้					
22	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนนั้นเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ ข้าพเจ้าจะทุ่มเทกับการเรียน					
23	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีสิ่งที่น่าสนใจกว่าเรื่องเรียน ข้าพเจ้าจะยังไม่ทิ้งเรื่องเรียน					
24	บรรยากาศการเรียนต้องน่าสนใจเท่านั้น จึงจะทำให้ข้าพเจ้าอยากเรียน					
25	ข้าพเจ้าจะหมดความสนใจกับเนื้อหาต่างๆ					
26	ยิ่งใกล้วันสอบ ข้าพเจ้ายิ่งต้องตั้งใจอ่านหนังสือ					
27	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกกลัวทำงานไม่เสร็จ ข้าพเจ้าจะพยายามทำให้สำเร็จ					
28	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกเครียดกับการเรียน ข้าพเจ้าจะพยายามศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้น					
29	หากเรียนแล้วไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะทำสิ่งอื่นแทน					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกรรณิกา พันธุ์ศรี
วันเกิด	8 พฤศจิกายน 2531
สถานที่เกิด	อ.สตึก จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	33 หมู่ 3 ตำบลดอนมนต์ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2554 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2558 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2566 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว